Agatha Christie

CORTINĂ FINALĂ

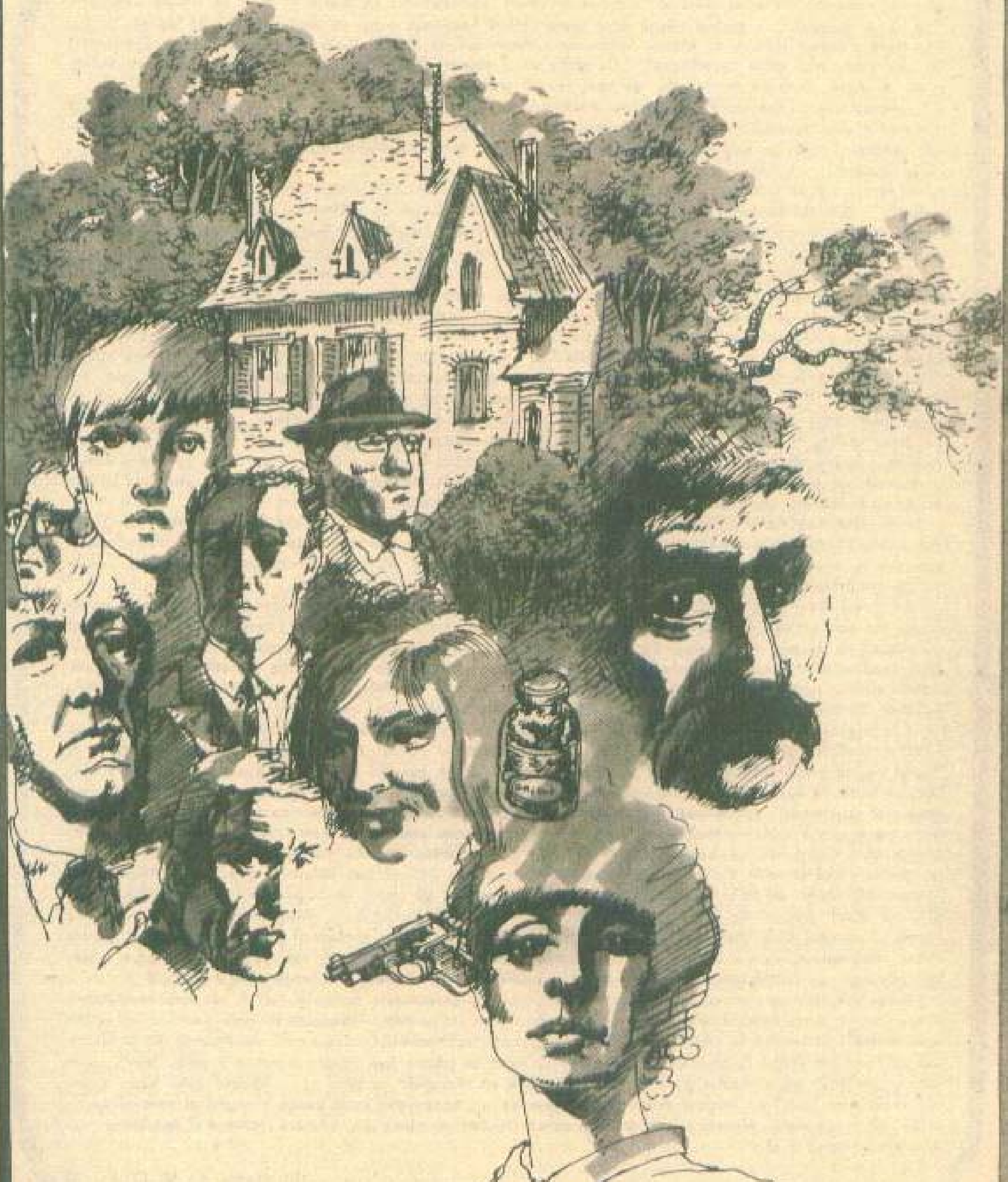

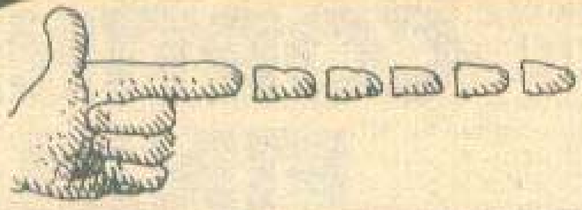

„Regina recunoscută a literaturii detective din toată lumea" ; „Cea mai ingenioasă minte a epocii noastre, capabilă de a ne trezi şi menţine interesul neslăbit de la prima şi pînă la ultima pagină" ; „Cursa de şoareci" — ţinînd afişul unui mare teatru londonez timp de mai bine de 25 de ani ; „Cel mai mare criminal inocent al tuturor timpurilor ! Peste 500 de crime, toate pedepsite, toate demascate, dar cu nimic mai puţin ingenioase". „O minte de o ingeniozitate diabolică făcînd să vibreze cu virtuozitate o gamă vastă de sentimente, pasiuni, reacţii psihologice !".

Inventatoarea „brevetată" a romanului-enigmă de tip „Whodunit" (Cine e făptaşul ?) în cîteva din structurile sale inimitabile : naratorul-ucigaş, ucigaşul mort la un moment dat, după care seria crimelor continuă pînă la exterminarea personajelor, crima colectivă şi, în sfîrşit, după cum veţi vedea... crima perfectă.

O astfel de personalitate (citatele de mai sus aparţin unor celebrităţi, colegi în materie de roman detectiv – Dorothy Sayers, Ellery Queen, Erle Stanley Gardner) nu se puteau despărţi de viaţă... ca toată lumea. Deci..., mister ! La începutul deceniului şapte, ziarele anunţau o surpriză : venerabila autoare a încheiat ultimul ei roman „bombă" pe care l-a predat executorilor testamentari cu clauza de a nu fi publicat decît după moartea ei. Deşi Agatha Christie a mai scris după acest anunţ încă două romane, manuscrisul mister continua să stimeze o curiozitate avidă de senzaţional şi cele mai fantastice supoziţii, unele, – de ce nu ? – poate chiar mai ingenioase decît faptele din roman. S-a spus că autoarea povesteşte o crimă autentică săvîrşită de ea ! S-a spus că este romanul în care nu se săvîrşeşte nici o crimă sau dimpotrivă, că este cel mai plin de violenţă din toată opera ei. Dar cîte nu s-au spus ! S-au înregistrat nu mai puţin de 7 încercări de spargere a seifului de la banca unde era depus. Locuinţa Agathei Christie (aflată bineînţeles sub supravegherea poliţiei) a fost de două ori vizitată de răufăcători care, prinşi, au susţinut că nu îi interesa decît găsirea unei eventuale copii a manuscrisului. Ba chiar revista Newsweek reproducea declaraţia unuia dintre hoţi, care afirma sus şi tare că se pregătea să o răpească pe celebra autoare pentru a o sili să-şi divulge secretul ! De unde se vede, odată mai mult, că realitatea depăşeşte ficţiunea şi că imaginaţia autorilor amuzantului film „Agatha, lasă-te de crime !" nu era nimic faţă de dorinţa de publicitate şi emoţii tari a unora.

După moartea Agathei Christie, în 1975, a apărut în sfîrşit romanul Curtain (Cortină finală) pe care Almanahul Flacăra îl prezintă cititorilor români. Vîndut în peste un milion de exemplare cartonate, a cunoscut în acelaşi an nenumărate traduceri devenind, din acel moment, proprietatea publicului iubitor de literatură bună.

Că avem de-a face într-adevăr cu o autoare de literatură de calitate, o dovedeşte afirmaţia unuia dintre cei mai serioşi şi exigenţi critici literari, Ifor Evans, care nu ezita să o situeze pe Agatha Christie – alături de Joyce, Hemingway, Faulkner printre personalităţile artistice care au influenţat profund, în sens constructiv, umanist literatura secolului XX. Şocantă pentru cei deprinşi să expedieze genul „poliţist" undeva la periferia literaturii (cărţi de citit în tren !) selecţia lui Ifor Evans se justifică în cazul Agathei Christie prin măiestria construcţiei intrigii, prin îndrăzneţele experimente cu legile verosimilului şi prin logica desfăşurării evenimentelor, caracteristice pentru scrisul ei. Fascinaţia pe care romanele Agathei Christie continuă s-o exercite asupra milioanelor de cititori constă, după părerea noastră, în faptul că, în ciuda numărului mare de crime, accentul nu e pus pe violenţă şi nici pe forţă brută. Cei care se luptă cu Supercriminalul, Superspionul, Superticălosul nu sînt nişte supraoameni ; nu sînt înzestraţi aici cu muşchi fenomenali, nu au nici ochi „de aur", nici indicative cu zero în faţă, nu sînt în stare să conducă orice vehicul, de la trotinetă pînă la nava cosmică şi n-au băut în viaţa lor ceva mai tare decît o tizană sau un lichior. Fie că e vorba de simpatica pereche Tuppence – Tommy, de comisarul Battle greoi şi lipsit de imaginaţie sau, ca să-i cităm pe cei mai celebri ; o bătrînică fragilă, cu nenumărate sculuri de lînă în sacoşă şi un omuleţ caraghios cu capul ca o pară, cu nişte mustăţi uriaşe şi nişte eterni pantofi de lac, mult prea strimţi, – lecţia romanelor sale poate fi redată prin proverbul nostru „buturuga mică răstoarnă carul mare". Rod al pasiunii tipic englezeşti pentru paradox şi pentru efecte neaşteptate, de un umor sec, personajele ei sînt înzestrate cu două din cele mai preţioase trăsături omeneşti : o inteligenţă de prim ordin şi o nesfîrşită, dar discretă, dragoste pentru semenii lor.

Celor deprinşi cu romane „de acţiune" s-ar putea ca personajele şi intriga să li se pară demodate ; îi sfătuim să urmărească fineţea construirii fiecărui episod,perfecta ambiguitate care permite cel puţin două soluţii alternative în fiecare moment al naraţiunii, rafinamentul construcţiei atmosferei. Să încheiem cu un citat din însăşi Agatha Christie ; întrebată fiind ce părere are despre romanul poliţist „dur", „modern", „de şoc" ea a lăsat-o pe domnişoara Marple să răspundă în locul ei : „Tînărul ăsta (era vorba de eroul unui astfel de roman) îmi aduce aminte de un flăcău din satul nostru ; un băiat cam sărac cu duhul dar cu pumnii zdraveni şi cu oarecare succes la fete. A ajuns rău, săracul ; cînd a îmbătrînit nu s-a mai uitat nimeni la el !"

Ilustraţie de V. OLAC

Nu-l mai văzusem pe Hercule Poirot de aproape un an şi atunci intîlnirea mă zguduise şi mă umpluse de amărăciune. Prietenul meu ajunsese un biet bătrin neputincios, aproape anchilozat din pricina artritei. Şi totuşi, tonul general al scrisorii pe care o primisem era vesel...

„...şi nu te-ai mirat **mon cher ami**, văzind adresa de la care îţi scriu ? Nu-ţi trezeşte amintiri de demult ? Ei bine, iată-mă stabilit la Styles, locul primului nostru caz. Închipuieşte-ţi că acum e transformat într-o pensiune de familie. Proprietarul e un colonel pensionar — din „vechea gardă", cum scrie la carte etc., etc., **Bien entendu**, soţia lui e cea care are grijă ca afacerea să fie cît de cît rentabilă. E o excelentă administratoare, dar are o limbă de viespe, ceva nemaipomenit ! Bietul colonel are mult de suferit din pricina ei. În locul lui, zău că i-aş da cu ceva în cap !

Am văzut anunţul în ziar şi mi-a venit chef să mă reîntorc în locurile unde am stat cînd am venit întîi în Anglia. La vîrsta mea e plăcut să-ţi aminteşti de trecut. Cînd colo, pe cine crezi că întîlnesc ? Pe un domn, un baronet, prieten al familiei patronului fiicei tale. (Nu-i aşa că fraza sună ca un exerciţiu dintr-un manual de franceză ?) Imediat mi-am făcut un plan : dacă el are de gînd să convingă familia Franklin să-şi petreacă vara la Styles, eu am să te conving pe dumneata să vii aici şi vom fi cu toţii împreună, **en famille**. Ca atare, **mon cher Hastings dépechez vous**, vino cît mai urgent..."

Perspectiva era tentantă şi am acceptat sugestia prietenului meu fără şovăire. Nu mai aveam un cămin de care să mă simt legat. Buna şi credincioasa mea soţie se odihneşte de cîţiva ani într-un mormînt din Argentina, un băiat e marinar iar celălalt, căsătorit, se ocupă de micul nostru ranch. O fată, Grace, a plecat cu familia în India şi lîngă mine n-a rămas decît mezina, Judith, cea la care am ţinut întotdeauna cel mai mult, deşi n-am înţeles-o niciodată prea bine. De mică era retrasă, tăcută şi închisă, ceea ce uneori mă enerva şi mă îndurera.

Judith e cea mai dotată din familia noastră şi am lăsat-o cu dragă inimă să facă studii superioare. După ce şi-a luat diploma a găsit un post de asistentă a unui doctor care studiază bolile tropicale. E atît de absorbită de munca ei şi atît de devotată doctorului Franklin încît la un moment dat m-am temut să nu se fi îndrăgostit cumva de el. Din fericire, lucrurile nu par să stea aşa ; relaţiile lor sînt de colaborare ştiinţifică şi cred că **Judith**, dacă ar şti ce mi-a trecut prin cap, m-ar pune la punct imediat, făcîndu-mă „sentimentalist demodat" sau mai ştiu eu cum ! Pe cuvînt că uneori mi-e cam frică de fiică-mea !

A trebuit să mă întrerup din gînduri, căci am ajuns la gara Styles St. Mary, neschimbată după trecerea atîtor ani, răsărită absurd în mijlocul unor cîmpuri. Nici Styles nu se schimbase prea mult. Parcul era mai neîngrijit, buruienile năpădiseră pînă şi aleea de la intrare. Şi casa părea cam părăginită ; nu i-ar fi stricat un pic de vopsea pe dinafară. Ca şi prima dată, acum atîţia ani, o femeie era aplecată asupra unor straturi de flori, dar aici asemănarea înceta, căci cea de acum era o cucoană măruntică, în vîrstă, cu păr alb buclat, ten trandafiriu şi nişte ochi albaştri, a căror răceală contrasta cu cordialitatea — cam prea debordantă după gustul meu — cu care mă întîmpină :

— Domnul căpitan Hastings, nu ? Vai de mine, mă găsiţi aşa murdară, mă iertaţi că nu pot să vă dau mîna. Ne face mare plăcere că aţi acceptat să staţi la noi ! Am auzit atîtea despre dumneavoastră ! Daţi-mi voie să mă prezint : doamna Luttrell. Soţul meu şi cu mine am cumpărat vila asta într-un acces de inconştienţă şi acum ne străduim să scoatem ceva din ea. N-aş fi crezut că o să ajung vreodată să ţin o pensiune ! Trebuie să vă avertizez însă, domnule căpitan, că sînt foarte afaceristă ! Să ştiţi că am să vă storc cît pot de bani !

Am rîs amîndoi, ca de o glumă bună, dar mi-am dat seama că de fapt doamna Luttrell nu face decît să spună adevărul. Sub pojghiţa subţire a manierelor unei cucoane de modă veche se simţea o tărie de cremene.

— Pe unde e Judith ?, am întrebat, după amabilităţile de rigoare.

Doamna Luttrell se strîmbă ca un copil răsfăţat.

— Biata fetiţă ! S-a înfundat în şopronul din fundul grădinii, pe care doctorul Franklin l-a închiriat de la mine şi l-a transformat în laborator. E plin de cobai, şoareci şi iepuri de casă. Bietele creaturi ! Pe mine ştiinţa asta mă omoară ! Dar uite-l pe soţul meu ! George ! A sosit domnul căpitan Hastings !

Colonelul Luttrell apăruse de după colţul casei. Era foarte înalt, cu o faţă cadaverică, luminată de nişte ochi albaştri, blînzi şi avea un tic nervos : se trăgea mereu, nehotărît, de mustaţa albă, nu prea stufoasă.

— Ați sosit cu trenul de... de cinci și patruzeci ? mă întrebă strîngîndu-mi mîna.
— Dar cu ce vroiai să sosească !, i-o tăie soția lui. Și oricum, ce importanță are ; condu-l în casă și arată-i camera.

Colonelul Luttrell spuse :

— Ai dreptate, draga mea. Haideți să mergem. Valizele dumneavoastră... s-a îngrijit cineva de ele ? Ai vreo idee, Daisy ?

— Asta e treaba ta, George, ripostă d-na Luttrell înțepată. Eu am avut treabă în grădină. Nu pot să mă ocup de toate.

— Nu, nu, bineînțeles. Am să văd eu...

Am urcat în urma lui treptele de la intrare. În prag m-am ciocnit de un individ pirpiriu, aproape cărunt, șchiopătînd ușor care se grăbea să iasă înarmat cu un binoclu de cîmp. Mi se adresă, bîlbîindu-se puțin :

— L-l-lîngă sicomor... niște păsări își fac cuibul.

În hol, lîngă masă, se afla un alt bărbat care, după toate aparențele, tocmai închisese telefonul. Văzîndu-ne, exclamă :

— I-aș lua pe toți antreprenorii și meseriașii ăștia și i-aș face bucățele, bucățele ! Fir-ar ei să fie, niciodată nu fac un lucru ca lumea.

Furia lui era atît de comică încît am izbucnit amîndoi în rîs. Omul mi-a plăcut de la prima vedere. Era chipeș, deși trecut de cincizeci de ani, bine bronzat și întruchipa exact un tip din ce în ce mai rar întîlnit : Englezul de viță veche, direct, sportiv, deprins cu viața la țară și știind să se facă ascultat. Nu m-am mirat deci cînd colonelul Luttrell mi l-a prezentat ca Sir William Boyd Carrington. Auzisem de fapt de el ; avusese un post important în India și era un cunoscut vînător.

— Mă bucur să-l cunosc pe **mon ami Hastings**. Micul nostru prieten belgian vorbește foarte des de dumneavoastră.

Ridicînd din nou receptorul, se scuză, adresîndu-i-se lui Luttrell :

— Sper că nu te superi, Luttrell, dacă o mai bat puțin la cap pe domnișoara de la centrală. Îmi pierd răbdarea foarte ușor.

— Cum o să mă supăr. Așa le trebuie !

Colonelul mă conduse în aripa din stînga a casei și, cînd se opri în fața ultimei uși înțelesei că Poirot îmi reținuse aceeași cameră pe care o ocupasem cîndva la Styles și care rămăsese aproape neschimbată. Era însă mobilată cu mobilă ieftină, modernă, ceea ce m-a cam dezamăgit. Aș fi preferat ceva mai asemănător stilului și arhitecturii casei. Bagajul era în cameră și colonelul îmi spuse că Poirot locuia exact vizavi. În clipa aceea se auzi un strigăt ascuțit : „George" și el tresări ca un animal hăituit. Duse instinctiv mîna la gură.

— Mai aveți nevoie de ceva ? Dacă da, puteți suna...

— George !

— Vin acum, dragă.

Se îndepărtă cu pași grăbiți. O clipă am rămas privind îngîndurat după el. Apoi, m-am dus să bat la ușa lui Poirot.

După părerea mea nimic nu e mai deprimant decît ravagiile trecerii timpului.

Sărmanul meu prieten ! L-am descris de multe ori. Dar cîtă deosebire față de cel cu care eram obișnuit ! Înțepenit din cauza artritei, nu se putea mișca decît cu fotoliul cu rotile. Odinioară rotofei, era acum supt, zbîrcit și pipernicit. Mustățile și părul erau tot negre ca pana corbului, dar, sincer vorbind, asta era o greșală, deși nu i-aș fi spus-o pentru nimic în lume. La un moment dat nu mai merge să te cănești, fiindcă sare prea tare în ochi. Prietenul meu avea aerul că poartă o perucă și că și-a lipit mustața ca să-și distreze nepoții ! Doar ochii îi rămăseseră aceiași, sclipitori de inteligență și șireți, deși acum... da, fără îndoială... erau umezi de emoție.

— Oh, **mon ami Hastings, mon ami Hastings !**

Am aplecat capul și, după obiceiul lui, m-a îmbrățișat cu efuziune. Apoi s-a sprijinit de speteaza fotoliului, cercetîndu-mă cu capul puțin înclinat într-o parte :

— Da, da, același, neschimbat : spatele drept, umerii lați, părul grizonat... **très distingué**. Te ții foarte bine, dragul meu. Spune-mi, **les femmes** se mai uită la tine ?

— Poirot !, protestai eu. Ce-ți trece prin cap ! Spune-mi mai bine cum o duci dumneata.

— Eu ?, se strîmbă Poirot. Eu sînt o epavă. O ruină. Nu pot să umblu, să mă îmbrac, să mă spăl și să mă sui în pat singur. Trebuie să fiu îngrijit ca un bebeluș. Enfin, nu e deloc amuzant. Din fericire, esențialul a rămas neafectat

— Știam eu ! Cea mai bună inimă din lume !

— Inima ? Poate ! Eu nu mă refeream la ea. Creierul, dragul meu, la mine asta e esențialul Ei bine, la mine creierul funcționează splendid.

Din cît se putea vedea, într-adevăr, creierul lui Poirot nu părea să fi suferit vreo schimbare care să-l facă mai modest.

— Și îți place aici ?

— Merge... Nu e „Ritz", cred că-ți dai seama. Departe de așa ceva. Prima cameră în care am locuit era mică și necorespunzător mobilată. M-am mutat în asta la același preț. Masa e tipic englezească, în ce are ea mai prost. Varză de Bruxelles, uriașă, tare, așa cum le place englezilor. Cartofi fierți, ori prea tari, ori prea terciuiți. Toate legumele au gust de apă și nici o mîncare n-are sare sau piper... Poirot se opri ca să răsufle.

— Sună groaznic, am zîmbit eu.

— Dar să nu ne plîngem, reluă Poirot. Sînt gata să îndur orice... dacă nu se poate altfel.

Un gînd groaznic mă străfulgeră.

— Ia spune, Poirot, nu cumva... ești strîmtorat ? Cu războiul și cu criza asta știu că mulți au avut de suferit.

Poirot mă liniști imediat.

— Nu, nu, prietene. O duc foarte bine din punctul ăsta de vedere, ba chiar pot spune că sînt bogat. Nu din economie mă aflu aici.

— Atunci... stai puțin! Cred că înțeleg ce te-a îndemnat să vii. Cu vîrsta, te întorci din ce în ce mai des către trecut, încerci să retrăiești simțăminte de mult uitate. Pe mine, venirea la Styles m-a tulburat, mi-a răscolit amintiri dureroase și totuși, în același timp, mi-a reînviat un noian de gînduri și emoții pe care uitasem că le-am încercat vreodată. Probabil că și cu dumneata se întîmplă același lucru.

— Ba deloc. Mie nu mi se întîmplă nimic din toate astea **Mon cher**, nu mai privi înapoi. Cată înainte, spre viitor.

— Ce viitor mă mai așteaptă pe mine?

— **Eh bien**, prietene, ne așteaptă o treabă de făcut.

— O treabă? Unde?

— Aici.

L-am privit mut.

— Ai încercat să ghicești de ce am venit la Styles? Am să-ți spun chiar eu. Ca să prind un ucigaș.

O clipă am crezut că a luat-o razna.

— Vorbești serios?

— Bineînțeles. Dumneata și cu mine, Hastings, trebuie să pornim din nou la vînătoare. Altfel de ce crezi că te-am chemat? Mădularele îmi sînt înțepenite, dar creierul, creierul e la fel de sprinten ca odinioară. Principiul meu, dacă-ți amintești, a fost întotdeauna: „Stai și te gîndești". Asta pot să fac și acum. Dar pentru partea mai activă a „campaniei" am nevoie de neprețuitul meu Hastings.

Mi-a trebuit un minut bun pînă să înțeleg că Poirot chiar avea de gînd să mai rezolve un caz. Zîmbind, el spuse:

— În sfîrșit, te-ai convins. La început, nu-i așa, ai crezut că m-am ramolit?

— Nu, nu, am răspuns în grabă. Numai că nici unul din cei de aici nu arată cîtuși de puțin a ucigaș. Bineînțeles, nu i-am văzut pe toți oaspeții, dar...

— Cînd ai să-i vezi o să ți se pară și mai de necrezut. Toți au un aer foarte cumsecade.

— Și totuși, unul din ei e ucigaș.

— Unul din ei e ucigaș.

— Dar cum... ce te-a făcut să... Nu mai pridideam cu întrebările.

— Calm, Hastings. S-o luăm de la început. Dă-mi te rog geanta-diplomat de pe birou. **Bien**. Cheia... așa...

Descuind servieta, scoase din ea un vraf de hîrtii bătute la mașină și niște tăieturi din ziare.

— Le poți studia pe îndelete. Pentru moment, eu zic că n-are rost să-ți pierzi vremea cu ziarele. Nu sînt decît relatări din presă, uneori inexacte, din cînd în cînd sugestive. Cel mai bine e să parcurgi notele pe care le-am redactat eu.

Cu interesul stîrnit, am început să citesc.

Cazul A. Etherington

Leonard Etherington. Năravuri urîte. Se droga. Bea. Sadic și plin de ciudățenii. Soție tînără și atrăgătoare. Profund nefericită alături de el. Etherington a murit, în aparență din cauza unei intoxicații. La autopsie s-a descoperit arsenic, cumpărat, așa cum s-a dovedit, de doamna Etherington. Aceasta fusese prietenă cu un funcționar care între timp plecase în India. Nu s-a insinuat că e vorba propriu-zis de infidelitate, ci doar de un atașament între cei doi. Tînărul, de altfel, se logodise cu o fată pe care o cunoscuse în drum spre India. Nu se știe dacă scrisoarea prin care o informa pe doamna Etherington de acest fapt a fost primită de ea înainte sau după moartea soțului. Ea a afirmat că a primit-o înainte. Arestată sub învinuirea de asasinat, a stîrnit simpatia juriului la proces datorită caracterului soțului ei și a felului în care se purtase cu ea.

Lipseau de altfel și dovezile directe. Doamna Etherington a fost achitată, dar opinia publică a continuat să o considere de fapt vinovată. Prietenii au evitat-o etc. A murit la doi ani după proces dintr-o doză prea mare de somnifere. Verdict de moarte accidentală.

Cazul D. Sharples

Fată bătrînă. Suferindă. Dificilă, avea dureri mari. Nepoata ei, Freda Clay o îngrijea. D-na Sharples a decedat în urma administrării unei doze prea mari de morfină. Freda Clay a recunoscut că, văzînd cum se chinuie mătușa ei, i-a dat ceva mai multă morfină pentru a-i ușura durerile. Poliția a fost de părere că nu era vorba de o greșeală, ci că doza fusese administrată cu bună știință, dar în lipsa dovezilor directe nu a mai pus-o sub urmărire penală.

Cazul C. Riggs

Edward Riggs, fermier. Își bănuia soția că îl înșeală cu chiriașul lor, Ben Craig. Craig și doamna Riggs au fost găsiți morți, împușcați, și gloanțele proveneau din pușca lui Riggs. Riggs s-a predat, spunînd că probabil el i-a omorît, deși nu-și aduce aminte. A declarat că i s-a întunecat mintea și nu știe ce a fost cu el. Condamnat la moarte, pedeapsă comutată apoi în ocnă pe viață.

Cazul E. Litchfield

Matthew Litchfield — un tiran bătrîn. Cele patru fiice erau ținute în casă, nu li se îngăduia nici o distracție, nu aveau nici un ban de cheltuială. Într-o seară a fost atacat cînd intra în casă și ucis cu o lovitură în cap. Mai tîrziu, fiica cea mai mare, Margaret Litchfield, s-a predat, recunoscînd că ea își ucisese tatăl pentru ca surorile ei să-și poată trăi viața. Litchfield a lăsat o avere mare. Margaret Litchfield a fost considerată nebună și internată la Broadmoor, unde a murit curînd.

Isprăvind de citit, l-am privit întrebător pe Poirot.

— Ce zici, **mon ami?**, spuse acesta.

— Știu eu... cele patru crime sînt complet diferite. S-au petrecut în locuri diferite și au fost comise de indivizi aparținînd unor clase sociale diferite. Există vreun factor comun care mi-a scăpat?

— Nu, nu, ai surprins esențialul. Atîta doar că nu ai remarcat faptul că în nici unul din aceste cazuri nu a existat nici o **îndoială** efectivă asupra vinovatului. Doamna Etherignton a fost achitată, dar toată lumea a fost convinsă că ea a ucis. Freda Clay nu a fost

arestată, dar nimeni nu s-a gîndit că **altcineva** ar putea fi vinovat. Riggs a pretins că nu-și amintește să fi tras în soția sa și în amantul ei, dar nu s-a pus deloc problema altui criminal. Margaret Litchfield, cel puțin, a mărturisit. Deci de fiecare dată avem de-a face cu un singur suspect.

— E adevărat, dar nu înțeleg unde vrei să ajungi.

— Firește, pentru că mai e un aspect pe care dumneata nu-l cunoști. Să admitem că există un individ X. În nici unul din aceste cazuri, X nu avea nici un motiv să se debaraseze de victimă. Ba chiar într-unul din cazuri, după cum am putut afla, X era la sute de kilometri distanță ; X era în termeni de prietenie cu familia Etherington, X a locuit un timp în același sat cu Riggs. Am o fotografie la minut a lui X cu Freda Clay, pe stradă și același X era prin apropiere cînd a fost ucis bătrînul Litchfield. Ce părere ai ?

— Mda... cam multe coincidențe. Trebuie deci să existe o legătură între aceste crime, oricît ar părea de greu de crezut.

— Ești de acord atunci cu ipoteza mea ?

— Că X e adevăratul ucigaș ? Da.

— În acest caz, Hastings, trebuie să afli încă un amănunt : X e aici, în această casă.

— La Styles ?

— Da. Și ce concluzie logică se impune deci ?

Știam ce avea de gînd să spună, dar l-am lăsat să o facă el.

— Dă-i drumul. Spune dumneata.

Hercule Poirot rosti grav :

— În curînd se va comite o crimă. **Aici.**

Cîteva momente l-am privit în ochi pe Poirot, fără să scot o vorbă, apoi am izbucnit :

— Nu se va comite. **Dumneata o s-o împiedici.**

— Loialul meu prieten ! Reflectează însă o clipă ; de prins, poți prinde un criminal ; dar cum să-l **împiedici** să comită o crimă ?

— Știu și eu... adică... dacă știi dinainte... M-am oprit fiindcă îmi dădeam seama de dificultăți.

— Vezi ?, spuse Poirot. Nu e deloc simplu. De fapt, există numai trei metode : prima este să pui în gardă victima. E o metodă care nu prea dă rezultate fiindcă e necrezut de greu să-i convingi pe oameni că îi pîndește o primejdie din partea cuiva apropiat sau drag. Se indignează și refuză să te asculte. A doua metodă este să-l previi pe criminal : „Dacă X va muri, dumneata o să înfunzi pușcăria". Șansele de succes sînt mai mari, fără să fie de sută la sută. Criminalii sînt niște încrezuți și deobicei nu se lasă convinși, așa că nu-ți rămîne decît satisfacția de a-i trimite la spînzurătoare după ce-au comis crima. De două ori în viață, odată în Egipt și a doua oară altundeva, am prevenit un ucigaș potențial, fără rezultat. Era hotărît să ucidă și gata ! S-ar putea să se întîmple la fel și aici...

— Spuneai că mai există și o a treia metodă.

— A, da. E nevoie însă de multă iscusință. Trebuie să ghicești cînd se pregătește lovitura și să fii gata să intervii la momentul oportun. Trebuie să-l surprinzi pe criminal, dacă nu în flagrant delict, cel puțin în momentul în care intenția lui e evidentă. Desigur, cel mai ușor ar fi să încerc prima metodă... problema e însă că nu știu cine va fi victima... înțelegi, Hastings ?

Dificultatea situației îmi apărea acum clară. Trebuia să existe o legătură între cazurile citate de Poirot, dar această legătură nu ne era cunoscută. Nu știam care era motivul criminalului, ne lipsea veriga de legătură, fără de care nu puteam ghici care era victima aleasă de el la Styles.

— Și pînă acum n-ai descoperit nimic comun pentru cele patru cazuri ?

— Nimic !

Am reflectat din nou.

— N-ar putea fi vorba de cine știe ce cîștig financiar indirect...

— Nu. Poți să fii sigur, dragă Hastings, că acesta a fost primul lucru pe care l-am avut în vedere.

Am rămas iar pe gînduri. Cine știe ce vendetta ? Dar care e veriga de legătură ? Mi-am amintit deodată că am citit undeva despre o serie de crime inutile în aparență, dar care, cum s-a dovedit ulterior, fuseseră comise asupra membrilor unui juriu de către un individ pe care ei îl condamnaseră.

Spre rușinea mea, mărturisesc că nu i-am spus nimic lui Poirot. Ce titlu de glorie mi-aș face din a-i oferi **eu** soluția lui Poirot. Am întrebat doar :

— Și, de fapt, cine e X ?

Poirot a clătinat din cap cu hotărîre.

— Asta, prietene, nu-ți pot spune.

— Ei asta-i ? De ce ?

Ochii lui Poirot sclipiră ghiduși.

— Pentru că, **mon cher,** ai rămas același Hastings. Fața ta e o carte deschisă. N-am nici un chef să te văd holbindu-te la X cu gura căscată în așa fel încît și un orb ar putea citi pe fața ta cuvintele : „Ăsta la care mă uit acum... e un ucigaș ! ! !"

— Ai putea să ai puțină încredere în mine ; știu doar să mă prefac !

— O, nu ! Cînd încerci să te prefaci e și mai rău ! Nu, dragul meu... ucigașul va rămîne incognito și cînd îți dau semnalul, te arunci asupra lui.

— Încăpățînatule ! Să nu-mi pun eu mintea...

M-am întrerupt, căci se auzi o bătaie în ușă și fiică-mea Judith intră. Aș vrea să o descriu pe Judith, dar niciodată nu m-am priceput să descriu oamenii. E înaltă, își ține capul sus, are sprîncene negre, drepte și liniile feței sînt severe și frumoase în austeritatea lor. Judith nu s-a repezit să mă sărute ; nu e genul ei. Mi-a zîmbit și mi-a adresat doar un :

— Bună, tată !

— Bine te-am găsit, draga mea, am răspuns, intimidat ca întotdeauna în fața tinerilor și am adăugat prostește : am ajuns cu bine.

— Bravo ! Excelentă realizare !, zise Judith.

— Tocmai îi descriam mîncarea de azi, interveni Poirot.

În momentul acela se auzi din nou o bătaie în ușă și doctorul Franklin își făcu apariția. Era un vlăjgan roșcovan de vreo 35 de ani cu ochi albaștri, vioi, neîndemînatic și distrat, lovindu-se mereu de obiectele care îi ieșeau în cale.

— Îl mai ții minte pe tata ?, întrebă Judith.

Dr. Franklin tresări, își mijii ochii privindu-mă atent și îmi întinse mîna spunînd cam stînjenit :

— Bineînțeles ! Ce mai faceți ? Am auzit că rămîneți și dumneavoastră aici.

Se întoarse către Judith.

— Crezi că e neapărată nevoie să ne schimbăm pentru cină ? Dacă nu, poate mai lucrăm puțin pînă la masă.

— Nu, nu. Vreau să stau de vorbă cu tata.

— A, da. Bineînțeles... zîmbi deodată, un zîmbet tineresc, fermecător. Iertați-mă... sînt atît de obsedat de experiențele mele... încă o dată, mii de scuze.

Se auzi pendula bătînd și Franklin aruncă o privire speriată spre cadran.

— Doamne sfinte ce tîrziu e ! Am încurcat-o. I-am promis Barbarei că am să-i citesc înainte de masă.

Și, zîmbindu-ne din nou, de data asta jenat, ieși în grabă, ciocnindu-se din mers de canatul ușii.

— Cum se mai simte doamna Franklin ? întrebai eu.

— Situația staționară, răspunse Judith în batjocură.

— Ce păcat că e mereu suferindă.

— Pentru un doctor e înnebunitor. Doctorilor le plac oamenii sănătoși.

— Și totuși, interveni Poirot, bunul doctor s-a grăbit să se ducă să-i facă lectură.

— Ceea ce e o prostie. Are doar o infirmieră care poate să-i citească perfect de bine. Eu n-aș suporta să-mi citească cineva cu glas tare.

Și spunînd acestea ieși și ea. M-am ridicat.

— Ei, să-mi despachetez și eu lucrurile și să fac o baie înainte de masă.

Poirot apăsă pe butonul unei sonerii aflată la îndemînă și peste cîteva clipe apăru valetul său. Spre surprinderea mea, era cineva pe care nu-l cunoșteam, un individ zdravăn, cu o expresie stupidă, bovină.

— Dar unde e Georges ?

— Georges s-a dus acasă la el. Tatăl său e bolnav. Să sperăm că se va întoarce cîndva la mine.

Între timp — zîmbi el către noul său valet — Curtiss are grijă de mine.

Tulburat, am traversat coridorul și am intrat la mine în cameră.

Am coborît la masă în alertă, pregătit să-l descopăr pe ipoteticul X al lui Poirot.

În salon, înainte de a intra în sufragerie am făcut cunoștință cu domnișoara Cole și cu maiorul Allerton.

Prima era o femeie înaltă, atrăgătoare, de vreo 33—34 de ani. Maiorul Allerton mi-a displăcut de la prima vedere. Era un tip bine, cam de 40 de ani, bronzat și musculos, dar cu pungi sub ochi, trădînd o viață destrăbălată și, deși plăcut în societate, vorbele sale aveau adesea două înțelesuri. Din cîte am putut observa, nici colonelul Luttrell nu-l prea simpatiza, iar Boyd Carrington se ținea și el cam țeapăn. La femei avea însă un succes desăvîrșit. Din instinct știam că Allerton e o pușlama și din zece bărbați, nouă ar fi fost de acord cu mine. Din păcate, din zece femei, nouă, ba poate chiar toate zece s-ar fi îndrăgostit de el.

În timp ce ni se servea un lichid alb, vîscos, pe post de supă, mi-am lăsat privirile să rătăcească de jur-împrejurul mesei. Dacă Poirot avea dreptate, unul din cei de față era un criminal periculos — și dement, după toate probabilitățile. Cine putea fi ?

Bineînțeles, nu colonelul Luttrell, nehotărît și cam sărac cu duhul. Norton, cel care se grăbea să observe păsările pe cîmp ? Puțin probabil. Părea un tip agreabil, dar cam hahaleră și lipsit de vitalitate. Bineînțeles, mi-am spus tot eu, mulți criminali au fost niște oameni insignifianți care au recurs la crimă tocmai pentru a se afirma, a ieși din anonimat. Ar putea fi și cazul lui Norton. Dar mai era și pasiunea lui pentru păsări. Întotdeauna am fost de părere că dragostea de natură e un semn că omul e bun.

Boyd Carrington ? Exclus. Celebru în toată lumea, sportiv, bun organizator, bucurîndu-se de stima tuturor și bogat pe deasupra. Stătea pentru moment la Styles pentru că la reședința lui se făceau lucrări de amenajare. L-am înlăturat și pe Franklin. Știam că Judith îl admiră și îl respectă.

Dar maiorul Allerton ? Asupra lui m-am oprit mai pe îndelete. Antipatic cu siguranță ! Genul capabil să o jupoaie de vie pe străbunica sa. Și totul ascuns sub niște maniere galante, superficiale. Dacă Allerton era X, crimele lui erau neapărat legate de un profit.

Nu e mai puțin adevărat că Poirot nu spusese clar că e vorba de un bărbat. Domnișoara Cole ? Era agitată și nervoasă. O frumusețe bîntuită de patimi. Altfel... normală. Ea, doamna Luttrell și Judith erau singurele femei de la masă. Doamna Franklin mînca la ea în cameră și infirmiera lua masa după noi.

După cină stăteam pierdut în gînduri în fața ferestrei, cînd Judith se apropie de mine, mă luă de braț și mă trase afară, pe terasă.

— Ce e cu tine ?, mă întrebă brusc.

— Ce să fie ? Ce vrei să spui ?

— Toată seara ai fost nu știu cum... bizar. De ce te uitai așa la noi toți ?

Întrebarea m-a deranjat. Nu-mi dădusem seama că mi-am trădat preocuparea.

— Ți s-a părut că mă uitam ciudat ? Cine știe ce amintiri îmi treceau prin minte.

— Oh, desigur, tu ai mai locuit aici, cînd erai tînăr, nu ? O bătrînă a fost otrăvită, sau așa ceva... dar, în sfîrșit, nu asta e important... de fapt venisem cu un mesaj din partea doamnei Franklin. Vrea să te vadă. Te așteaptă sus, la ea.

— Sint incintat. Păcat că n-a putut coborî la masă.

— Aiurea ! N-are nimic. Îi place să i se dea importanță.

Pe doamna Franklin o mai văzusem doar o dată în viața mea. Avea vreo 30 de ani și era genul „madonă" : ochi mari căprui, părul cu cărare la mijloc și fața ovală, blindă. Era foarte subțire și avea un ten de transparentă delicatețe.

Stătea lungită pe o canapea, sprijinită de perne, îmbrăcată într-o rochie de interior bleu cu alb. Boyd Carrington își bea cafeaua. Doamna Franklin mi se adresă, amabilă :

— Mă bucur că vă reintilnesc, domnule căpitan. Mă bucur și pentru Judith. Fetița asta muncește prea mult.

— Pare să-i priască, am răspuns eu, cuprinzindu-i minuța între ale mele.

— O invidiez grozav. Cred că nu știe ce înseamnă boala. Dumneata ce crezi, Craven ? Vai, dați-mi voie să vă fac cunoștință : dînsa e domnișoara infirmieră Craven care are multă, multă grijă de mine. Nu știu ce m-aș face fără ea. Mă dădăcește ca pe un copilaș.

Domnișoara Craven era o femeie plăcută la înfățișare, cu păr bogat, roșcat. Părea să fie o fire taciturnă și uneori nu răspundea cînd i se adresa cuvintul. Și acum, își înclină doar capul în tăcere.

Doamna Franklin suspină și, lăsindu-și capul pe perne, suspină iar.

— Sufăr atît de mult că nu pot fi la înălțime. Știu, ar trebui să mă interesez mai îndeaproape de munca soțului meu, dar pur și simplu, nu pot. E vina mea probabil, dar...

— Nu mai vorbi așa, Babs, o întrerupse deodată Boyd Carrington. Tu n-ai nici o vină.

— Cum să nu, Bill. Uneori sînt profund descurajată. Nu mă pot împiedica... pur și simplu să-mi fie... scîrbă. Șobolani, cobai... toate astea. Mie îmi place să mă gîndesc doar la lucruri frumoase, păsărele, flori, copii care se joacă. Tu știi, Bill.

Boyd Carrington se apropie de ea și îi luă mîna care se întindea către el atît de rugătoare. Cînd se aplecă asupra ei, pe față i se citea o expresie cu totul nouă pentru mine : blîndă, consolatoare, ca a unei femei. M-a impresionat, căci în tot ce făcea omul acesta era atît de masculin.

— Ai rămas aceeași ca la 17 ani, Babs ! Barbara și cu mine sîntem vechi prieteni, adăugă el întorcîndu-se spre mine.

— Familia mea se trage de prin aceste locuri, îmi explică ea. Bill venea în vacanțe la unchiul său, la Knatton.

— În mausoleul acela ! Cam tot așa a rămas. Uneori am impresia că n-am să reușesc niciodată să-l transform într-o casă de om. E nevoie de o mînă de femeie.

— Ți-am spus că dacă vrei pot să vin să te ajut. Serios.

Sir William se uită întrebător la infirmieră.

— Dacă te simți bine, aș veni să te iau mîine cu mașina. Ce părere aveți, domnișoară Craven ?

— Cred că i-ar face bine doamnei Franklin. Bineînțeles, nu trebuie să se obosească prea tare.

— Atunci rămîne stabilit, zise Boyd Carrington. Culcă-te acum și odihnește-te, să fii în formă mîine.

I-am urat amîndoi noapte bună doamnei Franklin și am ieșit. Coborînd scările, Boyd Carrington mi se adresă în felul lui brusc, direct :

— N-ai idee ce făptură încîntătoare era la 17 ani. Mă întorsesem de departe, soția îmi murise... nu mi-e rușine să mărturisesc că m-am îndrăgostit rău de ea. S-a măritat cu Franklin peste cîțiva ani. Nu cred că e o căsnicie reușită. Mă tem că din cauza sănătății ei șubrede! Omul ăsta n-o înțelege și n-o apreciază ! Nu știe altceva decît de eprubete, cobai și culturi de viruși.

Jos ne pîndea doamna Luttrell ca să ne invite la o partidă de bridge. M-am scuzat spunînd că vreau să mai stau de vorbă cu prietenul meu. L-am găsit pe Poirot în pat. Cum m-a văzut, m-a întrebat :

— Ei, la ce concluzii ai ajuns asupra identității criminalului ?

— Dacă am dreptate, îmi spui ?

— Bineînțeles că nu.

Am spus, privindu-l cu atenție :

— M-am gîndit la Norton...

Expresia feței lui Poirot nu se schimbă.

— Deși nu am nici un indiciu. Mi s-a părut cel mai puțin suspect. Și... și pe urmă e atît de... oarecare. Cred că genul de criminal pe care-l urmărim noi trebuie să fie tocmai așa : oarecare, neobservat.

— Adevărat. Dar sînt mai multe feluri de a trece neobservat.

— Ești exasperant, Poirot. Oricum, nu pe Norton îl suspectez de fapt. Ce zici de ăsta, de Allerton ?

Poirot, cu o expresie la fel de nepătrunsă, întrebă :

— Nu-ți place, nu ?

— Nu. O pușlama ! Nu ești de aceeași părere ?

— Ba da. Sînt sigur însă că femeile îl găsesc atrăgător.

— Cum pot fi atît de proaste ? ! Mă întreb ce găsesc la el !

Am rămas tăcut, meditînd posomorît asupra acestei teme, apoi m-am întors la subiectul anterior.

— De fapt, Poirot, nu mi-ar fi greu să descopăr cine e X. Nu-mi rămîne decît să iscodesc și să aflu cine a avut vreo legătură sau îi cunoaște dinainte pe toți ceilalți. Adică pe cei implicați în cele patru cazuri ale dumitale.

Poirot însă pufni disprețuitor.

— Dragă Hastings, nu te-am chemat aici ca să stau și să te admir cum calci în străchini pe drumul pe care l-am parcurs eu deja. Și dă-mi voie să-ți spun că nu e chiar așa simplu cum crezi. Cele patru cazuri s-au petrecut chiar în acest comitat. Cei prezenți sub acest acoperiș nu sînt asemeni străinilor adunați din întîmplare într-un hotel. Familia Luttrell e de prin părțile acestea ; cei pe care îi primesc le sînt cunoștințe, prieteni sau prieteni recomandați de prietenii lor. Sir

William i-a convins pe Franklini să vină. La rîndul lor, ei l-au invitat pe Norton și, probabil, pe doamna Cole. Adică, vreau să spun că nu e imposibil ca cineva, cunoscut al unuia dintre ei, să fie cunoscut și de ceilalți. X își face un obicei din a acționa pe teren cunoscut. Să luăm cazul fermierului Riggs. Satul în care a avut loc tragedia nu e departe de reședința unchiului lui Boyd Carrington. Tot în apropiere locuia și familia doamnei Franklin. La hanul din sat vin o mulțime de turiști. Mulți prieteni ai familiei Barbarei Franklin au stat acolo. Printre alții și doctorul Franklin. S-ar putea să fi trecut pe acolo și Norton și domnișoara Cole. Nu, nu, prietene. Te rog, renunță la aceste încercări stîngace de a descoperi un secret pe care refuz să ți-l dezvălui eu.

— Uite ce e, Poirot, m-am săturat de glumele tale despre fața mea ca o oglindă. Nu mă amuză deloc.

Poirot spuse liniștit :

— Ești sigur că acesta e unicul motiv ? Nu te gîndești că a cunoaște adevărul înseamnă a fi în pericol ? Nu-ți dai seama că mă preocupă siguranța dumitale ?

Am rămas cu gura căscată. Nu-mi trecuse prin minte acest aspect al problemei. Un criminal inteligent și ingenios, care a săvîrșit deja patru crime, nu se va da înapoi de la nimic dacă își va da seama că cineva e pe urmele lui.

Am exclamat :

— Dar atunci... atunci și tu ești în pericol, Poirot !

Poirot făcu un gest de dispreț suveran, cît îi îngăduiau încheieturile înțepenite.

— Sînt deprins ; știu să mă apăr. Și pe urmă nu-l am alături pe cîinele meu credincios ? Loialul și bravul meu Hastings ?

Poirot trebuia să se culce devreme. L-am lăsat deci și am coborît, oprindu-mă doar să schimb cîteva vorbe cu noul lui valet, Curtiss. Era în serviciul lui Poirot de cînd acesta se întorsese din Egipt. Mi-a spus că sănătatea stăpînului său era destul de bună, dar din cînd în cînd avea crize de inimă îngrijorătoare. Inima îi slăbise mult în ultimul timp. Se pare că motorul a început să tușească ! Am coborît cu sufletul împovărat de tristețe. Nu-mi puteam imagina viața fără Poirot.

În salon tocmai se încheiase un rubber și m-au invitat să intru și eu, alături de familia Luttrell și Norton. Boyd Carrington urma să iasă din joc.

— Ce ziceți, domnule Norton, zise doamna Luttrell — jucăm în partidă noi doi contra celorlalți ? Pînă acum am avut succes.

Norton zîmbi amabil, dar spuse :

— Știu și eu, poate mai bine ar fi să tragem la sorți... așa se obișnuiește, nu ?

D-na Luttrell încuviință, cam fără chef după cum mi s-a părut.

Familia Luttrell forma o echipă împotriva mea și a lui Norton. Doamna Luttrell părea evident nemulțumită de alegerea sorților și în curînd aveam să-mi dau seama de ce. Am mai jucat de atunci de multe ori cu colonelul Luttrell și am constatat că nu era un jucător chiar atît de prost. Era mai degrabă neatent și nesigur pe el. Cînd juca însă în echipă cu soția lui, făcea greșeală după greșeală. Doamna Luttrell juca într-adevăr excelent, dar nu era o parteneră agreabilă. Se folosea de fiecare avantaj imaginabil, ignora unele reguli dacă adversarul ei nu le cunoștea și se prevala de ele cînd îi conveneau. Nu se sfia nici să arunce o privire rapidă în cărțile celorlalți. Cu alte cuvinte, juca pentru a cîștiga. Înțelegeam acum de ce Poirot vorbise de limba ei de viespe. La cărți stăpînirea sa de sine dispărea și îl făcea cu ou și cu oțet pe nefericitul ei soț la fiecare greșeală.

Pentru Norton și pentru mine era foarte jenant să fim martorii unor asemenea discuții și, de îndată ce am terminat rubberul, ne-am scuzat spunînd că e prea tîrziu ca să mai începem altul. Plecînd, Norton nu se mai putu abține și comentă cu glas tare :

— Dumnezeule, Hastings, ce partidă de coșmar ! Îmi venea să turbez cînd îl vedeam pe nenorocitul ăsta ciocănit la cap de nevastă-sa. Ce răbdare, domnule ! Bietul om ! Nu s-ar zice că a fost militar !

— Sstt !, l-am avertizat, căci ridicase vocea cam tare și mă temeam să nu-l audă colonelul.

— Nu, zău, era de nesuportat !

Am încuviințat la rîndul meu, la fel de indignat :

— Nu m-aș mira dacă într-o zi i-ar da cu ceva în cap !

Norton clătină din cap.

— Cine, el ? ! N-are curajul ăsta. O s-o țină tot așa : „Da, dragă ! Nu, dragă ! Iartă-mă, dragă" !, o să se tragă de mustață și o să behăie ascultător pînă o să moară. Nu mai pune el piciorul în prag !

Ne-am oprit în hol, văzînd că fereastra-ușă laterală care dădea în grădină era deschisă și vîntul sufla în perdele umflîndu-le.

— N-ar trebui s-o închidem ? am întrebat.

Norton ezită înainte să-mi răspundă :

— Ăăă, nu cred că a intrat toată lumea în casă.

O bănuială mă străfulgeră.

— Cine mai e afară ?

— Fiica dumneavoastră, cred și... și... ăăă... Allerton.

Încercase să pară cît mai indiferent, dar vorbele lui, după conversația cu Poirot, îmi trecură ca un fier roșu prin inimă.

Judith și Allerton... Nu se putea ca Judith a mea, calmă, rece, rațională să se lase ademenită de unul ca el. Îmi repetam mereu fraza aceasta, în timp ce mă dezbrăcam, dar neliniștea persista. Nu puteam dormi și mă zvîrcoleam fără odihnă.

Așa cum se întîmplă, noaptea totul pare exagerat. Mă cuprinse disperarea și jalea. O, dacă ar fi trăit buna mea soție, pe a cărei judecată înțeleaptă mă bazasem atîția ani, ea ar fi știut ce e de făcut. Fără ea mă simțeam neputincios și părăsit. Răspunderea pentru fericirea și liniștea copilului meu cădea pe umerii mei. Aveam să fiu la înălțimea acestei răspunderi ? O știu prea bine,

nu sînt un om inteligent. Adeseori fac gafe, încurc lucrurile. Dacă Judith avea să sufere, dacă aveam să văd cum își distruge viața ? !

Disperat, am aprins lumina. Așa nu se mai putea. Trebuia să adorm. M-am sculat și, ducîndu-mă în baie, am căutat un somnifer. N-aveam însă decît aspirină. Poirot avea însă, precis, pilule de dormit. Am deschis deci ușa și, traversînd coridorul, m-am oprit în fața ușii sale, cînd am fost cuprins de remușcări. N-avea rost să-l scol pe bietul om din somn.

Tocmai atunci am auzit zgomotul unor pași și m-am întors. Allerton venea pe coridor spre mine. Nu am văzut exact cine e decît cînd a ajuns lîngă mine, căci lumina era slabă și îi venea din spate. Recunoscîndu-l, am avut o tresărire căci tipul zîmbea și nu mi-a plăcut deloc zîmbetul lui.

— Bună seara, domnule Hastings, nu v-ați culcat ?

— Nu pot să dorm, am răspuns fără chef.

— Doar asta e problema ? Lăsați că aranjez eu. Veniți la mine.

Am intrat în camera lui care era lîngă a mea. M-am simțit deodată tentat să-l studiez pe individ cît mai atent.

— Nu-mi place să mă culc devreme. Mai ales cînd e rost de distracție. Mai mare păcatul să pierzi o noapte atît de frumoasă dormind !

Rise — un rîs scîrbos, neplăcut.

Am intrat după el în baie. Deschise un dulăpior și scoase dinăuntru un flacon.

— Poftim : Slumberyl — face minuni. O să dormiți buștean și să visați frumos.

— Nu e... periculos ?

— Ba da, dacă iei prea mult. E un barbituric ; doza toxică e foarte apropiată de cea recomandată în caz de insomnie. Zîmbi din nou, strîmb.

— Și se dă fără rețetă ?

— Nțț ! Am eu pilele mele.

Conștient că fac o prostie, am întrebat :

— L-ai cunoscut pe Etherington, nu ?

Îl atinsesem într-un punct sensibil. Privirile îi deveniră reci și precaute. Spuse cu o voce schimbată, cu o indiferență forțată :

— A, da... Etherington. L-am cunoscut. Bietul om.

Apoi, cum eu continuam să tac, vorbi din nou :

Etherington se droga... exagerat. Trebuie să știi cînd să te oprești. El n-a știut. Păcat. Nevastă-sa a avut noroc. Dacă nu li s-ar fi făcut milă de ea celor din juriu, ar fi condamnat-o.

Îmi întinse cîteva tablete. Apoi întrebă în treacăt :

— L-ați cunoscut bine pe Etherington ?

I-am spus adevărul.

— Nu.

Un moment fu luat prin surprindere și păru că nu știe ce să răspundă. Apoi încheie rîzînd silit :

— Un tip amuzant. De viață. Dar, bineînțeles, nu un îngeraș.

I-am mulțumit pentru pastile și m-am întors în camera mea. Stingînd lumina și întinzîndu-mă din nou în pat, m-am întrebat dacă nu cumva făcusem o greșeală. Căci eram aproape sigur că Allerton e X și îl lăsasem să înțeleagă că îl suspectez.

Povestirea mea despre zilele petrecute la Styles vi se va părea fără îndoială cam dezlînată, dar aceasta se întîmplă fiindcă în mintea mea șederea acolo îmi apare ca o suită de conversații, de cuvinte sugestive și impresii care mi s-au gravat adînc în memorie.

Mai întîi, foarte devreme, a venit înțelegerea faptului că Poirot e bolnav și neputincios. Eram sigur că, așa cum spunea chiar el, creierul îi funcționa cu aceeași strălucire ca mai înainte, dar învelișul său fizic fiind atît de uzat, era nevoie să joc un rol mai activ decît de obicei. Cu alte cuvinte, trebuia să fiu ochii și urechile lui Poirot.

Ce e drept, în fiecare zi frumoasă, Curtiss își lua în brațe stăpînul și îl purta în jos pe scări și-l depunea într-un loc adăpostit din grădină, în scaunul său cu rotile. În alte zile, cînd era urît afară, îl așeza în salon. Oriunde s-ar fi aflat, se găsea mereu cîte cineva care să se oprească și să stea de vorbă cu el, dar asta nu era același lucru ca atunci cînd Poirot își putea alege el însuși partenerul pentru o discuție între patru ochi.

Curînd după ce am sosit, am vizitat șopronul pe care Franklin îl amenajase ca laborator. Aș vrea să mă scuz spunîndu-vă de la început că nu am deloc o minte „științifică". De aceea s-ar putea ca unii din termenii pe care îi folosesc să-i facă să zîmbească pe specialiști Din cîte am înțeles, ca profan, doctorul Franklin experimenta cu niște alcaloizi derivați din boabele de calabar, **Physiostigma venenosum**. Judith, care a încercat să mă lămurească, nu a reușit decît să mă încurce și mai tare, folosind, cum se întîmplă cu cei foarte tineri, o serie de termeni teribil de tehnici. A înșirat la repezeală physostignina, eserina, physovenina și geneserina ajungînd la o substanță cu un nume imposibil : prostignina sau esterul dimetilcarbonic al trihidroxifeniltrimetilamoniului, etc. etc.

Oricum, pentru mine era de neînțeles și pe deasupra am mai și enervat-o pe Judith întrebînd-o la ce folosesc toate drăciile astea. Nu există întrebare care să-l agaseze mai tare pe un om de știință ! Judith mi-a aruncat o privire disprețuitoare și s-a lansat într-o altă explicație nesfîrșită. Ideea generală era că niște populații obscure dovediseră o imunitate deosebită la o boală la fel de obscură, numită jordanită — după numele entuziastului său descoperitor. Era o boală extrem de rară, fatală pentru albi sau pentru cei care nu erau de prin partea locului.

Am riscat să o înfurii și mai rău pe Judith observînd că ar fi mai bine să se dedice descoperirii unui vaccin împotriva guturaiului ! Plină de milă și dispreț, mi-a replicat că nu trebuie avute în vedere numai binefacerile omenirii, ci și lărgirea cunoașterii umane. După cum spuneam, mai interesantă mi s-a părut conversația dintre Franklin și Poirot.

Doctorul spunea :

— Știți, domnule Poirot, de fapt substanța asta vă interesează mai mult pe dumneavoastră decît pe mine. E folosită de băștinași în încercarea nevinovăției. Toți cred în ea. Mestecă boabele cu solemnitate, convinși că dacă sînt vinovați vor muri și dacă sînt inocenți nu vor păți nimic.

— Și, bieții de ei, mor ?

— Nu toți. Bineînțeles, toată chestia e un truc al vracilor. De fapt, există două specii din această plantă, atît de asemănătoare încît e foarte greu să le distingi. Diferența totuși există. Amîndouă conțin physostignină, geneserină și toate celelalte, dar într-una din specii putem — cred cel puțin — izola un alt alcaloid — a cărui acțiune neutralizează efectul celorlalte. Și încă ceva : această specie e consumată de „inițiați" în cadrul unui ritual secret ; ei nu se îmbolnăvesc niciodată de jordanită. Alcaloidul acesta are și un efect remarcabil asupra sistemului muscular. Din păcate, în stare pură, e foarte puțin stabil. Și totuși, încep să obțin rezultate. E nevoie însă de cercetări pe teren. E o muncă formidabilă... aș da orice, orice, numai să pot...

Se întrerupse brusc și pe buze îi apăru din nou un zîmbet cald.

— Iertați-mă că am vorbit numai de ale mele ! Mă înfierbînt ușor cînd e vorba de subiectul meu favorit.

— Cum spuneați, reluă Poirot netulburat, mi-ar fi de mare ajutor în profesiunea mea dacă aș putea să testez vinovăția sau nevinovăția atît de ușor !

— Da, dar problema este : ce e în fond vinovăția ?

— Nu cred că încape îndoială în această privință, am intervenit eu.

Franklin se întoarse către mine.

— Ce e răul ? Ce e binele ? Concepțiile despre aceste valori variază de la o epocă la alta. Se poate testa doar o **convingere** a vinovăției, o **convingere** a inocenței. Adică egal cu zero.

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

— Stimate domn, să presupunem că un individ își închipuie că are dreptul să ucidă un ticălos, sau un cămătar, sau un proxenet, sau mai știu eu, pe cineva care îi trezește **indignarea morală**. Dumneavoastră veți spune că e vinovat, **dar el, el,** se consideră nevinovat. Ce poate face biata mea buruiană în acest caz ?

— Eu cred că un criminal are întotdeauna remușcări, un sentiment de vinovăție...

— Ehei, la cîți le-aș face eu de petrecanie cu dragă inimă... Să nu vă închipuiți că nu m-ar lăsa conștiința să dorm. După părerea mea, 80% din oameni trăiesc degeaba ! Paraziți !

Doctorul Franklin se ridică și se îndepărtă, fluierînd bine dispus. Îl privi cu inima îndoită. Chicotitul lui Poirot mă readuse la realitate.

— Prietene, ai o mutră de parcă ai fi descoperit un cuib de vipere. Să sperăm că prietenul nostru, doctorul, nu practică ceea ce predică.

— Mda, am răspuns. Dar dacă se apucă să o facă ?

Altădată, Poirot, în cîteva cuvinte aspre, mi-a prezentat un aspect al problemei la care fusesem în mod condamnabil insensibil.

Mă plîngeam pentru a nu știu cîta oară că nu îmi spune tot ce știe. Îi spuneam că nu e cinstit. Întotdeauna, cînd lucram împreună, aveam la dispoziție aceleași informații chiar dacă eu mă dovedeam incapabil, iar el iscusit în a trage concluziile corespunzătoare pe baza lor.

— Chiar așa, **mon cher**. Nu sînt cinstit ! Nu am spirit sportiv ! Nu respect regulile jocului. Dar nu înțelegi că asta **nu e un joc, nu e un sport ?** ! Dumneata te distrezi încercînd să ghicești identitatea lui X ! Dar eu nu pentru asta te-am chemat. Nu e nevoie să te ocupi de asta. Răspunsul la acest mister îl cunosc **eu**. Ceea ce nu știu și ceea ce trebuie să aflu e **cine va muri**... în curînd ? Nu e vorba să ne jucăm de-a ghicitul, dragă prietene, ci să salvăm o viață omenească.

Cuvintele lui m-au impresionat.

— Da... am spus pe gînduri. Eu... în sfîrșit, țin minte că mi-ai mai atras atenția odată dar... pînă acum nu am realizat ce înseamnă asta.

— Atunci e timpul să o faci.

— Da... adică, da, am înțeles.

— **Bien** ! Și atunci, Hastings, spune-mi, cine e condamnat ? L-am privit uimit.

— De unde să știu ?

— Atunci încearcă să-ți faci o idee ! Doar de asta te afli aici !

— Evident, am spus eu, revenind la obsesia mea. Trebuie să existe o legătură între victimă și X. Deci dacă mi-ai spune cine e X...

Poirot scutură din cap atît de vehement încît îți făcea rău să te uiți la el.

— Nu ți-am spus în ce constă tehnica lui X ? Că nu trebuie să existe nimic care să stabilească o legătură între el și crimă ? De asta sînt sigur.

— Vrei să spui că legătura e ascunsă ?

— Atît de bine încît nici eu nici dumneata n-o vom putea descoperi.

— Dar dacă cercetăm trecutul lui X...

— Dacă-ți spun că nu ! În orice caz, nu **la timp**. Nu-ți dai seama că o crimă poate avea loc în fiecare moment ?

— Comisă asupra cuiva din această casă ?

— Da, din această casă.

— Și chiar nu știi asupra cui ?

— Dacă aș ști, te-aș mai presa să descoperi dumneata ?

— Și toată ipoteza se bazează doar pe prezența lui X ?

Vocea mea sunase oarecum sceptic. Poirot, a cărui stăpînire de sine slăbise, poate din cauza bolii, urlă deodată la mine :

— Oh, **ma foi** de cîte ori trebuie să repet ? Dacă o grămadă de doctori își fac deodată apariția într-un orășel de munte, ce înseamnă ? Că va avea loc un congres medical. Dacă vezi un vultur rotindu-se, ce înseamnă ? Că în apropiere e un cadavru ! Dacă vezi un om că se oprește brusc, își aruncă hainele de pe el și sare în apă ce înseamnă ? Că cineva se îneacă. Dacă vezi niște cucoane respectabile, vîrstnice, înghe-

suindu-se să se uite printre crăpăturile unui gard, ce înseamnă ? Că se petrece ceva necuviincios !

Am reflectat un timp asupra acestor analogii și apoi am insistat :

— Bun, dar sosirea **unui** doctor nu înseamnă neapărat un congres.

— Da, așa cum întoarcerea unei rîndunele nu înseamnă că a venit primăvara. Dar apariția unui ucigaș, Hastings, înseamnă crimă.

Faptul era de necontestat. Mă gîndeam însă la ceva care lui Poirot se părea că îi scăpase : chiar și un ucigaș are momentele lui de „relache". De ce nu s-ar afla X la Styles pur și simplu în vacanță, fără nici o intenție criminală ? Poirot era însă atît de irascibil încît n-am îndrăznit să-i comunic teoria mea. I-am repetat doar că nu știu ce am putea face. Dacă aș cunoaște identitatea lui X...

Poirot a răcnit din nou la mine, atît de tare, încît Curtiss a venit în fugă, speriat. Poirot l-a expediat și cînd am rămas singuri, prietenul meu mi s-a adresat din nou, ceva mai potolit.

— Haide, Hastings, doar nu ești chiar atît de prost cum vrei să pari ! Ai studiat cazurile pe care ți le-am dat. Nu știi cine este X, dar îi cunoști tehnica de acțiune.

— A, înțeleg la ce te referi.

— Bineînțeles că înțelegi. Nenorocirea cu dumneata este că ai o minte leneșă. Preferi să te joci de-a ghicitul. Nu-ți place să-ți pui capul la contribuție de-adevărat. Care e elementul esențial al tehnicii lui X ? Acela că **atunci cînd crima e comisă, e completă ;** există un motiv, o ocazie, mijloace și, ceea ce e mai important, un vinovat gata să fie trimis la spînzurătoare.

Acum înțelegeam, în sfîrșit, esențialul.

— Aha ! Trebuie deci să găsim pe cineva care... care îndeplinește aceste condiții... victima potențială.

Poirot își lăsă capul pe spate, suspinînd, ușurat.

— **Enfin** ! Sînt foarte obosit. Trimite-mi-l dacă vrei pe Curtiss. Acum știi ce ai de făcut. Ești o fire activă, poți să te deplasezi, să-i urmărești pe cei de aici, să stai de vorbă cu ei, să-i spionezi... (eram cît pe ce să protestez indignat, dar m-am abținut. Discuțiile pe tema asta durau de prea multă vreme). Poți să tragi cu urechea la ce vorbesc alții, genunchii dumitale nu sînt încă țepeni și deci poți să te apleci și să te uiți pe gaura cheii...

— N-am să mă uit pe nici o gaură a cheii !, l-am întrerupt ferm.

Poirot închise ochii.

— Bine ! N-ai să te uiți pe gaura cheii. Ai să rămîi gentlemanul englez perfect și, ca urmare, cineva o să fie ucis. N-are importanță. Onoarea, pentru un englez, stă pe locul întîi. Onoarea dumitale e mai importantă decît viața cuiva. **Très bien !**

— N-o lua așa, Poirot !

Poirot îmi spuse cu răceală :

— Trimite-mi-l pe Curtiss. Ești încăpățînat și obtuz, dar cum nu am pe nimeni altcineva la îndemînă, va trebui probabil să te suport, cu toate ideile dumitale absurde despre corectitudine și „sportivitate" ! Întrucît nu-ți poți folosi micile celule cenușii, căci nu le ai, folosește-ți măcar ochii, urechile și nasul dacă e nevoie, **în măsura în care ți-o permite onoarea !**

A doua zi am îndrăznit să-i expun o idee care îmi trecuse prin cap de mai multe ori. Eram cam îndoit, căci nu se știe niciodată cum va reacționa Poirot ! I-am spus :

— Uite ce m-am gîndit, Poirot. Știu că nu e mare lucru de capul meu. Ai spus că sînt prost. Într-un sens, e adevărat. Există însă cineva care ar putea să ne ajute, care e tocmai omul de care avem nevoie. Inteligență, imaginație, ingeniozitate, deprindere de a adopta decizii, om de acțiune. Mă gîndesc la Boyd Carrington. Spune-i despre ce e vorba, Poirot. Expune-i situația.

Poirot deschise ochii și rosti cu o hotărîre nestrămutată.

— Nici nu poate fi vorba de așa ceva.

— Dar de ce ? Nu poți nega că e inteligent... mai inteligent decît mine.

— Asta nici nu e greu, ripostă Poirot sarcastic. Să-ți iasă ideea asta din cap, Hastings. Nu spunem **nimănui nimic**. Ai înțeles ? E clar ? Îți interzic să pomenești ceva despre problema noastră.

— Bine, dacă spui dumneata, dar serios... Boyd Carrington...

— Oh, ta, ta ! Boyd Carrington, Boyd Carrington... Ce-ai găsit la el ? Un individ pompos și plin de el fiindcă i s-a spus cîndva „Excelență !" Recunosc, are tact și oarecare farmec personal. Dar nu e cine știe ce de capul lui Boyd Carrington al dumitale. Se repetă, spune de două ori aceeași poveste și, ceea ce e mai rău, îți spune tot ție anecdota pe care tocmai i-ai povestit-o. Un om capabil ?! Cîtuși de puțin ! Un pisălog bătrîn — un lăudăros... **enfin**, un scorțos !

Între timp mă lămurisem ce avea Poirot împotriva lui Boyd Carrington. E adevărat că memoria acestuia nu mai era așa bună și că făcuse o gafă care-l enervase grozav pe Poirot. Prietenul meu îi povestise o întîmplare pe care o trăise cînd era polițist în Belgia și la numai cîteva zile, cînd eram adunați mai mulți în grădină, Boyd Carrington i-o povestise liniștit lui Poirot, prefațînd-o cu remarca : „Îmi amintesc ce-mi povestea odată **le chef de la Sureté la Paris**"...

Cred și eu că Poirot nu putea să-l mai vadă în ochi ! așa că n-am mai insistat și m-am retras.

Am coborît în grădină. Nu era nimeni acolo și, mergînd agale, am trecut de un pîlc de copaci și am ajuns la un dîmb acoperit de iarbă în vîrful căruia era cocoțat un chioșc vechi, dărăpănat și năpădit de coropișnițe. Acolo m-am oprit, m-am așezat pe o bancă și, aprinzîndu-mi pipa, am început să cuget. Cine, la Styles, avea un motiv clar de a ucide pe altcineva sau despre cine s-ar putea măcar bănui așa ceva ? Lăsînd la o parte cazul destul de evident al colonelului

Luttrell pe care, sincer vorbind, nu-l prea vedeam punind mina pe topor ca s-o lichideze pe nevastă-sa in mijlocul unei partide de bridge, oricit de multă dreptate ar fi avut, nu-mi venea în minte nimeni altcineva. Greutatea era că știam prea puțin despre toți acești oameni. De pildă, despre Norton sau despre domnișoara Cole. Care erau motivele obișnuite pentru o crimă ? De obicei banii. Boyd Carrington era, din cite știam, singurul bogat dintre locatari. La moartea lui cine il va moșteni ? Cineva din ei ? Nu prea era de crezut, dar era un aspect care merita investigat. S-ar fi putut, de pildă, să-și doneze averea unei fundații științifice, lăsindu-l pe Franklin s-o administreze. Acest fapt, combinat cu afirmația nechibzuită a doctorului că 80% din omenire trăiește inutil, ar putea constitui niște dovezi destul de clare împotriva roșcovanului. Sau s-ar putea ca Norton sau domnișoara Cole să fie rude îndepărtate cu Boyd Carrington și să-l moștenească în mod automat. Cam tras de păr, dar nu exclus. Sau ce-ar fi ca însuși colonelul Luttrell să capete toți banii lui Boyd Carrington, în calitate de prieten ?

Cu asta se părea că încheiasem cu aspectul bănesc. M-am orientat deci spre niște posibilități mai romantice. Să-i luăm pe Franklini ; doamna Franklin e suferindă ; s-ar putea să fie otrăvită lent, vinovăția căzind asupra soțului ei. E doctor, are deci ocazii și mijloace. Dar motive ? Am simțit un junghi rece gindindu-mă că Judith ar putea fi la mijloc. Eu unul știam că relațiile lor nu sint de altă natură decit cea oficială, dar lumea cealaltă ce va gindi ? Ce va gindi un ofițer de poliție cinic ? Judith e o fată frumoasă ; multe crime s-au săvîrșit pentru o secretară sau o asistentă atrăgătoare. Posibilitatea asta mă îngrozea.

Apoi l-am luat la rînd pe Allerton. Cine ar avea interesul să-l lichideze pe Allerton ? Dacă tot e să aibă loc o crimă, l-aș prefera pe el în rolul de victimă ! Motivele n-ar fi greu de găsit.

Domnișoara Cole, deși nu mai era tînără, era încă o femeie deosebit de plăcută. Gelozia ar fi un motiv pentru ea, dacă avusese cindva relații intime cu Allerton. N-aveam însă nici un motiv să cred că așa stăteau lucrurile. Și apoi, dacă Allerton era X... Nu, așa nu ajungeam nicăieri. Zgomotul unor pași pe aleea de la poalele dîmbului îmi atrase atenția. Era Franklin care se îndrepta cu pași grăbiți spre casă, cu miinile în buzunare și bărbia în piept. Văzindu-l așa, cînd nu era atent, am fost frapat de nefericirea și disperarea care se desprindeau din întreaga lui atitudine.

Atit de absorbit eram în urmărirea lui încît n-am auzit pașii care se apropiau din spate și am tresărit cînd domnișoara Cole mi se adresă.

— Nu v-am auzit, scuzați-mă, m-am scuzat, sărind în picioare.

— Ce relicvă victoriană ! exclamă ea examinind chioșcul.

— Nu-i așa ? Plină de gingănii. Vă rog să luați loc. Un moment, să șterg puțin banca de praf.

— Mulțumesc, spuse ea și se așeză. Lemnul scirții amenințător cînd am luat și eu loc alături de ea, dar nu se întîmplă nici o catastrofă. D-ra Cole spuse :

— La ce vă gîndeați cînd m-am apropiat ? Păreați pierdut în cugetări.

Am răspuns absent :

— Mă uitam la doctorul Franklin. Avea un aer foarte nefericit.

Femeia de lingă mine răspunse fără să pară surprinsă.

— Chiar e. Nu e de mirare că o arată. Probabil v-ați dat seama de mult.

— Nuuu... m-am bilbiit luat prin surprindere. Întotdeauna mi s-a părut preocupat în exclusivitate de cercetările lui.

— Chiar așa.

— Și asta vi se pare o sursă de nefericire ?

— Nu, vai de mine. Dar dacă ești împiedicat să înfăptuiești ceea ce crezi că iți stă în putință,... Am privit-o nedumerit. Ea continuă :

— Toamna trecută doctorului Franklin i s-a oferit ocazia de a pleca în Africa pentru a-și continua cercetările acolo, la fața locului.

— Și de ce n-a plecat ?

— Soția lui s-a opus. Ea nu putea suporta clima și n-a acceptat să rămînă în Anglia, probabil pentru că ar fi trebuit să mai stringă baierele pungii. Salariul oferit doctorului nu era prea mare.

— O, așa, am spus și am continuat după o pauză : probabil că soțul ei n-a putut-o lăsa, ținînd seama de starea sănătății ei.

— Ce știți dumneavoastră despre starea sănătății ei, domnule căpitan ?

— Nu prea... adică... știu că e bolnavă... nu e adevărat ?

— Un lucru e sigur : îi place să facă pe bolnava, spune rece domnișoara Cole. Era limpede că simpatia ei era de partea soțului.

— Mă gîndesc că cei care sînt veșnic bolnavi sînt de obicei egoiști...

— Da, cei suferinzi, bolnavii cronici sînt teribil de egoiști. Eu... eu... îi înțeleg...

Mă gîndeam că d-ra Cole părea destul de familiarizată cu complicațiile menajului Franklin. Am întrebat cu oarecare curiozitate :

— Îl cunoașteți bine pe doctorul Franklin ?

— Nu, l-am văzut doar de citeva ori înainte de a veni aici. Ceea ce v-am spus am aflat de la fiica dumneavoastră, Judith.

Judith, m-am gîndit cu amărăciune, părea să aibă ce vorbi cu toată lumea în afară de mine.

— Mai povestiți-mi cite ceva despre cei de aici — am spus eu, încercînd să aduc vorba de ceea ce mă interesa. Bineînțeles, dacă nu sînt și pentru dumneavoastră niște străini.

— Pe Luttrelli îi cunosc de o viață. Păcat că au ajuns așa. Îmi pare rău în special pentru el. E un om foarte cumsecade. Să știți că și ea e mai de treabă decît pare. A ajuns așa... așa apucătoare fiindcă toată viața a trebuit să facă economii și să tragă de bani.

— Și domnul Norton... ce e cu el ?

— Despre el nu sînt prea multe de spus. E foarte la locul lui, foarte timid, nu prea inteligent poate. Niciodată n-a fost prea sănătos. A stat cu mama lui, o femeie absurdă

căreia nu-i intra nimeni în voie. Cred că l-a chinuit destul. A murit acum cîțiva ani. Lui îi plac păsărelele și florile... E un om foarte bun... unul din cei care observă o groază de lucruri.

— Cu binoclul ?

Domnișoara Cole zîmbi.

— Nu, nu vorbeam în sens literal. Am vrut să spun că bagă de seamă multe detalii. Așa sînt oamenii retrași. Nu e deloc egoist și e foarte îndatoritor, dar cam... cam oarecare ; nu știu dacă mă înțelegeți.

Am încuviințat din cap.

Elisabeth Cole spuse deodată, cu amărăciune neobișnuită :

— Asta e deprimant într-un loc ca acesta. Pensiuni ținute de persoane „bine" care nu mai au un sfanț... Pline de oameni de prisos... de oameni care n-au făcut nimic în viață sau care nu mai pot face nimic, de oameni înfrînți, schilodiți de viață.

Termenul m-a frapat. M-am întors și am privit-o mirat.

— De ce ați folosit acest termen : „schilodiți" ?

— Pentru că e purul adevăr, răspunse ea cu o înverșunare neașteptată. Cel puțin în ceea ce mă privește. Sînt o schiloadă.

— Mi-am dat seama că ați fost foarte nefericită.

Ea mă întrebă calmă :

— Nu știți cine sînt, nu ?

— Ăăă... știu că vă cheamă...

— Cole nu e numele meu. Adică a fost numele de fată al mamei mele. Mi l-am luat... după aceea.

— După... ce ?

— Numele meu adevărat e Litchfield.

O clipă nu mi-am dat seama de ce suna familiar. Apoi mi-am amintit.

— Matthew Litchfield.

Ea dădu din cap.

— Văd că știți. La asta mă refeream mai înainte. Și tata a fost bolnav și tiran. Nu ne-a dat voie să ducem o viață normală. Nu aveam voie să invităm pe nimeni la noi. Nu aveam nici un ban. Eram... ca într-o închisoare.

S-a oprit și ochii ei frumoși au rămas ațintiți în gol.

— Și apoi... sora mea... sora mea...

Se opri din nou.

— Vă rog, nu mai continuați dacă vă face rău. Știu tot .Nu e nevoie să-mi spuneți.

— Dar nu știți. N-aveți cum ști. Maggie. E de neconceput, de necrezut. Știu că s-a dus la poliție, că s-a predat... și totuși, nu-mi vine să cred... că s-a întîmplat așa cum a spus ea că s-a întîmplat.

— Vreți să spuneți că faptele nu coincid cu versiunea ei ?

— Nu, nu. Maggie n-a putut să facă așa ceva. Nu **Maggie** a ucis, nu ea...

Vorbele îmi stăteau pe buze, dar m-am stăpînit.

Nu venise vremea încă să-i spun :

— Aveți dreptate. **Nu Maggie a ucis**...

Să tot fi fost ora șase cînd colonelul Luttrell se ivi pe cărare cu pușca la spinare și cu doi porumbei sălbatici în mînă.

Tresări cînd l-am strigat.

— Voi erați ? Ce faceți acolo sus ? Chioșcul e dărăpănat rău. Să nu te murdărești, Elisabeth !

Se trăgea într-una de mustață și părea absent, dus pe gînduri. Ne-am ridicat și ne-am apropiat de el.

— Am doborît niște porumbei. Sînt foarte stricători...

— Cred că sînteți un țintaș de elită, am spus eu.

— Poftim ? Cine v-a spus ? A, Boyd Carrington... Da, eram pe vremuri. Acum lucrurile s-au schimbat...

— Ochii, probabil...

— Nici pomeneală. Vederea îmi e la fel de bună ca mai înainte. Adică la citit pun ochelari, fără discuție, dar la distanță văd perfect. Tăcu o clipă și adăugă ca pentru sine : perfect... Nu că ar avea vreo importanță...

Am pornit încet spre casă. Norton și Boyd Carrington ședeau pe terasă și ne-am oprit să stăm cu ei de vorbă. Domnișoara Cole intră în casă. Colonelul Luttrell se mai înveselise. Părea că se trezise din letargie și făcu chiar și cîteva glume.

— A fost cald azi, zise Norton. Tare mi-e sete.

— Să bem ceva, domnilor. Fac cinste, ce ziceți ?, întrebă colonelul bine dispus.

I-am mulțumit și am acceptat. El intră în casă și am auzit — căci ne aflam chiar în dreptul ușii-ferestră care dădea în salon — scîrțîitul unui tirbușon și apoi pocnetul înăbușit al dopului unei sticle. Dar deodată am auzit la fel de clar vocea ascuțită și neplăcută a doamnei colonel care exclama, pe tonul rezervat conversațiilor dintre ei doi :

— George ! Ce faci acolo ?

Colonelul mormăi ceva nedeslușit. Nu se distingeau decît cîteva cuvinte : băieții.. afară... ceva de băut...

Vocea ascuțită izbucni indignată.

— Să nu te prind că faci așa ceva, George ! Ce idee ! Cum îți închipui că vom putea scoate un ban din pensiunea asta dacă începi să faci cinste la toată lumea ? ! Aici cine vrea să bea, plătește ! Dă-mi sticla. Dă-mi-o cînd îți spun !

Din nou se auzi un murmur implorator.

Doamna Luttrell răspunse înțepat :

— N-au decît să audă. Sticla intră înapoi în bufet și cheia rămîne la mine !

De data asta vocea colonelului răsună mai limpede :

— Mergi prea departe, Daisy. N-am să tolerez așa ceva !

— Tu ? Dar cine ești tu ? Cine e stăpîn aici ? Eu ! Să-ți intre bine în cap.

Draperiile fîșîiră furioase în urma doamnei Luttrell.

Colonelul apăru după cîteva momente. Părea că îmbătrînise deodată și ceva din el se frînsese.

— Iertați-mă, domnilor. Din păcate, se pare că am rămas fără whisky.

Probabil că și-a dat seama că am auzit și, oricum, purtarea noastră nu putea lăsa nici o urmă de îndoială asupra acestui fapt. Norton se zăpăcise complet, repeta fără încetare că de fapt nu voia să bea nimic, ori-

cum era prea aproape de cină, pierzîndu-se în tot soiul de remarci fără cap și coadă, încercînd probabil să umple tăcerea penibilă care ne cuprinsese pe toți. Boyd Carrington al cărui tact ar fi putut salva situația nu reușea să plaseze nici un cuvînt din cauza trăncănelii lui Norton.

Cu coada ochiului am văzut-o pe doamna Luttrell luînd-o în jos pe una din alei, înarmată cu mănuși de grădinărie și un borcan de ierbicid. Era fără îndoială o femeie practică și eficientă, dar în momentul acela o uram din tot sufletul. Nici o făptură omenească nu are dreptul să umilească o altă făptură omenească.

Norton continua să vorbească. Luase în mînă un porumbel ucis de colonel și se lansase într-o istorisire dezlînată despre o vînătoare de prepelițe în Scoția, cînd unul dintre bătăiași fusese ucis din greșeală. Am mai vorbit despre diverse accidente de vînătoare și la un moment dat Boyd Carrington își drese glasul și spuse :

— Să vă spun o chestie amuzantă care mi s-a întîmplat cu unul din soldații mei, un irlandez. Omul a avut o permisie și a plecat acasă. Cînd s-a întors îl întreb : „Ei, cum a fost în permisie ?" „Bine, să trăiți, a fost cea mai frumoasă permisie din viața mea". „Cum așa ?", am întrebat, cam mirat de atîta entuziasm. „Grozav a fost, zău așa ! L-am împușcat pe frate-meu" „Ce ?!", am exclamat eu. „Chiar așa, să trăiți. De ani de zile vroiam să fac trebușoara asta ! Eram la Dublin și mă aflam și eu pe un acoperiș, cu pușca în mînă, cînd... cine credeți că apare la capătul străzii ? Frate-meu ! Frumoasă împușcătură, pe onoarea mea, nu că mă laud ! L-am luat din zbor, ca să zic așa. Grozavă chestie ! Grozavă permisie".

Boyd Carrington povestea cu haz, exagerînd accentul și felul de a vorbi al soldatului. Am rîs cu poftă. După ce se ridică, spunînd că vrea să se mai plimbe puțin înainte de masă, Norton dădu din nou glas simțămintelor noastre spunînd :

— Strașnic om ! A reușit tot ce și-a propus ! Om de acțiune, o minte limpede... ce mai, strașnic !

Luttrell rosti încet :

— Așa sînt unii... plini de noroc. Nu știu ce e aceea neșansa...

Norton îl întrerupse.

— Nu, nu, nu e vorba numai de noroc! Norocul și-l mai face și omul...

M-am grăbit să intervin :

— Oricum, a avut noroc să moștenească Knattonul. E o proprietate splendidă. Am văzut-o... Dar, fără îndoială, ar trebui să se însoare...

— Ca să-l cicălească nevasta !

Nefericita remarcă îi aparținea tot lui Norton și el își dădu seama imediat de gafă, încercînd s-o dreagă, dar nereușind decît să strice lucrurile și mai rău. Colonelul Luttrell păru însă că nu l-a auzit. Rosti cu o voce ciudată, inexpresivă :

— Nu, pe Boyd Corrington n-o să-l cicălească nevasta. Nu e genul care să se lase cicălit. E un bărbat adevărat...

Din nou se lăsă o tăcere jenantă. Norton spuse ceva despre o eventuală partidă de bridge.

În clipa aceea atenția colonelului fu atrasă de o mișcare pe dîmbul îndepărtat.

— Ei, fir-ar să fie, uite-un iepure care-mi roade puieții ! Și doar i-am îngrădit !

Răsună o împușcătură și în același moment țipătul unei femei. Țipătul se transformă într-un fel de horcăit oribil.

Colonelul scăpă din mînă pușca.

— Dumnezeule... e Daisy.

Am alergat la locul cu pricina împreună cu Norton. Era într-adevăr doamna Luttrell care stătuse în genunchi în iarba înaltă, legînd unul din puieți. Femeia era lovită în umăr și sîngele curgea șiroaie. Soțul ei n-o văzuse, distinsese doar o mișcare în iarbă. Nici lumina nu era prea bună.

Am examinat rana și i-am spus lui Norton care se sprijinea de un copac tremurînd, alb ca varul :

— Cheamă-l pe Franklin... sau pe sora Craven.

— Iertați-mă... nu pot să văd sînge... bîigui el, dar plecă totuși după ajutor. Sosi sora Craven, care se apucă să-i dea primul ajutor. Doamna Luttrell fu dusă în casă și doctorul Franklin îi curăță rana și o bandajă. L-am întîlnit cînd ieșea din camera rănitei.

— Cum îi e ?

— E în regulă. N-o să pățească nimic. Din fericire, n-a fost atins nici un punct vital. Cum s-a întîmplat ?

I-am povestit.

— Mda. Unde e colonelul ? E distrus probabil. Nu m-ar mira să aibă el mai multă nevoie de ajutor medical. N-are inima prea rezistentă.

L-am găsit în salonaș. Avea buzele vinete și un aer cu totul pierdut. Întrebă cu o voce sfîrșită :

— Daisy... ce e cu ea ?

Franklin răspunse repede.

— E bine... nu e nimic grav. Nu vă faceți griji.

— Cum... am crezut... un iepure... roade pomii. Nu știu cum am putut să greșesc așa... Lumina... nu mai văd bine...

— Se întîmplă !, răspunse Franklin sec. Am mai văzut vreo două cazuri din astea.

I-am lăsat împreună ; doctorul se pregătea să-i dea un întăritor pentru inimă. Cînd am ieșit afară în amurgul blînd, i-am văzut pe Allerton și pe Judith venind pe potecă. Fața lui era întoarsă către ea și amîndoi rîdeau.

Venind imediat după drama care tocmai se petrecuse, buna lor dispoziție mă enervă deodată. Am strigat-o pe Judith și ea veni cu un aer surprins. Le-am povestit în cîteva cuvinte ce se întîmplase.

— Ce chestie !... acesta fu singurul comentariu al fiicei mele.

Nu părea prea impresionată.

Allerton, cel puțin, merita palme. Părea să ia toată întîmplarea ca pe o glumă grasă.

— Bine i-a făcut jandarmului ăstuia de femeie !, rîse el. Probabil că moșulică a făcut-o inadins.

— Bineînţeles că nu, am ripostat aspru. A fost un accident.

— Da, da, ştim noi accidentele astea. Tocmai la ţanc, uneori ! Zău, dacă a făcut-o anume, jos pălăria !

—Cum vă poate trece prin cap aşa ceva ?

— Eu zic să nu mai fiţi atît de sigur. Am cunoscut vreo doi care şi-au împuşcat nevestele „accidental". Unul îşi curăţa chipurile revolverul. Celălalt a ochit şi a tras în ea în joacă. Cică n-a ştiut că e încărcată. Amîndoi au fost achitaţi.

— Colonelul Luttrell nu e un astfel de om.

— Oricum ar fi o soluţie binevenită. Parcă se certaseră de curînd, nu ?

I-am întors spatele furios, dar totuşi insinuările lui îşi atinseseră ţinta. Allerton o nimerise bine. Pentru prima oară o îndoială mi s-a strecurat în inimă. Tocmai atunci Boyd Carrington se întorcea din plimbare. I-am spus şi lui ce se întîmplase şi prima lui reacţie a fost :

— Crezi că a făcut-o intenţionat ?

— Cum se poate ?

— Pardon, pardon. Nu trebuia să spun aşa ceva. Pentru o clipă m-am întrebat dacă nu cumva... Ea... l-a cam provocat, nu ?

Am tăcut amîndoi, amintindu-mi de scena petrecută mai devreme şi la care fuseserăm martori fără să vrem.

Am urcat scările şi am bătut în uşa lui Poirot. Prietenul meu ştia de la Curtiss, dar era nerăbdător să afle detalii. De cînd mă instalasem la Styles îmi făcusem un obicei ca în fiecare seară să-i relatez în amănunt tot ce se petrecuse peste zi. În felul acesta îl ajutam să se simtă mai puţin rupt de viaţa din jurul lui. Şi-i dădeam iluzia că participă la ea. Am o memorie bună şi exactă şi întotdeauna mi-a fost uşor să redau cuvînt cu cuvînt conversaţii întregi.

Tocmai isprăvisem de povestit întîmplările acelei amiezi, cînd se auzi un ciocănit şi domnişoara Craven intră.

— Iertaţi-mă, credeam că domnul doctor e aici. Doamna Luttrell şi-a revenit şi îşi face griji din cauza soţului ei. Vrea să-l vadă. Ştiţi cumva unde e domnul colonel, domnule Hastings ? N-aş vrea să-mi las pacienta singură.

M-am oferit să-l caut pe Luttrell şi, într-adevăr, l-am găsit într-un salonaş foarte rar folosit. Stătea în faţa ferestrei şi privea afară. I-am spus de ce îl căutam.

— Ea... ea... întreabă de mine ? Vrea să mă vadă ? Vin, vin imediat.

De abia se ţinea însă pe picioare şi l-am luat de braţ, ajutîndu-l să urce scările. Respira greu. Şocul, aşa cum prevăzuse Franklin, era cumplit.

Am ajuns la camera bolnavei. Am bătut şi dinăuntru se auzi vocea sorei Craven : „Intră". Susţinîndu-l pe bătrînul colonel, am intrat cu el.

Doamna Luttrell arăta foarte rău — palidă şi fragilă, ţinea ochii închişi. Ne simţi şi-i deschise :

— George... George...

— Daisy... Draga mea...

Unul din braţe îi era bandajat şi prins într-o eşarfă. Celălalt se întinse către el. Soţul ei făcu un pas şi-i cuprinse mîna mică şi slăbită. Zise :

— Slavă domnului că nu s-a întîmplat nimic grav...

Privindu-l, văzîndu-i ochii umeziţi, plini de dragoste şi nelinişte, m-am simţit deodată ruşinat pentru toate bănuielile de pînă atunci. Asta nu mai fusese accident voit... era imposibil să te înşeli asupra notei de uşurare şi mulţumire din glasul lui.

Sunetul gongului mă luă prin surprindere. Uitasem complet de masă. Majoritatea locatarilor nu se schimbaseră şi colonelul Luttrell nu era printre noi. Îşi făcuse însă apariţia doamna Franklin, drăgălaşă, într-o rochie de seară roz. Franklin era distrat şi bosumflat.

Spre agasarea mea, după masă Allerton şi Judith dispărură din nou în grădină. Eu am urcat din nou la Poirot.

I-am povestit ruşinat despre toate bănuielile mele şi cum fuseseră ele spulberate de purtarea colonelului. Poirot mă ascultă pînă la sfîrşit, impenetrabil.

— Deci, aşa te-ai gîndit, Hastings, că Luttrell a tras anume ?

— Da. Acum mi-e ruşine...

— Ţie ţi-a venit ideea sau ţi-a sugerat-o cineva ?

— Allerton a fost primul care a început cu insinuările. Bineînţeles.

— Şi altcineva ?

— Şi Boyd Carrington parcă a pomenit ceva.

— Aha ! Boyd Carrington !

— La urma urmelor e un om care a văzut multe şi era firesc să se gîndească la ceva rău...

— Da, da... nu trebuie să-ţi faci probleme în legătură cu bănuielile sale, Hastings. Era de aşteptat în condiţiile astea. Oricine ar fi gîndit la fel... spune-mi, Boyd Carrington a fost de faţă la accident ?

— Nu, spusese că se duce să facă vreo cîţiva paşi înainte de masă.

— Aha... aşa...

Poirot era ciudat în astă-seară. Purtarea lui era de neînţeles. Părea neobişnuit de reţinut. Mă privea cu o expresie cercetătoare, de parcă aştepta să vadă... ce să vadă la mine ?

De abia cînd ajunsesem în camera mea şi mă aşezasem în pat, adevărul mi-a apărut limpede, dintr-o dată. Dacă doamna Luttrell ar fi murit, am mai fi avut un caz ca celelalte patru. După toate aparenţele, colonelul şi-ar fi ucis soţia. Ar fi fost considerat probabil un accident, dar lumea n-ar fi ştiut ce să creadă. Probabil toţi l-ar fi suspectat în continuare pe bietul om.

Dar asta însemna... însemna... că **nu colonelul Luttrell trăsese...**

Imposibil... fusesem doar de faţă. El dusese puşca la ochi şi el apăsase pe trăgaci. Nu se mai auzise nici o altă împuşcătură. Decît dacă... să spunem că cineva stătuse la pîndă şi trăsese în aceeaşi clipă cu colonelul Luttrell. Dar nu... era absurd. Poliţia putea determina cu precizie din ce armă provenea glonţele care o lovise pe victimă... Da, dar

asta numai dacă poliția avea îndoieli sau suspiciuni asupra armei cu care s-a tras.

Într-un astfel de caz nici nu s-ar fi făcut anchetă.

Colonelul ar fi fost sigur că el a tras, ar fi fost primul care s-o recunoască. Singura îndoială ar fi fost dacă era vorba de un accident sau de o intenție criminală... și îndoiala asta n-ar fi putut fi înlăturată niciodată.

Deci ne aflam în fața unui caz similar cu celelalte — cel al fermierului Riggs care nu-și amintea dar credea că el trăsese, al lui Maggie Litchfield care avusese un moment de nebunie după care mărturisise... o crimă pe care n-o comisese.

Da, cazul se potrivea cu celelalte și înțelegeam acum de ce Poirot mă privise atît de ciudat. Voia ca eu să apreciez întreaga semnificație a acestui fapt.

A doua zi m-am și dus la Poirot. Fața i s-a luminat și a înclinat din cap aprobator.

— Excelent, Hastings. Mă întrebam dacă ai să observi similitudinea. N-am vrut să-ți spun nimic.

— Deci am dreptate. E tot mîna lui X ?

— Fără îndoială.

— Dar de ce Poirot ? Care e motivul ?

— Degeaba, Hastings, nu insista.

— Dar ai vreo idee ? Vezi vreo legătură între toate cazurile astea ?

— Da, am eu o mică idee.

— Și nu vrei să mi-o spui și mie ?

— E mult mai bine să rămînă un secret, crede-mă.

— Ești incorijibil. Bolnav, legat de un fotoliu, și tot de unul singur vrei să lucrezi !

— Nu vreau să lucrez de unul singur. Hastings, dumneata ești ochii și urechile mele. Atîta. Sînt însă lucruri a căror cunoaștere e primejdioasă.

— Pentru mine ?

— Nu, pentru criminal. Să ții minte un lucru, Hastings : va mai ucide o dată, și încă o dată, și încă o dată.

— Cel puțin de data asta a dat greș.

— Da, a fost un noroc... un mare noroc. Așa cum îți spuneam, lucrurile astea sînt foarte greu de prevăzut.

Poirot suspină. Pe fața lui se citea îngrijorarea. L-am lăsat să se odihnească, dîndu-mi seama că nu rezistă la un efort prelungit. După prînz, am luat-o pe Judith de o parte.

— De unde veneați ieri după-amiază, tu și cu maiorul Allerton, cînd v-am întîlnit eu ?

Cu această întrebare încercam să aflu unde fusese Allerton — pe care continuam să-l bănuiesc — în momentul crimei. Nenorocirea e că atunci cînd ești preocupat de un anumit aspect al unei probleme nu ții seama de faptul că alții pot da o cu totul altă interpretare spuselor tale. Așa și acum : Judith se cabră deodată și mă repezi :

— Tată, nu te supăra, asta e treaba mea !

— Dar ce, nu mai am voie să pun nici măcar o întrebare nevinovată ?, m-am enervat la rîndul meu.

— Oh, tată, de ce nu înțelegi tu că n-are nici un rost să faci în continuare pe părintele sever ! De ce-ți faci atîtea griji. Dacă vrei să știi, am fost în sat să cumpăr niște timbre....

— Singură ?, am întrerupt-o eu.

— Uff, nesuferit ești ! Află că da. Pe maior l-am întîlnit chiar lîngă casă, cu două minute înainte de a ne vedea tu. Să știi însă că dacă am chef, pot să mă plimb și o zi întreagă cu domnul Allerton la braț. Sînt majoră, pe picioarele mele și...

Chiar în clipa aceea se apropie de noi Franklin.

— Judith, aici erai ? Hai mai repede. Sîntem în urmă...

Tonul lui, sever și nu prea politicos, m-a deranjat. Chiar dacă era șeful ei, dacă o plătea și avea dreptul să-i dea ordine, putea să fie ceva mai bine crescut ! În ultima vreme îi evita privirile, îi vorbea țîfnos și numai cînd n-avea încotro. Cîtă diferență față de manierele galante ale lui Allerton ! Fără îndoială, John Franklin valora cît zece ca pușlamaua de maior, dar ca bărbat — colțuros, ursuz, neștiind cum să se poarte cu femeile — nici nu se putea compara cu acesta !

Biata mea fetiță care avea atît de puține ocazii de distracții, de flirt, putea ușor cădea pradă farmecului său superficial. Și Allerton — eram sigur de asta — era un stricat... ba poate chiar mai rău... Dacă el era X ?

În momentul împușcăturii nu era cu Judith. Dar care ar fi putut fi rațiunea tuturor acestor crime aparent fără motiv ? Căci Allerton nu putea fi suspectat de demență ! Era perfect zdravăn... și complet lipsit de scrupule. Într-o zi Boyd Carrington menționase în treacăt că era însurat și că soția lui refuza să divorțeze. „Și zău", adăugase Sir William, „dacă șmecherului nu-i convine. Cum intențiile lui nu sînt niciodată onorabile, chestia asta e o scuză minunată !". Plăcute vești pentru un tată !

Zilele de după accident trecură destul de pașnic în aparență, deși eu eram din ce în ce mai îngrijorat. Colonelul Luttrell stătea mai tot timpul în odaia soției sale. Sosise o altă infirmieră și sora Craven se putea ocupa din nou exclusiv de doamna Franklin. Fără să fiu răutăcios, trebuie să menționez că aceasta dăduse semne de enervare cît timp nu mai fusese ea principala bolnavă din casă. Refuza mîncarea, se plîngea de palpitații și zăcea toată ziua cu ochii dați peste cap.

— Nu mă gîndesc decît la bietul John — i se plîngea într-o zi lui Poirot. Știu că sînt o povară pe umerii lui. O soție bolnavă, inutilă. O piatră de moară care îi atîrnă de gît... uneori mă bate gîndul să sfîrșesc cu toate...

— Vai, doamnă, cum puteți spune așa ceva ?

— La urma urmelor nimeni nu are nevoie de mine... Să mori, să dormi, să te cufunzi în Marele Necunoscut... Atunci John ar fi liber...

— Vorbe de adormit copiii !, exclamă sora Craven cînd îi relatai discuția. Nu face ea

așa ceva ! Nu vă faceți probleme, domnule Hastings, cei care vorbesc mereu despre moarte și sinucidere, nu-și iau niciodată zilele. Și, într-adevăr, cînd zarva provocată de accidentul doamnei Luttrell se potoli și toată lumea reîncepu să-i dea atenție doamnei Franklin îi reveni complet buna dispoziție.

Într-o dimineață deosebit de frumoasă, Curtiss îl dusese pe Poirot într-un colț adăpostit, sub niște fagi, în apropierea laboratorului. Era locul favorit al lui Poirot care detesta curentul și aerul rece și se înfofolea într-un maldăr de pături și cuverturi.

M-am apropiat de el tocmai cînd doamna Franklin, veselă și elegantă, ieșea din laborator. Ne spuse că se duce cu Boyd Carrington în expediție după niște creton pentru draperii și continuă volubilă :

— Mi-am uitat ieri geanta în laborator. Bietul John a trebuit să plece la Tadcaster, cu Judith, după nu știu ce reactiv. Tocmai azi, cînd e atît de frumos. O, doamne, ce bine că n-am nici o înclinație spre știință.

Și, fără nici o pauză, se grăbi să adauge :

— Să nu credeți însă domnule Poirot că nu îl admir pe soțul meu. Îl admir profund. După părerea mea, această dăruire totală de care dă dovadă e... e sublimă.

Vocea îi tremură ușor. Îmi trecu prin cap că doamnei Franklin îi plăcea să joace diferite roluri.

În momentul de față era soția loială și complet devotată care își recita monologul :

— John e un fel de... de **sfînt**. Uneori mă înspăimîntă...

A-l numi pe Franklin „sfînt" era o chestie cam gogonată, dar Barbara Franklin nu terminase :

— Mă tem să nu înceapă să experimenteze planta aceea oribilă pe sine. Pentru că, vedeți, broaștele și cobaii nu mai sînt de nici un folos dincolo de un anumit stadiu ! Trebuie să verifici rezultatele pe oameni ! Nu știu dacă știți, John s-a mai supus o dată de bună voie unor experiențe cu nu știu e gaz. De asta sînt atît de îngrijorată, nu cumva John să se apuce să înghită substanța aceea teribilă și să se întîmple cine știe ce !

Doamna Franklin suspină și clătină din cap.

— Dar el rîde de mine și continuă experiențele. E un **sfînt**, vă spun cu toată seriozitatea !

În acel moment Boyd Carrington se apropie de noi.

— Gata, Babs ?

— Da, Bill, te așteptam.

Doamna Franklin ne surîse drăgălaș și se îndepărtă cu chipeșul ei cavaler.

— Doctorul Franklin... întruchiparea modernă a sfințeniei... hm ! Cam trasă de păr chestia !, reflectai cu glas tare.

Poirot mă întrebă, preocupat :

— După părerea dumitale, doamna Franklin e o gîscă, nu ?

— N-aș spune asta dar... în sfîrșit, nu e o inteligență sclipitoare !

Sora Craven veni în fugă, împleticindu-se în iarba înaltă, ne zîmbi în treacăt și intră în laborator, descuind ușa cu o cheie pe care o ținea în mînă.

— Întîi batista, acum mănușile, bine că nu-și uită și capul !, bombăni ea trecînd din nou pe lîngă noi.

Într-adevăr, doamna Franklin își lăsa lucrurile pe unde se nimerea, punîndu-i fără jenă pe ceilalți să i le caute și să i le aducă, ba chiar aveam impresia că e și mîndră de asta. O auzisem de mai multe ori murmurînd răsfățată : „Oh, sînt o zăpăcită incurabilă".

Poirot și cu mine rămăseserăm tăcuți uitîndu-ne cum sora Craven se depărtează mlădioasă, cu pas elastic, de sportivă.

A doua zi, cred, de dimineață avu loc o conversație care mi-a sporit și mai mult îngrijorarea în ceea ce o privește pe Judith.

Eram patru : Judith, eu, Boyd Carrington și Norton. Nu mai știu de la ce pornisem, dar ajunsesem la eutanasie : argumente pro și contra. Deodată, Judith, care ascultase pînă atunci fără să intervină, rosti cu hotărîre :

— Nu cel în cauză trebuie lăsat să hotărască !

Boyd Carrington o întrebă ce voia să spună.

— Nu cel care e slab, bolnav și copleșit de durere poate avea tăria să ia hotărîrea cea mare. E datoria celor care țin la el să o facă.

— **Datoria** ? am întrebat, sceptic.

— Da, e o datorie. A celui lucid și capabil să-și asume o responsabilitate.

Boyd Carrington clătină din cap.

— Ca să se trezească în fața plutonului de execuție, învinuit de asasinat ?

— Nu necesarmente. Oricum, cînd ții la cineva, riști !

— Judith, mă înspăimînți, zise Norton. E vorba de o responsabilitate uriașă !

— **Tu** ți-ai asuma-o ? întrebă la rîndul lui Boyd Carrington.

— Cred că da. Nu mă tem de riscuri !

— Nu se poate. Ce-ar fi dacă fiecare ar avea dreptul să decidă cine să trăiască și cine să moară, continuă Sir William să o combată.

— Mai e vorba și de curaj. Puțini sînt cei care ar avea tăria să-și asume o asemenea răspundere, interveni Norton, și zîmbi timid către Judith. De fapt, cred că nici dumneata n-ai face-o. Doar dacă ai avea ceva de împărțit cu respectivul... sau cu respectiva.

Judith se făcu roșie ca focul și ripostă înfierbîntată :

— Nu m-ați înțeles deloc ! Dacă aș avea un... motiv personal n-aș mișca un deget. Nu vă dați seama — ni se adresă tuturor — totul trebuie să fie absolut impersonal. Poți să-ți asumi răspunderea de a sacrifica o viață omenească numai dacă ești sigur, absolut sigur că motivul e cu totul obiectiv.

— Și totuși, nu te văd pe **dumneata**... insistă Norton.

— De ce nu ? Nu există atîtea vieți inutile, absurde, povară pentru alții ? Toate acestea trebuie înlăturate. Numai cei care pot să-și

aducă o contribuţie la mersul înainte al societăţii ar trebui să aibă dreptul să trăiască!

Norton spuse îngîndurat:

— Mulţi ar fi de acord cu dumneata în teorie. În practică însă... le lipseşte ceva; poate curajul, poate tăria, ştiu eu... oricum, domnişoară Judith, nu te văd trecînd la fapte...

— Nu cred că ai dreptate, Norton, interveni Boyd Carrington. Judith e un om tare. Din fericire, nu se pune problema...

Din casă se auzi gongul de masă.

Judith se ridică şi-i spuse cu jumătate de glas lui Norton:

— Să ştiţi că n-aveţi dreptate. Am mai mult curaj decît vă închipuiţi!

Am rămas în urmă cu Norton, simţindu-mă, nu ştiu de ce, profund tulburat. Ca de obicei, Norton îşi dădu seama ce simt.

— Nu vă faceţi probleme, mă consolă el. Aşa sînt toţi tinerii, le place să pozeze, să facă pe durii. Din fericire nu sînt decît vorbe...

Cred că Judith l-a auzit căci ne aruncă o privire furioasă peste umăr.

Norton îşi coborî vocea.

— Domnule Hastings, mă iertaţi că mă amestec poate în treburi care nu mă privesc dar... dumneavoastră îl cunoaşteţi mai de mult pe Allerton?

— Nu, de ce?

Norton continuă şi mai stînjenit:

— Credeţi-mă, n-aş vrea să mă înţelegeţi greşit, dar... în locul dumneavoastră n-aş mai lăsa-o pe fiica mea în compania lui. Ştiţi, are o reputaţie foarte proastă...

Şi îmi povesti un episod îngrozitor din „cariera" acestui ticălos, cu o fată, întocmai ca Judith a mea, sofisticată, intelectuală, sigură pe ea, care s-a sinucis din cauza lui... Genul de fată care, atunci cînd îşi dăruieşte inima, o face cu o disperare, cu o uitare de sine de care genul „păpuşică" sau „gisculiţă" nu e cituşi de puţin în stare.

M-am dus la masă cu inima grea.

E greu de descris prin ce am trecut în ziua aceea. Mai tîrziu, reamintindu-mi, am fost tentat să atribui neliniştea, frămîntarea şi apăsarea mea, în parte cel puţin, şi atmosferei de la Styles. Duhurile rele păreau că bîntuie acel loc unde o crimă fusese comisă... acum cîţi ani? unde nimeni nu fusese cu adevărat fericit. Şi nu era numai trecutul. Prezentul era la fel de sinistru. Nu numai umbra unui ucigaş, ci chiar un ucigaş în carne şi oase bîntuia locurile... Iar Allerton, de asta eram aproape sigur, era numele lui! Omul de care se îndrăgostise fiica mea! Un lucru de neconceput... monstruos!!

Am străbătut în lung şi în lat aleile din faţă. În cele din urmă paşii m-au purtat spre grădina de trandafiri şi acolo, întîmplarea a făcut să dau tocmai peste Judith. Şedea singură pe o bancă şi în viaţa mea n-am văzut o expresie mai nefericită pe faţa unei femei. Fără masca de răceală şi siguranţă de sine, era doar o biată fetiţă amărîtă şi zbuciumată. Mi-am adunat tot curajul:

— Judith, fetiţa mea, nu mai pune atît la suflet.

Ea tresări, surprinsă.

— Tu erai tată? Nu te-am auzit venind.

Am continuat, ştiind că dacă mă opresc nu voi mai avea curajul să merg mai departe.

— Copilă scumpă, să nu crezi că nu ştiu tot, că nu văd. Nu merită... crede-mă, nu merită!

Mă privi, tulburată, alarmată.

— Crezi că ştii într-adevăr despre cine e vorba?

— Ştiu, îl iubeşte pe omul ăsta. Dar, draga mea, nu e bine.

Zîmbi trist, sfîşiindu-mi inima.

— Poate că o ştiu tot atît de bine ca tine.

— Nu, nu se poate să ştii tot. Judith, cum o să se termine totul? Un bărbat însurat... Ce viitor are toată povestea asta? Doar amărăciune şi ruşine... Renunţă...

— Nu!!!

— Nu merită, draga mea.

Judith răspunse grav:

— În ochii mei, el merită totul, totul.

— Nu, nu, Judith, e un om rău...

Zîmbetul dispăru. Fiica mea se repezi la mine cu o furie:

— Cum poţi să spui aşa ceva! Cum îndrăzneşti să te amesteci?! Să nu mai aud o vorbă despre asta! Te detest! Te detest! E viaţa mea! Viaţa mea secretă, a mea, doar a mea!

Împingîndu-mă la o parte o luă la fugă.

Am rămas uitîndu-mă îngrozit după ea.

În acelaşi loc, uluit şi neputincios, m-au găsit ceva mai tîrziu Elisabeth Cole şi Norton.

S-au purtat cu multă delicateţe (pe care de abia mai tîrziu am putut-o aprecia), nefăcînd nici o aluzie la tulburarea care probabil mi se citea limpede pe faţă şi invitîndu-mă la o plimbare pe cîmp. Amîndoi iubeau natura, domnişoara Cole îmi arăta cîte o plantă sau floare mai deosebită, iar Norton îmi dădea din cînd în cînd binoclul ca să mă uit la păsări.

Mă mai liniştisem, dar numai în aparenţă. Ca toţi oamenii care au o preocupare profundă, mi se părea că orice incident sau detaliu are legătură cu problema mea. Aşa că atunci cînd Norton, care tocmai se pregătea să-mi paseze binoclul ca să privesc o ciocănitoare pestriţă, se răzgîndi brusc, după ce privise îndelung prin el, întinsei mîna nerăbdător.

— Daţi-mi-l şi mie!

Vocea mea suna poruncitoare.

Norton îşi făcu de lucru cu binoclul. Spuse, ezitînd:

— Nu... am greşit... adică a zburat... era o pasăre obişnuită.

Era alb la faţă şi tulburat. Îşi întorsese privirile cu un aer şocat şi îndurerat.

Evident, am tras imediat concluzia că, prin binoclu surprinsese o scenă pe care nu

voia să mă lase și pe mine să o văd. Instrumentul fusese îndreptat spre o liziera îndepărtată de pădure.

— Vreau să privesc și eu ! am cerut poruncitor și i-am smuls binoclul din mînă.

Țin minte că a încercat să opună rezistență, dar fără succes. Cu mîinile tremurînd, am dus binoclul la ochi și l-am potrivit, îndreptîndu-l aproximativ spre punctul pe care îl observase Norton.

N-am văzut însă nimic, nimic decît o umbră albă (rochia unei femei !) care dispărea printre copaci.

Am lăsat jos binoclul și, fără să spun un cuvînt i l-am înapoiat lui Norton. El mi-a ocolit privirea. Arăta foarte nefericit.

Ne-am întors cu toții spre casă și țin minte că toată ziua Norton a fost foarte tăcut.

Doamna Franklin și Sir William se întoarseră și ei curînd. Fuseseră, am înțeles, pînă la Tadminster fiindcă ea voia să facă unele cumpărături. După numărul de pachete și pachețele cu care coborîse încărcată din mașină, se vedea că plimbarea o satisfăcuse pe deplin. Îl trimise sus pe Boyd Carrington cu un colet mai fragil, iar mie îmi încredință altul.

Vorbea repede și cu înfrigurare :

— Groaznic de cald, nu ? Probabil că o să plouă. E atît de apăsător ! Se spune că e o secetă cumplită, cum n-a mai fost de ani de zile.

Se întoarse spre Elisabeth Cole :

— Și voi ceilalți ! Ce-ați făcut ? Unde e John ? zice că îl durea capul și se duce să se plimbe puțin. Pe John nu-l durea înainte niciodată capul. Cred că nu-i ies experiențele... Dar nu vorbește deloc despre asta.

Făcu o pauză, apoi se întoarse spre Norton :

— Nu spuneți nimic, domnule Norton ? S-a întîmplat ceva ? Păreți speriat. Ați văzut cumva stafia lui madam... cum o chema pe bătrîna asasinată aici ?

Norton tresări.

— Nu, nu. N-am văzut nici o stafie. Mă gîndeam... mă gîndeam la ceva.

Ridicînd din umeri, doamna Franklin mi se adresă :

— Vreți să mă ajutați la pachete, domnule căpitan ? Sînt teribil de obosită... Poate electricitatea din aer... În sfîrșit.

Ajungînd sus, doamna Franklin deschise ușa. Eram în spatele ei, cu brațele încărcate de cumpărături. Doamna Franklin se opri brusc. În fața ferestrei sora Craven îi ghicea în palmă lui Sir William. El ridică privirile, o văzu și rîse, puțin stînjenit :

— Ce zici, m-am apucat să-mi ghicesc norocul. Domnișoara Craven se pricepe grozav.

— Daa ? Nu știam. Vocea Barbarei era seacă. Părea agasată de mica scenă romantică pe care o surprinsese. I se adresă domnișoarei Craven :

— Soră, la lucrurile astea, te rog. Și să-mi pregătești un șodou. Sînt foarte obosită. Și o sticlă cu apă fierbinte. Trebuie să mă culc imediat.

— Cu plăcere, doamnă.

Netulburată, femeia se apucă de treabă.

Boyd Carrington începu să se agite prevenitor :

— Babs, nu cumva te-am obosit prea tare? Eu sînt de vină. N-ar fi trebuit să te las să te ostenești atît !!

Doamna Franklin îi oferi un zîmbet angelic, de martiră:

— N-am vrut să-ți spun. Nu-mi place să fiu povară pentru ceilalți.

Am ieșit amîndoi, oarecum intimidați și le-am lăsat pe cele două femei împreună. Sir William a coborît, iar eu, după o ezitare, m-am îndreptat spre cealaltă aripă a clădirii, unde erau camerele lui Poirot și a mea. Prietenul meu mă aștepta cu siguranță, dar pentru prima oară șovăiam să mă duc la el. Aveam multe pe cuget și o greutate mă apăsa, împiedicîndu-mă să mă gîndesc la altceva în afară de problema mea.

Am luat-o încet pe coridor.

Din camera lui Allerton se auzeau voci. Nu aveam de gînd să ascult dar m-am oprit o clipă, automat, în fața ușii. Deodată aceasta se deschise și Judith ieși. Văzîndu-mă, încremeni. Am apucat-o de braț și am tras-o la mine în cameră. Eram furios de-a binelea.

— Ce-ai căutat în camera individului ăstuia ?

Ea m-a privit în ochi dar n-a scos un cuvînt.

— Vorbește ! Ai... ești...

Judith spuse cu vocea scăzută, mușcătoare :

— Numai la lucruri urîte te gîndești !

— Se poate ! E o acuzație pe care generația voastră ne-o aduce frecvent. Dar noi, cel puțin aveam anumite standarde ! Înțelege-mă odată pentru totdeauna, Judith, îți interzic să mai ai ceva de-a face cu omul ăsta !

Judith se zmuci din strînsoarea mea.

— Ascultă-mă și tu, tată ! Fac ce vreau ! Nu mă poți împiedica. Și degeaba strigi la mine ! Am să fac exact ce vreau cu viața mea și cu asta basta !

Și zicînd acestea ieși trîntind ușa.

Îmi tremurau genunchii. M-am lăsat moale pe un scaun. Copila mea era pierdută. N-aveam cui să cer ajutor. Mama ei, singurul om pe care l-ar fi ascultat poate, era moartă. Totul cădea pe umerii mei. Nu cred că vreodată am suferit cum am suferit atunci.

În cele din urmă m-am reculeș. M-am spălat, m-am bărbierit, mi-am schimbat hainele și am coborît la masă. M-am purtat, după părerea mea, normal. O dată sau de două ori am surprins-o pe Judith privindu-mă mirată ; era surprinsă probabil de calmul meu. Și în tot timpul acesta, hotărîrea mea devenea din ce în ce mai nezdruncinată.

Nu aveam nevoie decît de curaj... de curaj și de chibzuială...

După masă am ieșit cu ceilalți afară, am discutat despre cerul acoperit, despre zăpu-

şeala care anunţa furtună... o aversă... vijelie...

Cu coada ochiului am văzut-o pe Judith dispărînd după colţul casei. Curînd, Allerton se îndreptă agale în aceeaşi direcţie.

Am sfîrşit fraza pe care o începusem şi m-am ridicat să-l urmez. Norton încercă să mă reţină; mă luă de braţ şi mă invită să ne plimbăm prin grădina de trandafiri. Nu i-am dat nici o atenţie şi mi-am continuat drumul. Norton se ţinea după mine scai.

I-am găsit. Am văzut faţa ridicată a lui Judith, l-am văzut pe Allerton aplecat asupra ei, am văzut cum o ia în braţe şi o sărută.

S-au despărţit repede. Am făcut un pas către ei, dar Norton m-a tras cu forţa înapoi, după colţul casei.

— E inutil, dragul meu. Ştiu că e greu, dar n-ai încotro. **Nu poţi face** nimic — îmi şopti el cu febrilitate.

Nu l-am contrazis. L-am lăsat să vorbească şi apoi m-am îndreptat cu hotărîre spre locul unde-i văzusem pe cei doi. Nu mai erau acolo, dar cam ştiam eu unde puteau să fie. În apropiere era un chioşc ascuns în nişte tufe de liliac.

Dinăuntru se auzeau voci. M-am oprit. L-am auzit pe Allerton spunînd:

— Atunci e în regulă, fetiţo. Nu mai facem mofturi, da?! Mîine te duci la Londra. Eu o să spun că mergem pînă la Ipswitch la un prieten unde rămîn vreo două zile. Tu să dai o telegramă aici spunînd că a intervenit ceva şi nu te poţi întoarce imediat. Aşa că n-o să afle nimeni de micul nostru dineu în doi în apartamentul meu! N-ai să regreţi, îţi promit.

Am simţit că Norton mă trage de mînecă. M-am întors supus şi am plecat. Îmi venea să rîd de mutra lui îngrijorată, neliniştită. Eu ştiam exact ce am de făcut.

M-am oprit o clipă pe coridor cu urechea ciulită. Era linişte. Nu era nimeni. Norton care stătea vizavi de noi, era jos. Elisabeth Cole juca bridge; pe Curtiss îl văzusem în bucătărie, mîncînd. Puteam să-mi văd de treabă în voie.

Îmi place să cred că n-am lucrat degeaba atîţia ani cu Poirot. Ştiam ce precauţiuni trebuie să iau.

Allerton **nu** se va duce la Londra la întîlnirea cu Judith...

Allerton nu se va mai duce nicăieri...

Era ridicol de simplu.

Din camera mea am luat flaconul cu aspirină şi am intrat sigur pe mine la Allerton şi m-am dus direct la baie. Pastilele de Slumberyl erau în dulăpior. Mi-am făcut socoteala că opt aveau să fie de ajuns. Allerton îmi spusese că doza toxică nu e mare. Am citit pe etichetă: „Interzisă depăşirea dozei prescrise" şi am zîmbit.

Mi-am înfăşurat mîna într-o batistă şi am deşurubat flaconul cu grijă. Nu trebuia să las amprente.

Am vărsat tabletele pe masă. Da, erau de aceeaşi mărime cu aspirinele. Am pus opt aspirine în flacon şi am completat cu Slumberyl, păstrînd opt pastile. Flaconul arăta acum exact ca mai înainte. Allerton nu avea să observe diferenţa.

M-am înapoiat la mine, am scos o sticlă de whisky, un sifon şi două pahare. Pînă acum nu-l văzusem pe Allerton să refuze o băutură.

Am dizolvat pastilele în puţin alcool şi am gustat cu grijă din amestec. Puţin amar poate, dar aproape imposibil de detectat.

Planul meu era simplu: cînd Allerton avea să urce, avea să mă găsească tocmai preparîndu-mi un whisky. Cu un gest firesc, îi voi întinde lui băutura pe care mi-o pregăteam, turnîndu-mi mie alta. Calm şi natural...

N-avea de unde să ştie ce gîndesc despre el... dar dacă îi spusese Judith? Nu, era puţin probabil. Judith nu spunea niciodată, nimănui, nimic.

Nu mai îmi rămînea decît să aştept o oră, două... Allerton se culca tîrziu.

Un ciocănit în uşă mă făcu să tresar. Dar nu era decît Curtiss. Poirot voia să mă vadă.

Poirot! Îl uitasem complet...

— **Eh, bien!** Mă întîmpină prietenul meu. M-ai părăsit, hein?

— Iartă-mă! Ca să-ţi spun adevărul, mă doare capul de mor. Probabil, electricitatea din aer. M-a doborît. Am şi uitat să vin să-ţi spun noapte bună.

Poirot începu deodată să se agite. Îmi oferi medicamente. Mă certă că am stat afară, în curent. (În cea mai călduroasă zi din anul acela!).

Am refuzat aspirina pe motiv că luasem deja, dar n-am reuşit să-l împiedic să-mi bage pe gît o ceaşcă de cacao fierbinte, dulce şi absolut dezgustătoare.

— Înţelege, îţi hrăneşte sistemul nervos, îmi explică Poirot.

Am băut, ca să nu mai stau la discuţii; pe urmă, însoţit de exclamaţiile şi recomandările amuzantului omuleţ, m-am înapoiat la mine în cameră şi am închis uşa cu zgomot. Mai tîrziu am deschis-o puţin, cu grijă, ca să nu scap momentul cînd va apărea ticălosul.

Aşteptam. Mă gîndeam la soţia mea dragă. Odată, ţin minte că am murmurat: „Tu mă înţelegi, draga mea; trebuie s-o salvez". Mi-o lăsase pe Judith în grijă. Nu puteam să-i înşel încrederea.

În tăcerea grea am simţit deodată că Cinders e aproape de mine.

În cameră.

Aşteptam.

Nu e uşor să descrii ce se întîmplă cînd din planuri mărete nu iese nimic!

Să vedeţi: adevărul gol goluţ e că în timp ce şedeam şi-l aşteptam pe Allerton, am adormit!

De fapt, nu e de mirare. Cu o noapte înainte abia dacă închisesem ochii, toată ziua stătusem afară, eram epuizat de atîtea frămîntări şi de efortul de a-mi aduna curajul pentru a împlini fapta aceea cumplită. Cumnecum, s-a întîmplat. Am adormit pe scaun şi cînd m-am trezit, păsărelele ciripeau, soarele era sus pe cer, iar eu eram cu totul înţepenit şi capul mă durea cumplit.

Eram năuc, nu-mi venea să cred. Mi se făcuse silă de mine și în același timp simțeam o nespusă ușurare.

Cine a spus oare : „Așteaptă pînă mîine, atunci ziua cea mai neagră va fi trecut"? Foarte adevărat !

Oricum, vedeam limpede și cu mintea clară ce greșeală era să fac, cît de orbit și isteric fusesem. Melodramatic, îmi pierdusem simțul proporțiilor, ce mai ! Dacă fusesem în stare să plănuiesc să ucid o făptură omenească !

Ochii îmi căzură pe paharul de whisky din fața mea. Cu un fior, m-am scuturat și — ridicîndu-mă — l-am aruncat pe fereastră.

Doamne, parcă îmi pierdusem mințile seara trecută !

M-am bărbierit, am făcut un duș și m-am dus drept la Poirot. Știam că se scoală devreme. M-am așezat lîngă el și mi-am ușurat cugetul, mărturisindu-i totul.

— Ce nebunii îți mai trec prin cap ! Mă bucur că ai venit să-ți mărturisești păcatele. De ce n-ai venit la mine, dragă prietene, aseară să-mi povestești ce te apasă ?

Am răspuns, ușurat :

— Mă temeam probabil că o să mă oprești.

— Bineînțeles. Crezi că mi-ar fi convenit să te văd condamnat la moarte din cauza unei canalii care se numește maiorul Allerton ?

— Nu m-ar fi prins. Îmi luasem toate precauțiile. Am șters amprentele mele de pe flacon.

— Tocmai. Și odată cu ele, pe cele ale lui Allerton. Și cînd l-ar fi găsit mort... ce s-ar fi întîmplat ? I-ar fi făcut autopsia și s-ar fi găsit o cantitate fatală de Slumberyl: a luat-o de bună voie sau e vorba de o intenție criminală ? Ia te uită : amprentele lui nu sînt pe flacon. De ce ? Dacă ar fi fost vorba de accident sau de sinucidere, ele ar fi trebuit să se găsească. Pe urmă ar fi analizat restul flaconului și ar fi constatat că aproape jumătate fusese umplut cu aspirină !

— Și ce dovedește asta ? Practic, oricine l-ar fi putut umple ! protestai eu lipsit de convingere.

— Da, dar nu oricine are o fiică pe care Allerton o urmărește cu intenții necinstite — asta ca să folosesc o expresie melodramatică demodată. Ca să nu mai punem la socoteală faptul că ai avut o discuție violentă cu Judith cu o zi înainte. Doi oameni, Boyd Carrington și Norton ar fi putut sta martori sentimentelor dumitale față de Allerton. Nu, Hastings, lucrurile n-ar fi fost deloc în regulă. Atenția s-ar fi concentrat imediat asupra dumitale și probabil că între timp ai fi fost în asemenea hal — de teamă, poate de remușcare — încît un inspector zdravăn de poliție n-ar fi avut ce-alege din cazul ăsta și te-ar fi declarat vinovat fără să clipească. S-ar fi putut chiar ca cineva să te fi văzut, prin gaura cheii, dizolvînd pastilele în whisky.

— Numai dumneata ești în stare de una ca asta, Poirot ! Oamenii nu-și pierd vremea uitîndu-se pe gaura cheii !

Poirot închise ochii pe jumătate și-mi spuse că întotdeauna fusesem prea credul.

— Și dă-mi voie să-ți spun ceva ; cu cheile din casa asta se întîmplă ceva ciudat ! Mie îmi place să știu că ușa e închisă pe dinăuntru, chiar dacă bunul meu Curtiss doarme în camera de alături. Ce crezi : cîteva zile după ce am venit aici, cheia a dispărut ! A intrat în pămînt ! A trebuit să-mi fac alta.

— În sfîrșit... bine că nu s-a întîmplat nimic, am zis eu cu un oftat de ușurare. E groaznic cînd te gîndești de ce e în stare un om cînd își pierde judecata rece...

— Și acum, dă-mi voie să-ți dau un sfat : las-o în pace pe Judith, zise Poirot.

— Totuși, e de datoria mea...

— Nu, Hastings. Să nu-ți închipui că ai destulă putere, inteligență sau chiar șiretenie pentru a-ți impune punctul de vedere asupra acestor doi oameni. Allerton e deprins să aibă de-a face cu tați furioși și neputincioși, va lua probabil totul ca pe o glumă copioasă. Iar Judith... nu e fata care să se lase înspăimîntată. Nu, sfatul meu, cum spuneam, e să-i lași în pace. Ai încredere în ea.

L-am privit fără să înțeleg.

— Judith e un om de foarte bună calitate. Personal o admir foarte mult.

Am spus, cu vocea tremurînd ușor :

— Și eu o admir. Dar mă tem pentru ea.

Poirot încuviință din cap cu neobișnuită energie.

— Și eu mă tem. În alt sens însă. Mă tem grozav, dar nu pot face nimic. Zilele trec și pericolul se apropie, Hastings.

Se părea că din nou Poirot avusese dreptate și că ar fi trebuit să am mai multă încredere în Judith. Într-adevăr, ea părea să-și fi schimbat hotărîrea de a pleca la Londra. De dimineață se înfundă cu Franklin în laborator, pregătindu-se, după cît reieșea, să petreacă acolo o bună parte din zi. Allerton, pe de altă parte, mîncase devreme și plecase la Ipswitch. Era limpede pentru mine că avea de gînd să se ducă de acolo, conform planului, la Londra.

Ce nedrept fusesem grăbindu-mă să trag concluzia că Judith acceptase ! De fapt, nici n-o auzisem spunînd cu gura ei că e de acord. Nu, Judith a mea era prea bună, prea cinstită pentru a se preta la așa ceva.

Doamna Franklin își lua „revanșa" după momentul de bună dispoziție și dinamism din zilele trecute, făcîndu-i viața sorei Craven imposibilă, cerînd săruri volatile, sticle cu apă caldă, mîncare de regim, băuturi calmante și mai știu eu ce ! Infirmiera trebuia să aibă o zi liberă pe care, din cîte am înțeles, își propusese s-o petreacă în familia unor prieteni, dar așa cum se profilau lucrurile, nu avea s-o mai capete. Chestia asta bineînțeles că n-o făcea mai înțelegătoare față de mofturile „bolnavei" sale care avea în același timp o nevralgie, dureri de inimă, cîrcei, frisoane și cîte și mai cîte, sîcîind-o tot timpul. Barbara Franklin era una din acele femei pe care infirmierele și servitorii le antipatizează din prima clipă, nu numai din cauza pretențiilor și fasoanelor ei, ci

mai ales din cauza felului de a se purta: disprețuitoare, agasantă, ranchiunoasă.

Soțul ei nu părea să-l ia cituși de puțin boala în serios. Veni, o consultă, îi prescrise un laxativ ușor și plecă înapoi la lucru.

Boyd Carrington însă se purta ca un școlar pedepsit; întrebă de nu știu cîte ori de starea sănătății doamnei sale, ba chiar se repezi pînă în sat și apăru cu o uriașă cutie de bomboane de ciocolată, care îi fu însă trimisă înapoi sub cuvînt că „doamna nu suportă bomboanele de ciocolată". Pînă la urmă ne împărtășirăm copios din ele, Norton și cu mine.

Norton nu era deloc în apele lui în dimineața aceea. Era absent; de mai multe ori se încruntă de parcă s-ar fi străduit să înțeleagă o problemă dificilă.

Afară începuse, în sfîrșit, să plouă. Era o ploaie binevenită, care împrospătă aerul și schimbă complet atmosfera.

Pe la prînz Curtiss îl aduse pe Poirot în salon. Elisabeth Cole îi cîntă la pian, din Bach și Mozart, compozitorii lui favoriți, cu discreția și finețea ei caracteristică.

Pe la unu fără un sfert veniră Judith și Franklin. Judith era palidă și tăcută. Nu scoase o vorbă, privi în jur ca în transă, fără să vadă pe nimeni și ieși din nou. Franklin se așeză lîngă noi. Și el părea obosit și absorbit, ca un om ajuns la limită.

Țin minte că am zis ceva despre ploaia care a venit cu o ușurare, și el continuă repede:

— Da, sînt momente cînd coarda e prea întinsă...

Ceva m-a făcut să simt că nu se referea numai la vreme.

Norton îl întrebă dacă lucrase bine în timpul dimineții și Franklin zîmbi deodată, cu zîmbetul lui de băiețandru naiv și fericit.

— Da, da, excelent! Vedeți, urmam o cale greșită, lungă și complicată. Există posibilități multe de a scurta... de a simplifica lucrurile!

Stătea în picioare, cu mîinile în buzunar, legănîndu-se încoace și încolo, cu un aer preocupat.

— Da, un fel de nod gordian... Singura soluție e să-l tai!

Dacă dimineața mai eram nervoși și încordați, după-amiaza începu foarte plăcut.

De multe ori am încercat să-mi rememorez cît mai amănunțit cu putință, incidentele acelei zile, să-mi aduc aminte dacă ceva din purtarea celorlalți ar fi trebuit să mă frapeze sau dacă fusese absolut ca de obicei. De aceea voi continua să povestesc cît mai exact ce-mi aduc aminte despre mișcările și atitudinea fiecăruia.

Doamna Luttrell coborî pentru prima oară; era într-o dispoziție excelentă, amabilă dar nu exagerat, tachinîndu-și soțul, dar fără răutate. Era o plăcere să-i vezi în termeni atît de buni. Colonelul parcă întinerise, nu se mai trăgea așa des de mustață, ba chiar sugeră o partidă de bridge pentru acea seară:

— Daisy i-a cam simțit lipsa.

— Da, chiar așa, spuse doamna Luttrell.

Norton încercă să-i spună că va fi obositor pentru ea.

— N-am să joc decît un rubber, zise ea și adăugă, făcînd cu ochiul: și n-am să-l mai cicălesc pe bietul George!

— Lasă, draga mea! protestă colonelul; știu să joc ca o cizmă!

— Și ce-i cu asta? e plăcerea mea să te tot cert. N-am să mă mai schimb acum. Nu-ți rămîne decît să te deprinzi cu ideea!

Am rîs cu toții, iar soțul ei o privi cu adorație.

Probabil că sub impresia acestor noi și excelente relații între cei doi soți, am început să discutăm cu toții despre căsătorie și divorțuri. E ciudat uneori cît de tare diferă părerile oamenilor de experiența lor personală.

Căsătoria mea fusese cum nu se poate mai fericită, neumbrită de nici un nor, eu sînt esențialmente un om de modă veche și totuși am fost de părere că atunci cînd doi oameni nu se mai înțeleg, e mai bine să se despartă și să ia totul de la început. Boyd Carrington, a cărui soție murise alcoolică, după ce-i făcuse viața un infern, susținea că orice s-ar întîmpla familia trebuie să rămînă o unitate indisolubilă, altfel societatea se duce de rîpă.

În mod paradoxal, Franklin, savantul modern, se opunea cu hotărîre ideii de divorț. Din spusele lui reieșea că însurătoarea e o decizie responsabilă, ale cărei consecințe trebuie suportate, nu ocolite sau respinse. Sprijinit de spătarul scaunului, cu picioarele lui lungi întinse în față, vorbea ca pentru sine:

— Căsnicia e o convenție, un contract pe care îl închei de bună voie și trebuie să-l respecți. De îndată ce ți-ai ales soția, ai o răspundere față de ea pînă la moarte... a ei sau a ta...

Norton exclamă cu un aer comic:

— Care uneori vine ca o binecuvîntare!

Am rîs, și Boyd Carrington spuse:

— Tu n-ar trebui să vorbești, băiete! N-ai fost căsătorit niciodată, nu?

Clătinînd din cap Norton spuse:

— Nu, și mă tem că acum e prea tîrziu.

— Ești sigur? Boyd Carrington îl privi ciudat.

Tocmai atunci Elisabeth Cole care fusese sus la doamna Franklin intră pe ușă și mi se păru că Sir William se uită cu înțeles la ea și la Norton, iar acesta din urmă roșește.

Elisabeth și Norton? De ce nu, la urma urmelor? Ea era o femeie atrăgătoare și încă tînără, cu o fire liniștită și înțelegătoare, capabilă să-l facă fericit pe orice bărbat. În ultima vreme fuseseră mereu împreună, în lungi plimbări pe cîmp, după plante și păsări. Îmi adusei aminte că îmi vorbise cu căldură de Norton, ca de un om cumsecade, cu suflet bun.

Dacă așa stăteau lucrurile, mă bucuram pentru ea. Tinerețea ei tristă, tragedia care i-o întunecase nu aveau să stea în calea fericirii ei de acum.

În timp ce mă gîndeam la toate astea, Judith apăru în prag. Își ținea capul sus, cu buzele strînse și fața îi era frumoasă și gravă, ca aceea a unei preotese păgîne

înainte de a oficia un sacrificiu. Probabil că și Norton avea o senzație asemănătoare căci spuse :

— Semeni cu tiza ta înainte de a-i tăia capul lui Holofern !

Judith zîmbi și ridică din sprincene :

— Nu-mi mai amintesc exact, de ce i l-a tăiat ?

— O, din cele mai nobile motive și exclusiv pentru binele comunității !

Ușoara ironie din tonul lui îi displăcu fiicei mele. Fără să-i mai acorde nici o atenție, ni se adresă tuturora :

— Doamna Franklin se simte mult mai bine și vă invită pe toți la o cafea, sus la ea.

Capricioasă femeie, doamna Franklin — reflectam în timp ce mă uitam în jur. După ce terorizase pe toată lumea, acum era numai lapte și miere.

Era îmbrăcată cu o rochie de interior **eau-de-Nil** și stătea întinsă pe canapeaua ei favorită. La îndemînă avea o măsuță-bibliotecă turnantă, pe care erau așezate toate cele trebuincioase preparării cafelei. Mîinile ei, albe și agile, oficiau ritualul acesta cu precizie și grație. Aroma de cafea proaspăt rîșnită ne gîdila plăcut nările, mai ales după lichidul tulbure, semitransparent care ni se servea la masă.

Franklin stătea de cealaltă parte a mescioarei, împărțind ceștile pe măsură ce ea le turna. Boyd Carrington era la capătul opus al canapelei, Elisabeth și Norton se așezaseră lîngă fereastră, iar sora Craven se retrăsese undeva, într-un colț al camerei.

Eu mă instalasem într-un fotoliu cu ziarul **Times** în poală și dezlegam cuvinte încrucișate, citind definițiile cu voce tare :

— „Dragoste pe din două sau cînd doi se ceartă al treilea cîștigă". Șapte litere.

— Trebuie să fie o anagramă, sugeră Franklin.

Ne-am stors creierii cu toții, dar n-am găsit nimic. Am continuat :

— „Băieții de pe munte nu se mai astîmpără".

— Guerila, zise repede Boyd Carrington.

— Citat : „Și Echo, orice-ai întreba-o, răspunde-ntruna..." pauză. Tennyson. Șase litere.

— „Eu sînt !" sugeră doamna Franklin. „Și Echo, orice-ai întreba-o, răspunde-ntruna : Eu sînt !".

Eram cam sceptic.

— Nu se potrivește. Ar însemna ca un cuvînt să se termine în î.

Elisabeth Cole spuse de la fereastră.

— Citatul din Tennyson e : „Și Echo, orice-ai întreba-o, răspunde-ntruna, **Moarte**".

Am auzit un suspin în spatele meu. Era Judith. S-a ridicat și, trecînd pe lîngă noi, a ieșit afară, pe balcon.

Am scris cuvîntul ghicit de Elisabeth și am revenit :

— „Dragoste pe din două sau cînd doi se ceartă al treilea cîștigă" ; începe cu m :

— „Metresă", sări Boyd Carrington.

Am auzit lingurița căzînd pe farfurioara Barbarei Franklin. Am citit mai departe :

— „Gelozia e un monstru cu ochii verzi a spus acest personaj".

— Shakespeare, zise Boyd Carrington.

— Othello sau Emilia, zise doamna Franklin.

— Prea lungi. Doar patru litere.

— Iago.

— Nu, nu, sînt sigură că Othello a spus asta.

— Dimpotrivă ; e din **Romeo și Julieta**.

Din balcon se auzi vocea lui Judith :

— Uite o stea căzătoare ! Și încă una !

Boyd Carrington exclamă :

— Unde ? Să ne punem cîte o dorință !

Ieși primul pe balcon, urmat de Elisabeth și Norton. Ieșiră și sora Craven și chiar doctorul Franklin.

Eu am rămas pe loc, aplecat asupra careului de cuvinte încrucișate. La ce bun să încerc să văd o stea căzătoare ? Ce dorință să-mi pun ?

Boyd Carrington intră brusc în cameră.

— Barbara, trebuie să vii și tu !

Doamna Franklin răspunse sec :

— Nu, nu pot. Sînt prea obosită.

— Babs, trebuie să vii și să-ți pui o dorință ! Nu protesta ; te duc pe sus !

Și aplecîndu-se, o ridică în brațe. Ea rîdea și protesta.

— Bill, lasă-mă jos ! Cum poți să fii așa nebun ?

— Fetițele trebuie să-și pună o dorință.

O lăsă jos alături de ceilalți, pe balcon.

M-am aplecat și mai tare asupra hîrtiei. Mă năpădeau amintirile...

Rîndurile careului se tulburară și începură să-mi joace în fața ochilor.

...O siluetă se desprinse de lîngă celelalte și intră în cameră — Judith !

Nu trebuie să mă surprindă cu lacrimi în ochi ! Atît i-ar fi trebuit ! În grabă am început să învîrtesc măsuța-bibliotecă turnantă, prefăcîndu-mă a fi în căutarea citatului din Shakespeare.

Da, Iago spunea : „O, ferește-te my lord de gelozie / Monstrul cu ochii verzi ce spurcă / Și carnea cu care se hrănește".

Ceilalți intrau și ei, rîzînd și sporovăind. Doamna Franklin își reluă locul pe canapea, doctorul reveni la al său și începu să mestece în cafea. Norton și domnișoara Cole sorbiră ultimele înghițituri și se scuzară spunînd că au promis familiei Luttrell să facă un bridge cu ei în acea seară.

Doamna Franklin își termină cafeaua și ceru „picăturile" ei. Judith i le aduse din baie întrucît sora Craven ieșise pentru un moment.

Franklin se învîrtea fără rost prin cameră, lovindu-se de mobile. Soția lui îl interpelă deodată :

— Uită-te pe unde umbli, John !

— Scuză-mă, Barbara ! Mă gîndeam la ceva...

Doamna Franklin rosti, cam afectat :

— Ursulețul meu scump !

El o privi ca și cînd n-ar fi înțeles. Apoi spuse :

— E plăcut afară ; mă duc să fac vreo doi pași.

După ce ieşi, doamna Franklin ni se adresă :

— E un geniu, să ştiţi asta. Îl admir din tot sufletul. Pentru el munca e totul, v-am mai spus.

— Mda, e deştept, mormăi Boyd Carrignton şi după o pauză, zise :

— Ce-ai zice de un pichet, Babs ?

— Splendidă idee, Bill ! Soră, crezi că găseşti pe undeva nişte cărţi ?

Domnişoara Craven se duse după cărţi, iar eu îi urai doamnei Franklin „noapte bună" şi mă ridicai să plec.

Pe coridor am dat peste Judith şi doctorul Franklin. Se uitau pe fereastră, unul lingă altul, fără să-şi vorbească. Doctorul se uită peste umăr, mă văzu, ezită şi o întrebă pe Judith :

— Vii afară la o plimbare ?

— Nu, mulţumesc. E tirziu. Bună seara.

Am coborit împreună cu Franklin. Doctorul, spre surprinderea mea, zimbea pentru sine şi chiar fluiera încet.

L-am întrebat cam înciudat căci nu înţelegeam ce-l apucase :

— Păreţi mulţumit astăseară.

— Da, răspunse el. Am făcut un lucru pe care trebuia să-l fac demult. Mă bucur.

Ne-am despărţit jos şi m-am uitat la jucătorii de bridge o vreme. Norton mi-a făcut cu ochiul. Jocul părea să se desfăşoare într-o neobişnuită bună înţelegere.

Allerton tot nu se întorsese. Fără el, parcă atmosfera era mai destinsă şi chiar mai veselă.

În cele din urmă am urcat la Poirot. Acolo am găsit-o pe Judith. Mi-a zimbit cind m-a văzut.

— Te-a iertat, mon ami, spuse Poirot.

Ce remarcă absurdă ! Parcă ea trebuia să mă ierte ?!

— Uite ce e, m-am bilbiit de indignare. Nu cred...

Judith veni la mine şi mă îmbrăţişă.

— Bietul meu tătic ! Lasă-l pe oncle Hercule ; pe mine te rog să mă ierţi. Sărută-mă şi spune-mi noapte bună.

Nu ştiu de ce, dar m-am trezit spunind :

— Iartă-mă Judith. Îmi pare rău. N-am vrut să... Ea mă întrerupse :

— E în regulă. Să uităm. Totul s-a aranjat acum ! A zimbit, un zimbet vag, îndepărtat. A repetat :... Totul s-a aranjat acum ! Şi ridicindu-se, ieşi.

Poirot mă privi :

— Ei, şi ce s-a mai întimplat azi ?

Am dat din umeri.

— Nu s-a întimplat şi nici nu cred că se va întimpla nimic.

După cum s-a dovedit, mă înşelam cumplit. Căci în noaptea aceea s-a întimplat ceva. Doamnei Franklin i se făcu rău. Fură chemaţi alţi doi doctori, dar în zadar. Muri a doua zi de dimineaţă.

Peste încă o altă zi am aflat că fusese otrăvită cu physiostignină.

Ancheta publică avu loc peste două zile. Mai întîi fură audiaţi medicul legist şi cel care fusese de faţă la decesul doamnei Franklin. Ei afirmaseră că otrava fusese luată cu o seară înainte, între orele şapte seara şi miezul nopţii.

Următorul martor fu doctorul Franklin care produse în general o impresie bună asupra publicului şi a procurorului. Depoziţia lui era clară şi succintă. După moartea soţiei sale constatase că din laborator îi lipseşte un flacon conţinind o soluţie în concentraţie puternică de alcaloizi extraşi din boabele de calabar. Nu putea spune cu precizie cind anume dispăruse, deoarece nu mai întrebuinţase respectiva substanţă de mai multe zile.

S-a discutat apoi despre cine avea acces la laborator. Dr. Franklin afirmă că acesta era încuiat în permanenţă şi cheia o avea el. Asistenta lui, domnişoara Hastings, mai avea o cheie. Cei care doreau să intre în laborator trebuiau să i-o ceară, deci, lui sau asistentei sale. Soţia sa i-o ceruse de mai multe ori cind îşi uitase în laborator unele obiecte personale. Negă că ar fi adus vreodată în casă soluţia de physiostignină şi îşi exprimă părerea că era cu neputinţă ca soţia lui să fi luat otrava accidental.

La întrebarea procurorului, spuse că soţia sa avea de mai multă vreme o stare depresivă, cu dispoziţii schimbătoare. În ultima vreme, şi mai ales în ultima seară, declarase el, i se păruse mai bine dispusă şi chiar veselă.

După părerea lui, ca medic şi soţ, Barbara Franklin nu era tipul sinucigaşei, deşi spunea uneori că îşi va pune capăt zilelor.

Urmă sora Craven, scrobită şi pusă la punct în uniforma bine ajustată. Preciză că o avusese în grijă pe doamna Franklin de două luni. O auzise cel puţin de trei ori spunind că „vrea să sfirşească cu toate astea", că degeaba face umbră pămintului şi că e ca o piatră de moară atirnată de gitul soţului ei.

— De ce a spus asta ? Se certaseră ?

— Nu, nu. Ştia însă că soţul ei refuzase un post important pentru el, pentru a rămine alături de ea.

— În ultima vreme a existat ceva care să-i provoace doamnei Franklin o stare de depresiune şi să o împingă la sinucidere ?

— Nu.

— Confirmaţi cele spuse de doctorul Franklin, că în ultima seară era veselă ?

— Aş spune mai degrabă că era într-o stare de excitaţie deosebită. Avusese o zi proastă — se plinsese de dureri şi de ameţeli — apoi, pe seară, s-a simţit mai bine. Buna ei dispoziţie era puţin artificială, febrilă.

— Aţi văzut vreo sticluţă, vreun flacon care ar fi putut conţine otrava ?

— Nu.

— Ce a mincat ?

— Supă, un cotlet cu mazăre şi piure de cartofi şi un pahar de vin roşu.

— De unde provenea vinul ?

— Avea o sticlă cumpărată, în cameră. A mai rămas din ea şi, din cite înţeleg, la analiză vinul a fost găsit inofensiv.

— Ar fi putut introduce otrava în paharul cu vin fără ca dumneavoastră să observaţi ?

— O, da, foarte uşor. Nu am stat tot timpul cu ea. Avea alături o geantă şi o mică sacoşă. Ar fi putut turna orice în vin, în cafeaua pe care a băut-o mai apoi sau în paharul cu lapte cald pe care l-a băut înainte de culcare.

— Ce credeţi că ar fi putut face cu sticluţa ?

Sora Craven se gîndi un moment.

— Ar fi putut s-o arunce pe fereastră, sau s-o arunce la coş, sau chiar s-o spele şi s-o pună la loc în dulăpior. Am acolo mai multe sticluţe goale. Prind bine la nevoie.

— Cînd aţi lăsat-o singură vi s-a părut ceva deosebit ?

— Nu, era ca de obicei... puţin mai încordată şi nervoasă poate. Dacă vă gîndiţi la sinucidere, hotărîrea luată ar fi putut s-o facă să se comporte astfel. Ştiţi... să se simtă nobilă... o martiră...

— Credeţi că era înclinată spre sinucidere ?

Sora Craven ezită.

— Da... şi nu. Înclin să cred că da. Era foarte dezechilibrată.

Boyd Carrington era foarte tulburat, dar depoziţia lui era totuşi clară. Jucase pichet cu doamna Franklin pînă pe la ora zece. Da, spusese de mai multe ori în faţa lui că ar vrea să-şi curme zilele. Era o persoană foarte altruistă, o fire nobilă, care-şi adora soţul şi era obsedată că stă în calea carierei lui.

Ultimul martor fu Hercule Poirot. Mărturia lui făcu senzaţie. El citā o conversaţie avută cu doamna Franklin în ajunul morţii sale şi în cursul căreia îi mărturisise că e foarte deprimată, că viaţa i se pare o povară şi că ar vrea să se culce şi să nu se mai scoale niciodată.

— În dimineaţa respectivă vă aflaţi în apropierea laboratorului ?

— Da.

— Şi aţi văzut-o pe doamna Franklin ieşind ?

— Da. Avea în mînă o sticluţă.

— Sinteţi sigur ?

— Absolut sigur.

— A părut tulburată cînd v-a văzut ?

— Puţin încurcată, atîta tot.

Rezumînd, procurorul arătă că doamna Franklin dăduse semne de instabilitate nervoasă, fiind pradă unor frecvente accese de melancolie. După toate probabilităţile, avînd în vedere mai ales mărturia domnului Hercule Poirot, un nume cu o reputaţie atît de mare, luase otrava din laborator pentru a-şi pune capăt zilelor, pentru a nu sta în calea carierei soţului ei. Procurorul sublinie că, în ceea ce îl privea pe acesta nu-şi manifestase niciodată nemulţumirea şi nici nu-i făcuse vreun reproş soţiei sale, pentru starea ei. În ceea ce priveşte ora la care otrava fusese luată sau ce se întîmplase cu sticluţa, existau încă unele semne de întrebare, dar se putea presupune că, aşa cum sugerase infirmiera, o spălase şi o pusese printre celelalte din dulăpiorul medical.

Verdictul, dat după o scurtă deliberare, a fost acela de sinucidere într-un moment de iresponsabilitate.

Peste o jumătate de oră mă aflam în camera lui Poirot :

— Poirot, e adevărat ce ai declarat ? Că ai văzut o sticluţă în mîna doamnei Franklin ?

Buzele vineţii ale lui Poirot schiţaseră un zîmbet.

— Dumneata nu ai văzut-o, prietene ?

— Nu.

— Dar poate n-ai observat, **hein ?**

— Poate că nu. Problema e însă, ai spus adevărul ?

— Crezi că aş putea minţi, dragul meu ?

— Te cred în stare. Deşi nu te văd sperjur.

— Atunci ai minţit ?

Poirot dădu din mînă agasat.

— Ce e spus, e spus. Ce rost are să mai discutăm ?

— Nu te înţeleg, am exclamat eu. De ce ai insistat că doamna Franklin vorbea mereu de sinucidere ? Ştii bine că nu o făcea în mod serios.

— Poate că n-am vrut să relasă acest aspect...

— Ai vrut ca verdictul să fie de sinucidere ?

Poirot făcu o pauză înainte de a răspunde.

— Hastings, nu ştiu dacă îţi dai seama ce gravă e situaţia. Ei bine, am vrut ca verdictul să fie de sinucidere.

— Dar convingerea dumitale e că e vorba de altceva... de crimă ?

— Exact.

— Şi atunci de ce să înăbuşi toată afacerea ? De ce ?

— Tot nu înţelegi ? În sfîrşit... ce să mai discutăm... Ţi-am spus Hastings că aici se va comite o crimă şi că din păcate nu vom putea probabil să o împiedicăm, căci criminalul e necruţător şi complet lipsit de scrupule.

M-am cutremurat.

— Şi acum ?

— Cazul e închis, parafat şi etichetat. Dar noi doi continuăm să-l vînăm pe X.

— Şi presupunînd că mai moare cineva ?

Poirot clătina din cap :

— Nu cred. Doar dacă cineva ştie ceva, sau a văzut ceva... dar atunci ar fi spus, nu ?

Despre zilele care au urmat înmormîntării doamnei Franklin îmi aduc aminte foarte puţine amănunte. Îmi ajunseseră la urechi diverse bîrfe din sat din care reieşea că opinia publică îl bănuie pe doctor că „i-ar fi făcut de petrecanie" soţiei sale, dar nu le acordai nici o atenţie, mai ales pentru că starea lui Poirot mă îngrijora foarte tare.

Avusese o criză de inimă şi se simţea din ce în ce mai prost. Cu toate acestea, refuza să consulte un doctor, ceea ce mă mira foarte tare. Tocmai el care se păzea atît, se îngrijea şi se oblojea pentru fiecare fleac ! Paradoxal, tocmai acum, cînd lucrurile erau serioase, părea cu totul resemnat.

— Acesta, Hastings, va fi ultimul meu caz. Cel mai interesant, dealtfel. Şi cel mai inte-

resant criminal. O tehnică superbă! Pînă acum m-a înfrînt... pe mine, Hercule Poirot! a atacat fără să-l pot împiedica.

— Dacă ai fi fost sănătos... am încercat să-l calmez, dar se vede că n-am spus ce trebuie. Poirot se enervă:

— Oh! De cîte ori trebuie să-ți spun că nu e nevoie de **efort fizic**! Că nu trebuie decît să **gîndești**. Iar creierul meu funcționează admirabil, divin, fără nici o ezitare!

— Asta e minunat! am spus.

Dar ieșind, reflectam că de data asta creierul lui Poirot nu-și făcuse prea bine datoria. Mai întîi așa-zisul accident al doamnei Luttrel și acum moartea Barbarei Franklin. Și noi ce făcuserăm ca să împiedicăm toate acestea? Nimic!

A doua zi Poirot îmi spuse:

— Hastings, erai de părere că trebuie să consult un doctor.

— Da! am încuviințat. M-aș simți mult mai liniștit.

— **Eh, bien**, de acord. Doctorul Franklin!

— Franklin? m-am arătat sceptic.

— Ce ai împotriva lui? ce e drept, nu practică medicina, însă e excelent pregătit și îmi inspiră toată încrederea.

Deși eram destul de îndoit, era totuși mare lucru din partea lui Poirot. I-am spus lui Franklin și el consimți imediat să-l vadă. Bineînțeles, nu se putea angaja la un tratament, dar o consultație...

Cei doi au rămas mult vreme împreună. Cînd în sfîrșit doctorul ieși din camera bolnavului, l-am întîmpinat cu nerăbdare.

— Cum e?

— E un om cu totul remarcabil, zise Franklin gînditor.

— Bine, știu asta, dar starea lui?

— Chiar vreți să știți?

— Bineînțeles.

— E condamnat. Inima poate să-l lase în orice moment. Nu v-aș fi spus dacă nu m-ar fi autorizat chiar el.

— Și nu se poate face nimic? nu există nici un tratament?

Doctorul clătină din cap.

— Are pastile de nitroglicerină la îndemînă, dacă simte că vine criza.

Și deodată spuse ceva ciudat:

— Are un mare respect pentru viața omenească... am înțeles că îl preocupă ceva... o problemă importantă pe care ar vrea neapărat să o rezolve... sper să reușească...

De cîte ori nu-l auzisem pe Poirot spunînd **modest**: „Nu sînt de acord cu crimele"...

— În curînd o să ne luăm rămas bun, domnule Hastings, zise Franklin, pe un cu totul alt ton. Peste zece zile plec în Africa. Îmi vine să chiui de bucurie. Am primit azi o scrisoare din partea reprezentantului fundației care finanțează cercetările. Postul e încă disponibil.

— Și plecați atît de curînd?

— Cum adică atît de curînd? Aa... vreți să spuneți, după moartea soției? Domnule Hastings, ce rost ar avea să mă prefac îndurerat? Dragostea dintre noi doi a murit în mai puțin de un an de la căsătorie. Pentru ea am constituit o dezamăgire. A crezut că mă poate influența, că poate face din mine un doctor la modă, dar s-a înșelat. Sînt încăpățînat, tare încăpățînat.

— Și totuși, de dragul ei n-ați mai plecat în Africa.

— Nu de dragul ei, ci pentru că mă angajasem să-i asigur în continuare condițiile cu care fusese dintotdeauna obișnuită, or acest lucru nu mai era posibil dacă acceptam postul propus. Oricum... bine că s-a terminat totul...

— Și nu vă intrigă deloc faptul că s-a sinucis?

— De fapt... nu cred că s-a sinucis!

— Dar atunci... ce credeți că s-a întîmplat?

— Nu știu... și NU VREAU să știu! Înțelegeți?

L-am privit uimit. Privirea lui era dură și rece.

Nu înțelegeam totul. Dar nici nu-mi plăcea ceea ce înțelegeam.

N-aș putea spune exact cînd am observat că Norton are ceva pe cuget. După anchetă devenise foarte tăcut, absent și pe fața lui se citea o perpetuă nedumerire. Căpătase și un tic: își trecea mereu mîna prin părul scurt, cenușiu, ceea ce îl făcea să semene cu un arici, dîndu-i o înfățișare amuzantă, dar care demonstra în același timp o preocupare continuă.

La un moment dat, mă abordă, părînd că vrea să-mi ceară părerea, dar o luă pe departe, spunîndu-mi o poveste lungă, referitoare la o problemă de etică:

— Știi, Hastings, în principiu e foarte simplu să știi ce e bine și ce e rău, dar cînd e la o adică, nu e chiar așa de simplu. De exemplu, poți să descoperi ceva... adică ceva ce nu trebuie... vreau să spun ceva care nu era destinat pentru ochii sau urechile tale, de exemplu cînd te uiți pe gaura cheii din întîmplare... adică nu din întîmplare, să zicem că ai un motiv foarte serios; s-a înfundat, sau nu se învîrtește cheia și te apleci să vezi ce are... oricum, din întîmplare vezi ceva de care nu-ți vine să pomenești mai departe, deși s-ar putea să fie de o maximă importanță... înțelegi?

— Hm! Nu prea...

Dar, deodată mi se făcu lumină în cap. Toată încîlceala lui îmi sugeră o zi, nu foarte îndepărtată cînd eram cu el și Elisabeth Cole pe dîmb și întregul incident cu binoclul. Obsedat cum eram atunci mă grăbisem să trag concluzia că îi văzusem pe Allerton și pe Judith. Dar dacă nu era vorba de ei?

— Stai puțin... nu cumva e vorba de ceva ce ai văzut prin binoclul dumitale?

Norton fu surprins dar și ușurat.

— Formidabil, Hastings... Cum ai ghicit?

— Atunci cînd n-ai vrut să mă lași să mă uit și eu, nu?

— Da... vezi... scena nu trebuia să aibă martori... din pură întîmplare eu... să știi, chiar văzusem o ciocănitoare pestriță... un exemplar superb, dar...

— Și... e ceva important?

— Poate. Tocmai asta e. Nu știu precis.

— E în legătură cu moartea doamnei Franklin ?

— Ce ciudat că te-ai gîndit la asta ! Da... s-ar putea să arunce o lumină cu totul nouă asupra morții sale... ar însemna că... oof ! ce complicat e totul !

Îl înțelegeam perfect. Și eu m-aș fi simțit la fel dacă aș fi posedat o informație obținută, cel puțin în ochii lumii, în împrejurări cam dubioase. Deodată îmi veni o idee :

— Știu ce ai de făcut ! Consultă-l pe Poirot !

— De... adică, da, e o idee...

— N-o să-ți trădeze secretul. Și dacă nu-ți convine sfatul lui, nu ești obligat să-l urmezi.

— Adevărat. Chiar așa am să fac !

Poirot reacționă imediat cînd îi povestii totul.

— Va să zică, a văzut ceva prin binoclu.... și nu vrea să-ți spună ce... știi cumva dacă a mai vorbit cu altcineva despre asta ?

— Cred... adică sînt sigur că nu.

Poirot mă apucă strîns de mînă și privindu-mă în ochi îmi spuse grav :

— Ai multă grijă, Hastings. E absolut necesar să nu mai vorbească cu nimeni... nici măcar o aluzie... nimic ! E foarte primejdios !

— Primejdios ?!

— Da. Fă în așa fel încît să vină la mine pe seară... așa ca din întîmplare : o mică vizită prietenească. Cine spui că mai era cu voi ?

— Elisabeth Cole.

— Și ea a observat că Norton e preocupat, bizar ?

— Nu știu. Vrei s-o întreb ?

— Doamne ferește, nu ! Nici o vorbă, nimănui, Hastings.

I-am spus lui Norton că Poirot îl așteaptă și am adăugat în treacăt :

— Apropo, n-ai mai vorbit cu nimeni despre asta... nu ?

— Nuuu... adică... nu, bineînțeles.

— Sigur ?

— Foarte sigur.

— Nici să nu vorbești pînă ce n-ai discutat cu Poirot.

Observasem ușoara lui ezitare înainte de primul răspuns, dar fermitatea celui de al doilea era de netăgăduit.

Și totuși, mai tîrziu aveam să-mi aduc aminte de acea ezitare.

Stînd de vorbă cu Poirot, înainte de masă, el folosi deodată expresia „dacă mi se întîmplă ceva..."

— Ce să ți se întîmple ?! am protestat eu. Mai ai de trăit ani mulți !

— N-ai înțeles ce ți-a spus doctorul Franklin ? Dar acum nu vorbeam în general ci foarte precis, gîndindu-mă la cazul nostru.

— Cum adică ?

— Sigur, Hastings. X e inteligent și deci nu se poate să nu-și dea seama că înlăturindu-mă, fie chiar și cu numai cîteva zile înainte de sfîrșitul care ar fi venit oricum, obține un avantaj imens.

— Și... și atunci... ce se va întîmpla ?

— Cînd comandantul cade, mon ami, locotenentul său îi ia locul. Tu vei continua opera mea !

— Cum ? Nu întrezăresc nici o rază de lumină.

— Am prevăzut totul. În geanta mea vei găsi toate indiciile de care ai nevoie. Ele te vor călăuzi către adevăr. Poate însă că atunci vei dori să nu fie aflat acest adevăr. Poate că vei prefera să spui : „Să se lase cortina!"

Ceva din tonul lui mi-a deșteptat temerile care îmi bîntuiau sufletul. Ca și cînd undeva, în adîncul sufletului, bănuiam, ȘTIAM...

Masa decurse într-o atmosferă destul de veselă.

Domnișoara Craven, care plecase imediat după anchetă, se întorsese ca să mai stea cîteva zile la Styles „între două alte angajamente", spunea ea. Mă întrebam însă de ce venise, de fapt. Știam că nu-l simpatizează pe Franklin și nici de vreunul dintre ceilalți nu părea să se fi apropiat mai mult. Adică... Boyd Carrington ? Scena cu ghicitul în palmă îmi reveni în minte. Hm, hm... Oricum, în rochie de seară în loc de uniformă, arăta superb.

Norton plecase definitiv. Franklin era și el destul de bine dispus, relaxat și ceva mai comunicativ. Doamna Luttrell deborda din nou de veselie artificială. Numai Boyd Carrington era tăcut. Probabil i se părea că lumea a uitat prea repede tragedia. După masă, Norton întrebă ce mai face domnul Poirot și eu îi sugerai că prietenului meu i-ar face plăcere dacă l-ar întreba personal. Așa că Norton urcă la el, iar noi ceilalți ne-am apucat de un rummy.

M-am culcat pe la unsprezece fără un sfert. Nu mă mai dusesem la Poirot. Nu aveam chef să mă mai gîndesc la Styles și la problemele sale. Voiam să dorm și să uit. Tocmai ațipisem, cînd am auzit un zgomot. Parcă ar fi bătut cineva în ușă. Am strigat „Intră" !, dar n-a intrat nimeni. Am aprins lumina și am ieșit pe coridor.

L-am văzut pe Norton care ieșise din baie și se îndrepta șchiopătînd spre camera lui. Purta un halat într-o combinație de culori oribilă și părul îi stătea ca de obicei ca un arici. Intră la el și încuie ușa. Din depărtare se auzi un bubuit melodramatic de tunet.

Oare Norton încuia întotdeauna ușa noaptea ? Sau Poirot îl sfătuise să o facă ? Îmi amintii cu îngrijorare de cheia de la ușa lui Poirot, care dispăruse.

Stăteam în pat și nu puteam să adorm. La un moment dat m-am sculat și am încuiat ușa. Afară se dezlănțuise vijelia. Am adormit într-un tîrziu.

Am trecut pe la Poirot înainte de micul dejun. Arăta deosebit de rău, sleit parcă de puteri, cu fața contorsionată de suferință.

— Cum te simți, amice ?

Îmi zîmbi resemnat.

— Exist, prietene, exist încă.

— Spune-mi, ți-a povestit Norton ce a văzut ?

— Da.

— Ce ?

Poirot mă privi lung și meditativ înainte de a răspunde.

— Iartă-mă, dragul meu, dacă nu-ți spun încă. Deocamdată trebuie să mai reflectez.

— Dar e de folos pentru rezolvarea cazului?

Poirot înclină din cap. Își închise ochii și se lăsă pe perne.

— Cazul e încheiat. Da, e încheiat. Doar unele mici detalii trebuie puse la punct. Și acum, lasă-mă dragul meu. Trimite-mi-l pe Curtiss.

De abia așteptam să-l văd pe Norton ca să-l întreb pe el ce a vorbit cu Poirot. El nu apăru însă la micul dejun.

Ploaia trecuse și afară era frumos și răcoare. Boyd Carrington era pe pajiște în fața casei. Îmi făcu plăcere să-l văd. El era omul de care aș fi avut nevoie să mă ajute. Poate că nu era prea tîrziu să-i povestesc totul. Poirot, era limpede, nu mai făcea față.

— Cam tîrziu, cam tîrziu ! mă certă el în glumă.

— Am adormit greu aseară. Probabil fiindcă nu mai începea odată ploaia.

— Văd că și alții nu se prea grăbesc să se scoale. Boyd Carrington îmi arătă fereastra de deasupra capetelor noastre care avea obloanele lăsate. A cui o fi ?

— A lui Norton trebuie să fie. Da, a lui. Ciudat... or fi uitat să-l scoale ?

— Știu și eu ? Să mergem să-l sculăm noi.

Degeaba am bătut însă la ușă. Nici un răspuns. Am insistat, din ce în ce mai neliniștit. Sir William o chemă pe doamna Luttrell, care, fără să stea pe gînduri, ne spuse să spargem ușa.

Și pentru a doua oară în viață, la Styles, am fost martor cînd ușa — acum țăndări — ascundea unul și același lucru : **moarte violentă.**

Norton era întins în pat îmbrăcat în halat. Cheia de la cameră era în buzunar. În mînă ținea un pistol mic, o jucărie, dar o jucărie aducătoare de moarte. Exact în centrul frunții era o gaură mică, rotundă...

O clipă mi s-a părut că îmi amintește de ceva, știut de mult. Dar eram prea ostenit ca să mă chinui să-mi aduc aminte de ce anume...

Nici nu intrasem bine la Poirot că el mi-o luă înainte :

— Norton ?

— Mort !

— Cum ? Cînd ?

I-am povestit și am încheiat, obosit.

— Spun că e sinucidere. Ce altceva ar putea spune ? Ușa era încuiată. Ferestrele cu obloanele lăsate. Cheia în buzunarul lui. Chiar eu l-am văzut intrînd și l-am auzit încuindu-se pe dinăuntru.

— L-ai **văzut**, Hastings ?

— Da, azi noapte.

— Ești sigur că era Norton ?

— Evident. Aș recunoaște sorcova aia de halat a lui oriunde.

O clipă, Poirot redeveni cel de odinioară :

— Bine, dar dumneata nu identifici un **om,** ci un halat ! **Ma foi !** Oricine poate îmbrăca un halat !

— E adevărat, am continuat mai domolit, că nu i-am văzut fața. Dar părul... și șchiopătatul...

— Și șchiopătatul se poate imita, omule !

L-am privit uimit.

— Vrei să spui că nu era Norton ?

— Nicidecum. Protestez însă împotriva felului neștiințific de a formula o mărturie. Nu, nu nici nu putea fi altcineva. Pentru simplul motiv că nu e nimeni aici mai scund decît el. Înălțimea nu se poate ascunde, nici măcar mergînd gheboșat ; în cazul ăsta cel puțin, căci Norton — care măsura cam 1,55 — mergea foarte drept. E vorba deci de o scamatorie !

— Deci nu crezi că s-a sinucis ?

— Nu, Norton nu s-a împușcat. A fost ucis, **mon ami !**

Am plecat cu capul vîjîind. Totul era inexplicabil. Și totuși, logic. Norton fusese omorît. Mintea mea nu mai funcționa normal. De ce fusese omorît ? Ca să fie împiedicat să mai povestească cuiva ceea ce văzuse.

Dar... cuiva el spusese totuși !... Deci acea persoană era în primejdie... Și nu numai în primejdie, ci și țintuită la pat, neputincioasă...

Ar fi trebuit **să știu.**

Ar fi trebuit să **prevăd.**

„Cher ami !" fuseseră ultimele cuvinte ale lui Poirot către mine cînd ieșeam din camera lui.

Ultimele, căci atunci cînd Curtiss se duse la el, îl găsi mort.

Nu pot să scriu în amănunt despre ce a urmat.

Aș vrea să mă gîndesc cît mai puțin cu putință.

Hercule Poirot a murit, și odată cu el a murit o bună parte din Arthur Hastings.

Am să menționez doar faptele, cu cît mai puține comentarii. E tot ce pot face.

A murit — s-a spus — de moarte naturală. Adică, în urma unui atac de inimă. Exact cum prevăzuse Franklin. Șocul provocat de moartea lui Norton i-l provocase și, din nenorocire, nu avusese pastilele de nitroglicerină la îndemînă.

Dar de ce nu le avusese ? Nu cumva cineva i le îndepărtase ?

Vedeți, eu refuz să cred că moartea sa a fost naturală. Sînt convins că a fost ucis, așa cum au fost uciși Barbara Franklin și Norton.

Și eu tot nu știu **cine i-a ucis și de ce.**

În cazul lui Norton, ancheta s-a încheiat cu verdictul de sinucidere. Singurul punct nelămurit a fost modul în care putuse fi plasat glonțul, exact în mijlocul frunții, dar nu i s-a acordat prea mare atenție. Totul părea atît de limpede !

S-a dovedit că pistolul era al lui. Femeia de serviciu îl văzuse pe noptieră.

Altă crimă trucată în așa fel încît să pară o sinucidere.

În duelul dintre Poirot și X, X cîștigase.

Eu trebuia deci să continui lupta.

Am deschis geanta-diplomat cu cheia pe care mi-o lăsase Poirot. Și am avut un șoc. **Notele despre cele patru cazuri și tăieturile din ziare dispăruseră**. Deci X trecuse pe acolo ! Era puțin probabil ca prietenul meu să le fi distrus.

În geantă nu mai era însă decît un exemplar dintr-o piesă de Shakespeare, **Othello** și o piesă de St. John Erwine, **John Ferguson**, cu un semn la actul III. Am deschis cartea și am parcurs-o cu atenție, crezînd că e vorba de vreun cod, de un cuvînt-cheie, mă rog, sperînd că o să dau de un fir. După ce am terminat, am apreciat măiestria autorului — Clutie John, ticălosul, stă și vorbește tot timpul iar la sfîrșit Ferguson junior se duce să-și răzbune sora batjocorită, ucigîndu-l pe făptaș — dar nu eram cu nimic mai lămurit în privința misterului pe care încercasem să-l dezleg. Și deodată, dintre foile cărții a căzut o bucățică de hîrtie pe care erau scrise cuvintele : „Stai de vorbă cu valetul meu Georges !"

În sfîrșit ! Probabil acolo se afla cheia codului. Trebuia deci să fac rost de adresa lui și să-l vizitez cît mai curînd.

Dar mai întîi, îmi revenea trista sarcină de a-mi îngropa prietenul. Ce coincidență ca locul unde locuise mai întîi cînd venise în Anglia, refugiat din Belgia, să-i devină locașul de veci !

Judith a fost deosebit de atentă cu mine tot timpul. A stat mai tot timpul în preajma mea și mi-a fost de mare ajutor. Cu atît mai mare a fost durerea mea cînd... dar să o iau sistematic.

Îmi luasem rămas bun de la Boyd Carrington și Elisabeth Cole. Aceasta din urmă, fiindcă veni vorba, nu păruse prea afectată de moartea lui Norton sau, dacă fusese, ascundea bine acest lucru.

Stăteam de vorbă cu Judith și făceam planuri de viitor. Ea însă mă întrerupse :

— Tată, te rog să nu te superi... vreau să-ți spun ceva : plec în Africa cu doctorul Franklin !

— Cu doctorul Franklin ?! În Africa ?! Singură ?! Nu se poate. Ce-o să zică lumea : o asistentă tînără și un doctor văduv...

— Dar nu plec în calitate de asistentă, tăticule, ci de soție !

Parcă mi-a dat cu ceva în cap.

— Franklin ?... și... și Allerton ?

Ea zîmbi, ușor amuzată.

— N-a fost nimic serios. Ți-aș fi spus dacă nu m-ai fi exasperat cu bănuielile tale. Și pe urmă... n-aș fi vrut pentru nimic în lume să-ți dai seama că eu... eu țin la John.

Judith și Franklin. Franklin și Judith.

Înțelegeți ce gînduri mi se învălmășeau în minte. Judith cu sticluța de „picături" a doamnei Franklin în mînă, Judith declarînd sus și tare că prea mulți oameni trăiesc inutil. Oare Norton pe ei îi văzuse ?...

Cu voce tare am murmurat doar :

— Dar nu te poți mărita așa... așa curînd după...

— Ba da și chiar am s-o fac. Vreau să plec cu John cît mai repede. Și acum nu ne mai stă nimic în cale !

Dumnezeule ! Judith pe care o iubeam atîta și la care Poirot ținea atît de mult ! Ce aer ciudat avea Poirot în dimineața în care îmi spusese : „S-ar putea să regreți adevărul la care ai ajuns și să spui : „Să se tragă cortina !"

O altă idee mă străfulgeră. Monstruoasă ! Imposibilă ! Nu cumva toată povestea cu X era inventată de Poirot și el venise la Styles ca să poată supraveghea pe Judith și pe Franklin ! Nu cumva de asta refuzase tot timpul să mă pună la curent cu tot ce știe el?

Othello ! În seara cînd fusesem la doamna Franklin avusesem în mînă piesa asta. Acesta să fi fost indiciul ?

Judith care arăta în acea seară — cum spunea nu mai știu cine — ca tiza ei înainte de a cere capul lui Holofern ! Judith — cu moartea în suflet !

Călătoria la Eastbourne a fost un eșec. La Eastbourne locuiește Georges, fostul valet al lui Poirot, cel care fusese alături de el atîția ani.

După ce i-am povestit cum murise fostul lui stăpîn, l-am întrebat dacă nu lăsase un mesaj pentru mine. Georges a părut foarte mirat și mi-a spus că nu avea nimic să-mi comunice. Mărturisesc sincer că nu mai știam ce să fac. Pregătindu-mă de plecare, mi-am exprimat în treacăt speranța că tatăl său se simte mai bine. A fost rîndul lui să se mire.

— Mă iertați, domnule, dar tatăl meu e bine, sănătos...

— Atunci... atunci de ce ai plecat de la domnul Poirot ?

— Dar n-am plecat eu ! Dl. Poirot m-a trimis acasă.

— El te-a trimis ? De ce ?

— N-aș putea să vă spun, domnule. Dînsul, dacă îmi e permis să mă exprim așa, avea multe ciudățenii. Așa mi-a poruncit, oferindu-mi o remunerație adecvată și promițîndu-mi că după un timp o să mă ia în serviciul său. Acum însă... sărmanul domn Hercule... s-a prăpădit.

— Știu că ești mîhnit Georges... după atîția ani în care ai avut grijă de el... te obișnuiseși cu el... cu excentricitățile lui...

— Să știți că nu avea atît de multe, domnule. Poate hainele... întotdeauna aveau o tăietură așa... exotică, mă înțelegeți, apoi pantofii de lac... părul, mustața...

— Ehei ! Faimoasele lui mustăți !

Un cuțit îmi trecu prin inimă amintindu-mi ce mîndru era Poirot de ele și cu cîtă vanitate le îngrijea. Am murmurat discret :

— În ultima vreme le vopsea, nu ? Și își vopsea și părul.

— Într-adevăr, își... aranja puțin mustața, dar părul, nu, cel puțin nu în ultimii ani domnule.

— Nu se poate ! Era negru ca pana corbului și parcă era o perucă !

— Mă iertați, dar perucă și era. Dl. Poirot începuse să piardă mult păr și atunci a început să folosească o perucă.

M-am gîndit ce ciudat e ca cel mai apropiat prieten al lui Poirot să nu știe lucruri pe

care le știe valetul său ! Aceasta m-a întors din nou la problema mesajului lui Poirot.

— Și chiar nu poți găsi nici o explicație a faptului că stăpînul tău te-a expediat așa, pe nepusă masă ?

— Nu, domnule. Decît, știu eu, poate că a vrut să-l angajeze pe Curtiss.

— Pe Curtiss ? De ce ?

— N-aș putea să vă spun. Nu mi s-a părut... îmi iertați îndrăzneala... un specimen prea reușit. Era puternic, fără îndoială, dar nu era deloc stilat. Din cîte am înțeles, fusese infirmier la o casă de nebuni.

Curtiss !

Fost infirmier... la... Citisem odată că mulți din foștii pacienți ai spitalelor de boli nervoase se angajează după aceea tot acolo.

Un om tăcut, o fată bovină — un om care ar fi putut ucide din cine știe ce motiv ciudat, aberant ? Și Poirot încercase să-l oprească...

POST-SCRIPTUM
(Nota căpitanului Hastings)

Următorul manuscris a intrat în posesia mea la patru luni după moartea scumpului meu prieten Hercule Poirot. O firmă de avocați „în conformitate cu instrucțiunile clientului lor, răposatul domn Poirot" mi-a remis un pachet sigilat. Iată conținutul acestui pachet :

Manuscrisul lui Hercule Poirot :

Cînd vei citi aceste rînduri eu voi fi de patru luni în pămînt.

Am șovăit mult dacă să aștern sau nu pe hîrtie toate acestea, dar pînă la urmă m-am gîndit că e mai bine ca cineva să știe adevărul despre „Al doilea caz de la Styles".

Nu mă îndoiesc de asemeni că pînă acum ai emis cele mai complicate și... evident, cele mai abracadabrante teorii asupra identității criminalului, ba poate că ți-au trecut prin cap cine știe ce idei monstruoase în legătură cu asta...

Dar să începem cu începutul. Te-am chemat ; ți-am spus că vreau să fii ochii și urechile mele. Perfect adevărat, dar nu în sensul în care ai luat-o dumneata. Știam că ai să vezi ceea ce vroiam eu să vezi și să auzi ceea ce vroiam eu să auzi.

Te plîngeai, dragul meu prieten, că am refuzat să-ți spun adevărul, adică să-ți dezvălui identitatea lui X. Am fost obligat la asta... dar nu din motivele pe care ți le-am prezentat. Ai să vezi imediat de ce...

Și acum în ceea ce privește identitatea lui X. Ți-am prezentat cele patru cazuri și am fost amîndoi de acord că în toate cazurile persoana acuzată sau suspectată comisese crima ; că nu există nici o alternativă. Ți-am precizat apoi că în toate cazurile X fusese fie la fața locului, fie prin preajmă. Tu te-ai grăbit să tragi concluzia și adevărată și falsă în același timp că X comisese crimele. Dar asta, dragul meu, contrazicea faptele căci, încă o dată, să nu uităm : s-a dovedit că numai acuzatul putuse fi făptașul. Și atunci, totuși, ce căuta X ? De acord cu tine ; patru coincidențe trebuiau să dea de gîndit !

O situație extraordinară, cu totul ieșită din comun ! Și mi-am dat seama că la sfîrșitul carierei mele dădusem peste criminalul capabil de o crimă perfectă, pentru care nu putea fi niciodată condamnat.

Uluitor, nu ? ! Dar nu o noutate. În literatură mai există cazuri : „indiciile" pe care ți le-am lăsat. În **Othello** avem prezentat superb prototipul lui X : Iago. Moartea Desdemonei și chiar a lui Othello sînt crimele lui Iago, plănuite de el, desăvîrșite de mintea lui ingenioasă. Și tot timpul el rămîne în afara cercului, neatins și nesuspectat. Sau... mă rog, ar fi putut rămîne dacă marele vostru Shakespeare nu ar fi fost silit să rezolve problema în conformitate cu legile moralei. De aici, gafa cu batista, o gafă grosolană de care ne dăm seama că Iago nu s-ar fi făcut vinovat dacă nu l-ar fi silit creatorul său.

Aceeași tehnică se vede în actul III din **John Ferguson**, unde ticălosul Clutie John îl determină pe altul să-l ucidă pe omul pe care îl ura el.

O astfel de „artă" a desfășurat X : nu de a stimula **dorința** de a ucide ci de a anihila rezistența oricărui om normal la impulsul spontan de a înlătura un adversar, un dușman sau chiar o piedică agasantă. O artă perfecționată în urma unei practici îndelungate. X avea întotdeauna la îndemînă cuvîntul exact, expresia, chiar și intonația cea mai sugestivă pentru a insinua și mai ales pentru a aplica o presiune din ce în ce mai mare în punctul slab ! Perfect posibil. Dovada : atîtea cazuri în care victima nu a suspectat nimic. Nu e vorba de hipnotism, — hipnotismul n-ar fi dat rezultate. E vorba de ceva mai insidios și mult mai periculos : manevrarea întregului potențial al unei ființe umane în așa fel încît orice fisură existentă să se lărgească, transformîndu-se într-un abis fără fund, în loc să se cimenteze, să se închidă.

Tu, Hastings, ar trebui să înțelegi mai bine decît oricine căci ai fost victima acestei tehnici...

...Știu că multe din remarcile mele te-au ofensat sau te-au nedumerit. Acum vei înțelege ce se ascundea în spatele lor. Cînd îți spuneam că se va comite o crimă la Styles nu mă refeream întotdeauna la cea instigată de X. De multe ori erai chiar și tu mirat de certitudinea mea. Motivul era simplu : crima care urma să fie comisă, urma să fie comisă **de mine** — de aceea eram atît de sigur.

Da, prietene... e paradoxal, e ridicol ca tocmai eu care „nu sînt de acord cu crimele", eu care pun atîta preț pe viața omenească, eu să-mi închei cariera comițînd o crimă. Poate fiindcă am fost întotdeauna convins că știu să despart ce e bine de ce e rău, prea sigur că știu să urmez întotdeauna drumul cel drept, poate de aceea mi-a fost dat să mă lupt cu această cumplită dilemă. Căci, vezi, Hastings, sînt două aspecte : unul este să-l prinzi pe criminal, dar celălalt este să împiedici alte crime să fie comise, să-l salvezi pe cel nevinovat. Ori asta nu se poate face decît... decît așa cum am hotărît s-o fac eu.

Să nu-ți faci iluzii ! Legea nu-l putea ajunge pe criminal. Era în perfectă siguranță. Oricît m-am străduit — și te rog să

crezi că n-am precupețit nici un efort — n-am găsit altă soluție.

Și totuși... ca și Hamlet, știam ce am de făcut... dar nu mă puteam hotărî s-o fac... și aminam zi după zi... Pînă ce a avut loc incidentul cu rănirea doamnei Luttrell...

Fusesem curios, Hastings, dacă binecunoscutul tău fler pentru lucrurile evidente avea să funcționeze. Și a funcționat. Prima ta reacție a fost o vagă bănuială împotriva lui Norton. Și cîtă dreptate aveai ! **Norton e X** ! Dumneata n-aveai nici un temei pentru impresia avută — decît acela, perfect valabil (dar pe care nu l-ai urmărit pînă la capăt) că era „cam oarecare". Spunînd, cam cu jumătate de gură asta, ai fost la un pas de adevăr.

Am făcut cercetări asupra vieții lui : era singurul fiu al unei mame autoritare și egoiste ; se pare că nu avea nici un talent, nici o aptitudine cu ajutorul cărora să facă impresie, să se afirme ; șchiopăta puțin din naștere și la școală rîdeau ceilalți copii de el, fiindcă nu suporta sîngele, nu făcea sport... Odată a leșinat cînd a văzut un iepuraș mort.

Probabil că în subconștientul lui și-a făcut loc mai puternic ideea că trebuie să compenseze toate aceste deficiențe, devenind dur, temerar și fără scrupule.

Îmi închipui că de tînăr și-a descoperit puterea de a influența oamenii. Știe să asculte, are o fire liniștită, plăcută. Oamenilor le era simpatic, fără însă să-l bage prea mult în seamă. Mai întîi a suferit, apoi a decis să transforme acest aspect într-un avantaj. A constatat că e ridicol de ușor ca, folosind vorba adecvată și stimuli aleși cu grijă, să determine comportamentul semenilor săi. Nu era nevoie decît să-i înteleagă, să le pătrundă gîndurile, temerile, nădejdiile, visurile.

Înțelegi acum, Hastings, ce puternic te poate face să te simți o astfel de descoperire ? El, Stephen Norton, care nu putea suporta violența fizică, el pe care lumea îl simpatiza dar cam de sus, cam cu condescendență, putea să facă ce voia din ceilalți sau, mai bine zis, putea să-i determine să facă ceea ce ei înșiși ar fi jurat că nu vor să facă.

Norton, iubitorul de păsări, de natură, era un sadic. Un sadic și un împătimat al puterii ; ca orice rob al pasiunii avea nevoie de hrană pentru ea. Așa a urmat victimă după victimă. Nu mă îndoiesc că au existat mai multe decît le-am putut identifica eu. Oricum, după cum am stabilit, îl cunoștea pe Etherington, a petrecut o vară în satul în care locuia Riggs și a fost văzut de mai multe ori bînd cu el la cîrciumă. Într-o excursie a cunoscut-o pe Freda Clay, întreținîndu-i și stimulîndu-i convingerea latentă că pentru mătușica ei moartea ar fi lucrul cel mai de dorit. S-a împrietenit pe ascuns cu fetele Litchfield și, ascultîndu-l, Margaret s-a simțit o adevărată eroină, eliberîndu-și surorile din temnița lor de o viață.

Dar, ca să mă întorc la evenimentele de la Styles : de cîtăva vreme îi luasem urma lui Norton. De îndată ce a intrat în relații cu familia Franklin, am simțit că pericolul e aproape. Înțelegi, pînă și Norton trebuie să aibă o bază pe care să acționeze : ori, familia Franklin prezenta tot soiul de posibilități. Probabil că pînă acum ai avut destul timp să-ți dai seama că Franklin era îndrăgostit de Judith și, la rîndul ei, ea îl iubea. Bruschețea lui, faptul că niciodată nu se uita la ea, că nu dădea dovadă nici de cea mai mică dovadă de curtenie, ar fi trebuit să-ți arate clar că era îndrăgostit pînă peste urechi de ea. Dar Franklin e un om dintr-o bucată, iar Judith, la rîndul ei e un caracter de excepție. Cînd ați stat de vorbă în grădina de trandafiri și-a închipuit că i-ai ghicit secretul. De aceea te-a repezit. Firi ca ale ei n-au nevoie de consolare sau milă. Orice vorbă de compasiune e ca un fier roșu pe o rană deschisă.

Norton, desigur, știa de unde bate vîntul. A văzut imediat ce posibilități îi deschide trioul Franklin. S-ar fi putut să încerce mai întîi cu doctorul, dar sînt convins că a dat greș de la început. Franklin are o minte limpede, în care lucrurile apar doar în alb și negru. E deci absolut impermeabil la influențe din afară. La aceasta se mai adaugă și faptul că interesul major în viața lui e cercetarea și nimic altceva. Cu Judith însă, Norton a avut mult mai mult succes. A mizat tocmai pe convingerea ei că o viață trebuie să fie utilă, altfel nu merită să fie trăită. Judith nu-și dădea seama că în fond era influențată atît de felul de a fi al Barbarei cît și de propriul ei sentiment față de Franklin. Foarte isteț, Norton a insistat pe aspectul obiectiv al lucrurilor ; el însuși a adoptat o atitudine detașată, ușor sceptică, ridiculizînd în treacăt posibilitatea ca Judith să aibă curajul de a trece la fapte. „Așa sînt tinerii, buni de gură, dar cînd e vorba de fapte"... vechea împunsătură a celor vîrstnici, care doare totuși și care... dă rezultate. Așa se face că Judith a rămas ea însăși convinsă de faptul că toate discuțiile se purtau pe un plan general și nu aveau nimic de-a face cu situația ei concretă.

Dar cu un împătimat al crimei ca Norton, o singură pistă nu era de ajuns. Se uită în jur și băgă de seamă că și familia Luttrell e un sol bun pe care să arunce sămînța păcatului.

Îți amintești de prima seară cînd ați jucat bridge, Hastings ? Îți amintești de părerile lui Norton exprimate cu voce atît de ridicată încît te-ai temut că Luttrell s-ar putea să audă? Păi tocmai asta și vroia Norton ! N-a scăpat o ocazie să nu aducă în discuție problema demnității bărbatului, a bărbăției în general, a tăriei și slăbiciunii, mă rog... toată gama.

Sub nasul tău, Hastings, se pregătea, se cocea o crimă. Picătură cu picătură, exploatînd jena, rușinea, complexul de inferioritate al colonelului. Să luăm de pildă seara cu pricina ; incidentul cu băutura pe care Luttrell a vrut să v-o ofere... la sugestia cui ? Scena inevitabilă pe care ați auzit-o cu toții. Situația ar fi putut fi salvată, dacă Boyd Carrington ar fi avut ocazia să spună ceva (Recunosc, e înzestrat cu oarecare *savoir du monde*, altfel e unul din cei mai pompoși și plicticoși indivizi din cîți mi-a fost dat să

cunosc. Tocmai genul pe care-l admiri dumneata.)

Dar așa, Norton „calcă-n străchini", „tactul" lui e atît de greoi incît înrăutățește lucrurile și mai tare. Trăncănește **à tort et à travers** despre bridge (amintirea altor umilințe), povestește incidente de vînătoare, dîndu-i astfel ocazia deșteptului de Boyd Carrington să-și plaseze anecdota cu irlandezul care și-a ucis fratele. Află că **Norton** i-o spusese, știind precis că ramolitul o s-o plaseze imediat ce i se va oferi ocazia.

Deci, totul e pregătit. Acumulări repetate. Picătura care face vasul să dea pe dinafară. Jignit în mîndria lui de bărbat, umilit ca gazdă, convins că toți ceilalți îl cred un papă-lapte, sub papucul nevestii-sii, colonelul și-a pierdut capul.

Dar n-a ucis-o, Hastings! Convingerea mea e că în acea fracțiune de secundă, în ultimul moment a **vrut** să rateze, să n-o nimerească. Iar după aceea... vraja rea s-a desfăcut. Era soția lui, femeia pe care o iubea cu toate defectele ei.

Dar încercarea lui următoare? Nu-ți dai seama, dragul meu, Hastings că dumneata i-ai fost victimă?

Allerton e tipul de bărbat care ți-e antipatic din instinct, deoarece contravine flagrant concepțiilor dumitale cavalerești și... de ce să nu ți-o spun, demodate.

Norton a știut să apese tocmai pe acele clape care aveau să-ți provoace vibrațiile cele mai adînci: dragostea pentru copilul tău; răspunderea — demodată și ea — pe care ești convins că o ai față de ea; ușoara dumitale tendință de a-ți atribui o importanță exagerată (totul depinde de **mine**; eu trebuie să rezolv problema); senzația de neajutorare acum cînd soția dumitale nu mai e ca să te scoată din încurcătură, loialitatea („nu trebuie s-o dezamăgesc") ba chiar și vanitatea (lucrînd cu mine știi ce precauții trebuie să iei) Norton a cîntat, ca un virtuos, pe toate aceste coarde. Și dumneata, ca un instrument bine acordat, ai răspuns perfect!

Prea ușor te iei după aparențe! Ai acceptat imediat că Judith — pe care o știai inteligentă și rațională — s-a putut îndrăgosti de o canalie! Ai acceptat imediat ideea că Allerton vorbea cu **Judith** în chioșc deși nu i-ai auzit vocea (Norton a avut grijă să te tragă înapoi înainte de a auzi mai mult decît era necesar). Dacă ți-ai fi dat cît de cît osteneala ai fi aflat imediat că nici nu se pusese problema ca Judith să plece la Londra. Ai fi dat însă mai multă atenție faptului că altcineva se pregătea să plece în acea zi, ba chiar era furioasă că n-o poate face: sora Craven. Crezi că un bărbat ca Allerton se mulțumește cu un flirt nevinovat ca acela cu Judith?!

Din nefericire, ai un prieten... care nu e atît de neajutorat pe cît a vrut... și a reușit, să te facă să crezi că este.

Te vei fi întrebat, poate, de ce l-am expediat pe Georges și l-am angajat pe Curtiss. Știu eu ce ți-o mai fi trecut prin cap? Motivul e simplu: din Egipt m-am întors aproape sănătos. Pot să merg. Șchiopătînd puțin, e drept. Dar pe Georges nu l-aș fi putut păcăli. Nu puteam nici să-i explic de ce mă prefac bolnav chiar și față de dumneata. Georges e și el un om cinstit, cu o minte alcătuită doar din unghiuri drepte.

Așa că în seara în care te hotărîseși să-l ucizi pe Allerton, te-am auzit venind, ezitînd, apoi intrînd în camera lui Allerton. Imediat am intrat în alertă. Îmi dădeam seama în ce hal ești. N-am mai zăbovit. Eram singur. Curtiss era jos, la masă. Am ieșit din camera mea și am ascultat la ușă, ba chiar, conform unui obicei pe care îl detești, m-am lăsat în genunchi în fața ușii de la baie și am privit pe gaura cheii. Din fericire se închide cu zăvorul, nu cu cheia. Așa că, dragă prietene, te-am văzut operînd. Am înțeles, de asemenea, ce aveai de gînd.

Am acționat, deci. M-am înapoiat la mine în cameră și cînd Curtiss a venit, l-am rugat să te cheme. Îți minte că ți-am oferit o ceașcă de cacao, pe care te-ai grăbit să o înghiți ca să scapi cît mai repede. Ei, bine! în ea se afla un somnifer puternic. Și așa te-am împiedicat să comiți omorul pe care îl puseseși la cale, dar în același timp am luat hotărîrea să acționez. Te împiedicasem pe dumneata, cinstitul, bunul, conștiinciosul meu prieten să fii spînzurat pentru o crimă de care erai, în fond, nevinovat. Fiindcă adevărul e că **dumneata ai ucis-o pe Barbara Franklin!**

Da, da, chiar așa!

Pentru că, vezi, mai era un aspect al întregii afaceri, de care nici eu n-am ținut seamă cu totul. Așa că din nou Norton și-a putut desfășura nestingherit tehnica...

Ți-ai pus vreodată întrebarea cum de a consimțit Barbara Franklin să vină la Styles, ea care iubește confortul, mîncarea bună și, mai ales, societatea, viața mondenă. La Styles doamna nu putea găsi nimic din toate acestea. Și, totuși, ea a insistat să vină. Răspunsul e limpede: Boyd Carrington. Bogat, încă îndrăgostit de ea, văduv, reprezenta pentru ea tot ceea ce își dorise și tot ceea ce, din cauza greșelii de a se fi căsătorit cu Franklin, — în speranța de a face din el un medic de succes, la modă — nu putuse realiza. Da, Norton a găsit în ea un teren foarte favorabil!

Îți minte cu cîtă insistență a încercat să joace rolul soției devotate, îngrijorate de pasiunea soțului ei pentru cercetare? Pregătea în felul acesta otrăvirea lui John Franklin, cel care n-ar fi acceptat pentru nimic în lume divorțul. Dealtfel, și purtarea lui Sir William a grăbit lucrurile. La un moment dat, Barbara l-a surprins pe el și pe sora Craven într-un tête-à-tête destul de romantic, nu? Asta i-a dat de gîndit și implicit a făcut-o să precipite lucrurile. Cu cît mai repede devine o văduvă patetică, neconsolată, cu atît mai bine. Așa că, după o dimineață agitată, pregătește scena.

Știi, prietene, am început să respect boabele de calabar. De data asta l-au cruțat pe nevinovat și l-au pedepsit pe ucigaș. Barbara Franklin vă invită deci pe toți la ea. Face cafeaua, cu mare pompă.

Din cîte mi-ai povestit, ceașca ei e lîngă ea, cea a soțului ei, de cealaltă parte a măsuței. Intervine însă episodul cu stelele căzătoare; toată lumea iese afară, numai dum-

neata, copleșit de amintiri, trist și singur, rămîi în cameră. Ca să-ți ascunzi fața de Judith slăbiciunea și lacrimile, te prefaci că ești în căutarea unui citat. **Dar pentru a lua cartea, ai răsucit măsuța turnantă,** așa că întorcîndu-se, Barbara Franklin bea liniștită cafeluța otrăvită pe care i-o pregătise iubitului ei soț, iar John Franklin o bea pe cea inofensivă, a Barbarei.

Vezi însă, Hastings, deși mi-am dat seama ce se întîmplase, nu aveam nici o dovadă! De aceea, am tras puțin de păr faptele prezentate la anchetă, insistînd pe starea de depresiune a doamnei Franklin și pe devotamentul ei față de soț. Căci, dacă moartea ei nu era atribuită sinuciderii, Franklin și Judith ar fi fost imediat bănuiți. Adică, exact ceea ce dorea Norton! **Eu eram singurul a** cărui mărturie putea să-i convingă pe jurați. Dacă eu, specialistul în crime, afirm că doamna Franklin era în pragul destrămării nervoase și înclinată spre sinucidere, lumea avea să mă creadă.

Nu ți-a plăcut, nu, Hastings? Dar dacă toată viața te-ar fi măcinat îndoiala cumplită: nu cumva fetița mea... nu cumva Judith e ucigașa?

Așa că am scris rîndurile astea, ca să știi adevărul.

Pe un singur om nu l-a satisfăcut verdictul: pe Norton. Nu-și căpătase livra de carne, înțelegi?! Nu tu scandal, nu tu bîrfă, decît prea puțin — în sfîrșit, nici o altă viață distrusă! Așa că s-a hotărît să dezgroape din nou toată povestea. Profită de faptul că nu spusese clar de la început pe cine văzuse prin binoclu și încearcă să sugereze că Judith fusese cu Franklin, nu cu Allerton. De fapt, cred că nu văzuse nimic, dar dacă ar fi început să răspîndească zvonurile astea ticăloase, lumea ar fi început să comenteze și probabil că ancheta s-ar fi redeschis.

Așa că m-am hotărît să acționez neîntîrziat. L-am chemat pe Norton și i-am spus că știu tot!

Să nu crezi că a negat! Ședea în fotoliu, se uita la mine și rîdea! În cele din urmă, rînjind, da, da, alt cuvînt mai bun nu există, rînjind deci, m-a întrebat ce am de gînd să fac cu această amuzantă idee a mea.

I-am spus că aveam de gînd să îl execut.

„Otrava sau ștreangul"? a întrebat el, distrîndu-se de minune. „Otrava ar fi mai la îndemîna mea", i-am spus întinzîndu-i o ceașcă de cacao cu lapte. (Stimabilul Norton e mort după dulciuri, după cum ai constatat) „Aveți ceva împotrivă să schimbăm ceștile? m-a întrebat el, fin. „Cîtuși de puțin". Pentru că în ambele cești pusesem somnifer. Eu însă, luîndu-l de atîta vreme, eram deprins și asupra mea nu mai avea decît un efect foarte slab, pe care l-am contracarat de altfel cu un tonic pe bază de stricnină.

Și acum, ultimul act...

Cînd Norton a adormit, l-am așezat în fotoliul meu și l-am împins în firida din dreptul ferestrei, după o draperie.

Pe urmă Curtiss „m-a pregătit de culcare". Cînd s-a liniștit totul, l-am împins pe Norton cu fotoliu cu tot în camera lui și am început să te aștept. Aveam nevoie de ochii și urechile dumitale.

Dragă Hastings, nu știu dacă ți-ai dat seama, dar eu port perucă! Nici mustața nu mai e a mea! Cînd mi s-a rărit de tot mi-am comandat alta, la fel, la un peruchier. Îmi place să cred că nimeni nu și-a dat seama. În sfîrșit...

Am îmbrăcat halatul lui Norton, după ce bineînțeles îmi scosesem peruca și îmi ciufulisem părul meu (grizonat și destul de scurt, din păcate). Am venit și am bătut la ușa dumitale. Cînd ai ieșit să vezi cine e, cu ochii împăienjeniți de somn, m-ai văzut pe mine ieșind din baie și șchiopătînd pînă în camera lui Norton, în care am intrat, încuind-o cu cea de a doua cheie, **pe care n-o pierdusem, ci o ascunsesem.** Restul a fost simplu: l-am îmbrăcat pe Norton cu halatul, l-am așezat în pat și l-am împușcat cu un pistol pe care-l cumpărasem din timp și avusesem grijă să-l las la vedere, pe noptiera lui, cînd nu era acasă și știam că femeia de serviciu face curățenie. Am ieșit apoi, după ce am pus cheia în buzunarul lui Norton și am încuiat ușa cu cheia mea. Pe urmă am început să scriu aceste rînduri.

Hastings, ți-am lăsat destule indicii ca să descoperi vinovatul; dă-mi voie să ți le enumăr: în primul rînd, cheile. Știai că Norton a venit după mine și că stă în camera în care am stat eu mai întîi. Deci, răspunsul la întrebarea: Cine a putut să iasă din cameră cînd cheia se afla în buzunarul mortului își găsește imediat răspuns: cel care și-a făcut o copie după cheia „pierdută". Apoi înălțimea omului pe care l-ai văzut pe coridor; am discutat despre faptul că înălțimea nu poate fi deghizată. Tu ai acceptat ideea că Norton era cel mai scund locatar de la Styles, dar nu te-ai gîndit la o excepție: EU! Eu sînt cu vreo doi centimetri mai scund decît Norton, lucru care nu-mi face plăcere, desigur, dar care, în cazul acesta mi-a fost de mare folos. Și, în sfîrșit, glonțul tras exact în mijlocul frunții. Mania mea pentru simetrie... îți mai aduci aminte de ornamentele de pe șemineu... tot la Styles, acum... cîți ani?

Hastings, ai avut destule indicii! Bineînțeles, mai întîi trebuie să afli că nu eram invalidul neajutorat care îți declarasem că sînt. Georges te-a lămurit probabil. Ți-a spus propabil și că purtam perucă. Așa că...

Dar poate că ai aflat adevărul și singur. Dacă da, să nu mă judeci prea aspru, dragul meu. Și așa îndoielile mă cuprind... am avut oare dreptul să fac singur dreptate?... cînd mă gîndesc însă la toți care au suferit și care ar fi suferit în continuare de pe urma mașinațiilor ticălosului de Norton, nu mă mai îndoiesc. Toate urările mele de fericire lui Judith și lui Franklin... a... și încă ceva: caut-o pe Elisabeth Cole și povestește-i totul. Să știe că, de fapt, nu sora ei a fost vinovată. Ia-ți, bunul meu prieten, povara asta de pe umeri.

Și acum, rămas bun, Hastings... am aruncat pastilele de nitroglicerină... sînt obosit și mă doare inima... poate că e mai bine așa...

Sfîrșitul [illegible] lui Hercule Poirot.

Versiune românească de
ANDA TEODORESCU ■